Selostus
Kaava nro 12021

Lastusten osayleis-kaava

LUONNOS 3.11.2026

LEMPÄÄLÄ

Yleiskaavan nimi:
12021 Lastusten osayleiskaava

Kunta:
Lempäälä

Vireilletulosta ilmoitettu:
Vireilletulosta päätetty yhdyskuntalautakunta 9.4.2024 § 60, kuulutettu 30.4.2024

Kaavan vaiheet
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtävillä 30.4. – 3.6.2024
Luonnos nähtävillä __.__.–__.__.202_
Ehdotus nähtävillä __.__.–__.__.202_

Hyväksyminen:
Yhdyskuntalautakunta: __.__.202_
Kunnanhallitus: __.__.202_
Kunnanvaltuusto: __.__.202_

Kunnan kaavoittajat

Kaavoituspäällikkö
Teija Mäkelä
044 486 3418
teija.makela@lempaala.fi

Yleiskaavoittaja
Antero Kortesmaa
050 383 9286
antero.kortesmaa@lempaala.fi

Lempäälän kunta
PL 36 (Mantaalitie 15), 37501 Lempäälä
puh. 03-565 51 000

Sisällys

1. Tiivistelmä ... 6
1.1 Kaava-alueen sijainti ... 6
1.2 Kaavan tarkoitus ja tavoitteet ... 6
1.3 Kaavaprosessin keskeiset vaiheet ... 7

2. Lähtökohdat ... 8
2.1 Suunnittelutilanne ... 8
2.1.1 Valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet ... 8
2.1.2 Maakuntakaava ... 9
Yleiskaava ... 9
2.1.3 Asemakaava ... 12
2.1.4 Muut suunnitelmat ja strategiat ... 12
2.2 Yhdyskuntarakenne ja palvelut ... 13
2.2.1 Kylärakenne ... 13
2.2.2 Yhdyskuntarakenne ... 14
2.2.3 Väestö, muutokset ja maankäytölliset asiat ... 15
2.2.4 Alueen väestöarviot aikaisemmissa suunnitelmissa ... 18
2.2.5 Nykyinen Väestö ... 18
2.2.6 Väestöennuste 2027. ... 20
2.2.7 Palvelut ... 20
2.2.8 Elinkeino ja työssäkäynti ... 21
2.3 Lastusten osayleiskaavan 2001 toteutuneisuus kaavoitettavalla alueella ... 23
2.4 Luonnonympäristö ... 24
2.4.1 Maa- ja kallioperä ... 24
2.4.2 Hulevesitarkastelu ja veden laatu ... 25
2.4.3 Maisema ... 29
Peltoalueet ja peltomaisemat ... 30
Maisemallisesti tärkeät näkymät ... 30
2.4.4 Luonnonympäristö ... 31
2.5 Rakennettu kulttuuriympäristö ja kulttuuriperintö ... 35
2.5.1 Arkeologia ... 35
2.5.2 Rakennettu kulttuuriympäristö ... 36
2.6 Liikenne ... 38
2.7 Ympäristöhäiriöt ... 42
2.8 Yhdyskuntatekniikka ... 43
2.9 Maanomistus ... 44

3. Mitoitus ... 45
3.1 Mitoituksen tarkoitus ja tavoitteet ... 45

3.2 Mitoituksen lähtökohdat ... 45

4. Osallistuminen ja vuorovaikutus ... 49

4.1 Aloitusvaihe ... 50
4.2 Valmistelu / Luonnosvaihe ... 51
4.3 Ehdotusvaihe ... 51
4.4 Hyväksyminen ... 52

5. Osayleiskaavan kuvaus ... 53

5.1 Kaavamerkinnät ... 53
5.2 Aluevaraukset ... 54
5.2.1 Asuminen, kylärakenne ja virkistys ... 54
5.2.2 Palvelut, elinkeinot ja työpaikat ... 54
5.3 Kaavan suhde muihin suunnitelmiin ja strategioihin ... 55
5.3.1 Kaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ... 55
5.3.2 Kaavan suhde maakuntakaavaan ... 56
5.3.3 Kaavan suhde Lempäälän strategiseen yleiskaavaan ... 56
5.3.4 Kaavan suhde kuntastrategiaan ... 57

6. Kaavan vaikutukset ... 58

6.1 Vaikutukset ihmisten elinoloihin, elinympäristöön ja virkistykseen ... 58
Lapsivaikutukset ... 59
6.2 Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen ... 59
6.3 Yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen ... 59
6.4 Maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön ... 60
6.5 Maa- ja metsätalouteen ... 60
6.6 Vaikutukset veteen, ilmaan ja ilmastoon ... 60
6.7 Kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin, ympäristöön ... 61
6.8 Kuntastrategiaan ... 61

7. Osayleiskaavan oikeusvaikutukset ja toteutus ... 62

Liitteet

1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
2. Kooste kaavasta saadusta palautteesta ja vastineet niihin

Selvitykset ja suunnitelmat

- Lastusten osayleiskaavan arkeologinen inventointi, 2025, Heilu
- Rakennusinventointi Luonnosvaihe ei nettiin, 2026, Lempäälän kunta
- Lastusten osayleiskaavan lepakkoselvitys, 2024
- Marjamäen eteläosan ja Lastusten osayleiskaava-alueiden luontoselvitykset: eläimet, 2025, Faunatica
- Marjamäen eteläosan ja Lastusten osayleiskaava-alueiden luontoselvitykset: luontotyypit ja kasvillisuus, 2025, Faunatica
- Lastusten osayleiskaavan linnustotarkastelun julkinen versio, 2026, Lempäälän kunta
- Mt 130 Pispantalli-Marjamäki, Valkeakoski ja Lempäälä, toimenpideselvitys, 2025, Pirkanmaan ELY-keskus
- Koko Lempäälän kunnan liikennemeluselvitys, 2022, Taratest
- Hulevesiselvitys (selostuksessa)
- Koulupiirialue ja koulukuljetusselvitys 2025 maankäytön suunnittelun näkökulmasta (selostuksessa)
- Mitoituksen perusteet 2025, A-konsultit
- Mitoitusselvitys 2026, Lempäälän kunta
- Lastusten OYK 2001 toteutuneisuusselvitys
- Vesihuoltoselvitys (lyhyesti selostuksessa)

Muu tausta-aineisto

- Lastusten kyläsuunnitelma Kuivaspään kyläsuunnitelma, 2018, Tampereen teknillinen yliopisto
- Ideaparkin kävely- ja pyöräilyliikenteen selvitys, 2018, WSP
- Tampere-Lempäälä kestävän liikkumisen käytävän esiselvitys, 2021, WSP
- Lempäälän kävelyn ja pyöräilyn edistämisohjelma, 2023, Sweco
- Lempäälän kunnan valuma-alueselvitys ja hulevesien hallintasuunnitelma, 2026, Lempäälän kunt
- Kyläkirja Lempäälän Koilliset kylät 2016
- Lastusten kyläsuunnitelma 1999 ja 2022.
- (Pyöräliikenteen seudulliset pääreitit ja laatutasopyöräily, raporttiluonnos, 2022, Tampereen kaupunkiseutu, Ramboll)
- Lempäälän kunnan valuma-alueselvitys ja hulevesien hallintasuunnitelma, 2019, Pöyry
- Lempäälän vähittäiskaupan palveluverkkoselvitys, 2015, WSP ja sen päivitys 2026
- Kulttuurimaisemat 2016: Pirkanmaan maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat maatalousalueet, inventointi (maakuntakaavan 2040 erillisselvitys)
- Teiden varsilla ja vesireiteillä, Lempäälän kulttuuriympäristöohjelma, Eija Teivas 2004. Kaava-alueella sijaitsee yksi kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus tai rakennusryhmä ja useita todennäköisesti arvokkaita sekä vanha tielinja. Varsinaisia arvokkaita maisema-alueita ei ole tiedossa.
- Lempäälän kunnan kyläohjelma 2026-2029

1. Tiivistelmä

1.1 Kaava-alueen sijainti

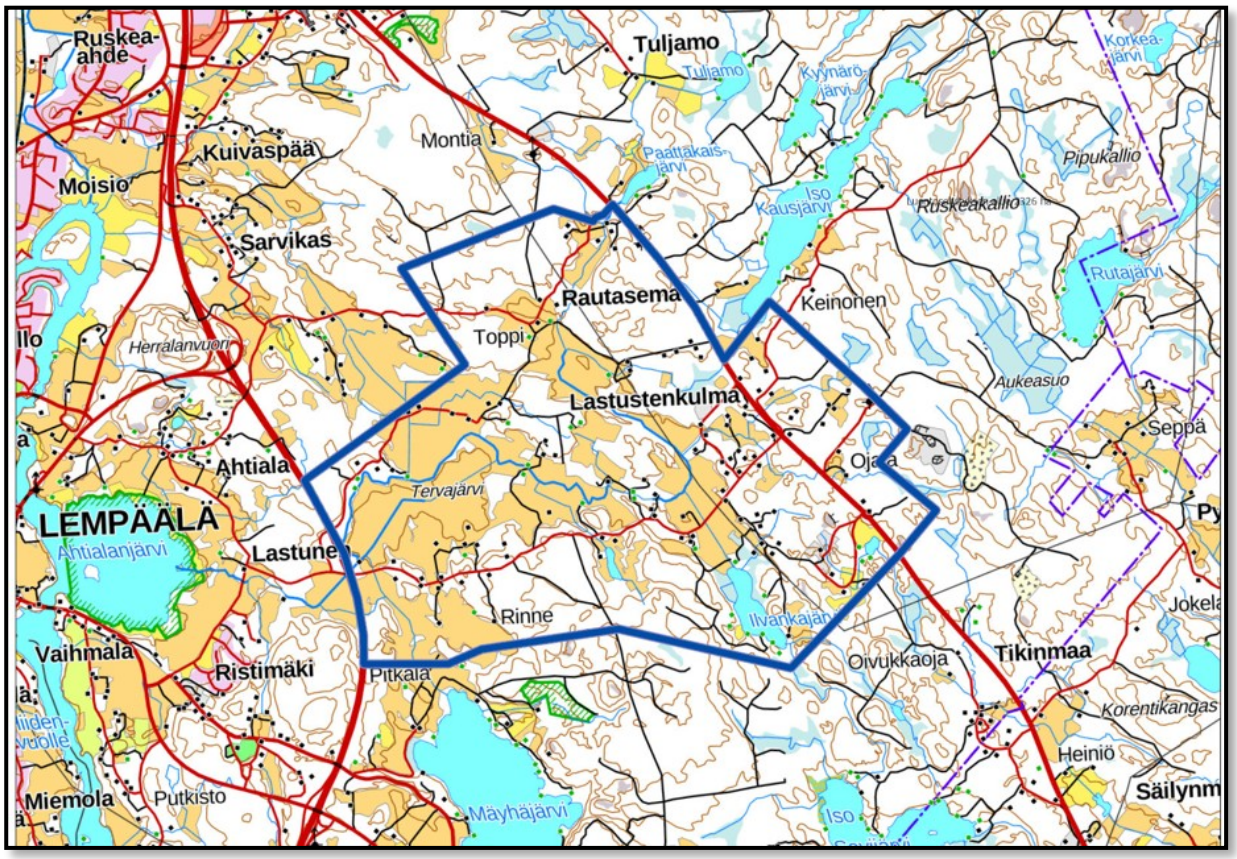

Alue sijaitsee Lastustentien, Suojalantien, Rautasemantien ja Helsingintien alueella.)

1.2 Kaavan tarkoitus ja tavoitteet

Kyläosayleiskaava on kunnan maankäytön yleispiirteinen lyhyen ja pitkän aikavälin suunnitelma, jolla ohjataan yhdyskunnan eri toimintojen kuten asumisen, virkistyksen, luontoarvojen ja palvelujen sijoittumista. Se luo puitteet sille, miten alueita käytetään ja miten eri alueet sijoitetaan toisiinsa nähden riittävin yhteyksin. Osayleiskaava auttaa varmistamaan, että kehitys tapahtuu hallitusti. Kaavan vaikutuksia tarkastellaan laajemmallakin alueella. Kaavassa määritellään rakennettavat ja rakentamattomat alueet sekä osoitetaan ympäristön arvokohteet. Tavoitteet määritellään ja tarkennetaan kaavoitukseen liittyvässä vuorovaikutuksessa ja päätetään kunnassa.

Lastusissa osayleiskaavan tavoitteena on erityisesti ohjata Lastusissa tapahtuvaa pientalorakentamista niin, että tuleva rakentaminen voitaisiin sijoittaa tarkoituksenmukaisesti ja yhdyskuntarakenteellisesti kestävästi kunnan ja alueiden tarpeita tukevalla tavalla. Tuleva kaava on oikeusvaikutteinen ja sen eri osissa voidaan rakentamista ohjata eri tavoilla eri oikeusvaikutuksin. Alueen rakentamista ohjataan tulevan kaavan mukaisesti pääosin luparakentamisena. Kyläkoulun ympäristöön voidaan suunnittelussa mahdollisesti käyttää asemakaavaakin.

Lastusten kyläyleiskaavoituksen alustavina tavoitteina on:

1) ohjata rakentamista yhdyskuntarakenteen, ympäristön ja maiseman kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla,
2) turvata alueen kulttuuriympäristön ja luonnon erityisarvojen säilyminen,
3) turvata alueen maaseutuelinkeinojen toimintaedellytysten säilyminen rakentamisesta huolimatta,
4) osoittaa alueelle riittävästi virkistykseen käyttöön soveltuvia metsäalueita tai muita rakentamisesta vapaita alueita, ulkoilureittejä ja viheryhteyksiä,
5) parantaa liikenneturvallisuutta,
6) mahdollistaa kulkuyhteyksien kehittäminen,
7) luoda edellytyksiä alueen vesihuollon jatkokehittämiselle,
8) taata riittävä opiskelijamäärä kyläkoululle.

Kunnanvaltuuston työpaja

Kunnanvaltuuston 27.10.2025 järjestetyssä mitoitusta käsitelleessä työpajassa rakentamista katsottiin tarkoituksenmukaiseksi ohjata ensisijaisesti yhdyskuntarakenteen kannalta edullisimmille vyöhykkeille hajauttamisen sijasta. Työpajassa edullisuusvyöhykemallin arvioitiin tunnistavan kyläalueiden rakenne ja ominaispiirteet hyvin, ja mallin hyödyntämistä kylien kaavoituksessa pidettiin perusteltuna.

Lastusten osalta työpajassa tarkasteltiin kasvua erityisesti kyläkoulun toimintaedellytysten ja kapasiteetin näkökulmasta. Mitoituksen lähtökohdaksi muodostui koulun oppilasmäärän maltillinen kasvattaminen nykyisestä noin 66 oppilaasta enintään noin 80 oppilaaseen koulun kapasiteetin rajoissa. Tavoite tukee kylän hallittua väestönkasvua siten, että kasvu voidaan sovittaa olemassa olevaan palvelu- ja yhdyskuntarakenteeseen.

1.3 Kaavaprosessin keskeiset vaiheet

Aloitusvaihe

- Kunnan kysely kyläläisille kesä 2020.
- Kaavan ottaminen kaavoitusohjelmaan
- Kaavan vireilletulo ja OAS: yhdyskuntalautakunta 9.4.2024 § 60, kuulutus 30.4.2024
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) 30.4. – 3.6.2024
- Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu (MRL 66 §) 2.9.2024
- Kunnanvaltuuston työpaja mitoituksesta 27.10.2025
- Mitoitusperusteiden selvitys – mitoituksen 1 vaihe aineisto helmikuu 2026.

2. Lähtökohdat

2.1 Suunnittelutilanne

2.1.1 Valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ohjaavat kaavoitusta siten, että alueidenkäyttö tukee kestävää kehitystä, yhdyskuntarakenteen toimivuutta ja valtakunnallisesti merkittäviä tavoitteita. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet konkretisoidaan yleiskaavassa paikallisten olosuhteiden mukaan. Ne eivät ole suoraan velvoittavia kaavamääräyksiä, mutta niiden toteutumista tulee edistää kaavoituksen kaikissa vaiheissa.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet perustuvat alueidenkäyttölakiin, jonka mukaan tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä kaavoituksessa. Voimassa olevat tavoitteet perustuvat valtioneuvoston 14.12.2017 tekemään päätökseen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet käsittelevät seuraavia kokonaisuuksia:

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiselle sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle. Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä. Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä. Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.

Tehokas liikennejärjestelmä

Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulva-vaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin. Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja. Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta. Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä. Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävyydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta. Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden säilymisestä.

Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

2.1.2 Maakuntakaava

Alueella on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040, jonka Pirkanmaan maakuntavaltuusto on hyväksynyt 27.3.2017. Maakuntakaava tuli voimaan kuulutuksella 8.6.2017.

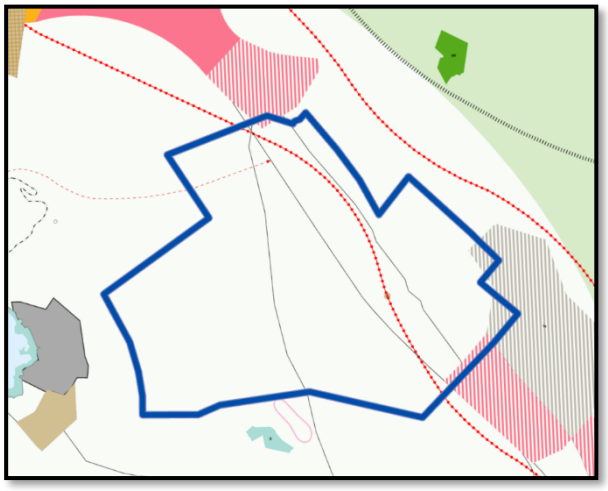

Kaavan mukaan alue on maaseutualuetta ja sijaitsee kasvutaajamien kehittämisvyöhykkeellä (kk6). Punaisella pisteviivalla oleva Helsingintien läheinen alue on kaupunkiseudun läntinen yritysalueiden kehittämisvyöhykettä (kk2). a-merkintä on lastusten kylän keskus. Alueen läpi kulkevat seuraavat viivamerkinnät: Pohjoisosassa punainen katkoviiva on voimalinjan yhteystarve. Etelä–pohjoissuunnassa kulkee voimalina Tikinmaa-Multisilta ja sen molemmilla maakaasuputken varauslinjaukset. Alueen reunoille Marjamäen ja Valkeakosken suunnassa ulottuvat työpaikka-alue (ehdollinen) ja teollisuus- ja varastoalue (ehdollinen). Maakuntakaavaan voi tutustua: ***https://maakunta-kaava2040.pirkanmaa.fi/***

Maakuntakaavaa täydentää maakuntavaltuuston 7.4.2025 hyväksymä Pirkanmaan elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaava, jossa tarkastellaan erityisesti luonnon monimuotoisuuteen, viherrakenteeseen ja kestävän energiantuotannon edellytyksiin liittyviä maakunnallisia kysymyksiä. Lisäksi Pirkanmaan liitossa on käynnissä teollisuuden vaihemaakuntakaavan laatiminen, jonka tavoitteena on turvata maakunnan teollisuuden, logistiikan ja elinkeinoelämän kehittämisen kannalta tarpeelliset aluevaraukset.

Kuva: *Ote maakuntakaavasta 2040 alustava kaava-alue on merkitty sinisellä viivalla.*

Yleiskaava

<u>Strateginen yleiskaava</u>

Koko Lempäälän kunnan alueella on voimassa strateginen yleiskaava. Kaava toimii kunnan yleispiirteisenä maankäytön suunnitelmana, jolla ratkaistaan tavoitellun kehityksen periaatteet, ja joka ohjaa osayleiskaavojen ja asemakaavojen laatimista. Lempäälän strateginen yleiskaava on saanut lainvoiman 18.8.2021.

Strategisessa yleiskaavassa alueella on merkinnät sininen pallo = Kylähelmet (Lastusten koulun kohta) ja ruskea soikio (Valkeakosken kaupunkiin päin tien pohjoispuolella) = Tuotantotoiminnan yritysalue (kartta 1), Kehittyvä tieympäristö (130 tie). Seututie 130 tärkeänä seutu- tai yhdystienä tai pääkatuna Kaavakartassa 2 alueella ei ole kaavamerkintöjä.

Kylähelmet (kartta 1)
Perinteisissä lempääläläisissä kylissä on jatkossakin tilaa hengittää ja tehdä töitä. Vetovoimatekijöitä ovat luonto, tila, maaseutumainen asuminen ja miljöö, yhteisöllisyys sekä mahdollisuus virkistyksen ja elinkeinojen kehittämiseen.

Kunkin kylän ominaispiirteiden säilymistä ja elinvoimaisuutta tuetaan mahdollistamalla harkittu lisärakentaminen painottaen kyläkeskuksien lähialueita. Uudisrakentaminen alueella on suunniteltava huolellisesti maalaismaisemia ja rakennettua ympäristöä kunnioittaen.

Tuotantotoiminnan yritysalue (kartta 1)
Aluetta kehitetään tehokkaana yritys- ja tuotantotoiminnan alueina. Alueelle voi sijoittua yritys-, teollisuus- ja tuotantotoimintoja sekä logistisia toimintoja ja palveluja sekä kiertotalouden toimintoja. Nämä voivat aiheuttaa raskaasta liikennettä, melua, tärinää ja päästöjä. Alueella voidaan luoda myös edellytyksiä uusiutuvan energian tuotantoon.

Kehittyvä tieympäristö (kartta 1)
Pitkän aikavälin potentiaalinen varaus yritysten sijoittumisvyöhykkeelle. Maisemakuvassa tulevat vaihtelemaan perinteiset laajat lempääläläiset maalaismaisemat sekä yritysalueet. Tieympäristön maankäyttö tukeutuu rinnakkaisväyliin, millä varmistetaan pääväylän liikenteen sujuvuus ja turvallisuus. Tieympäristöä kehitettäessä huolehditaan matkaketjujen toimivuudesta ja liityntäpysäköinnistä.

Lisätietoja: www.lempaala.fi/14002

Kuva: *Ote strategisen yleiskaavan kartoista 1 ja 2.*

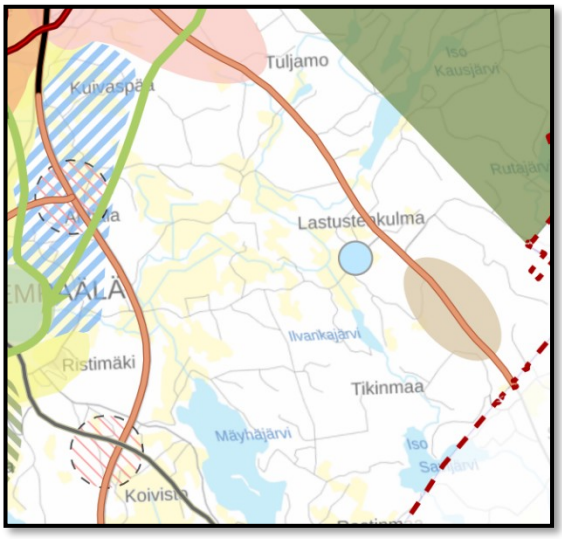

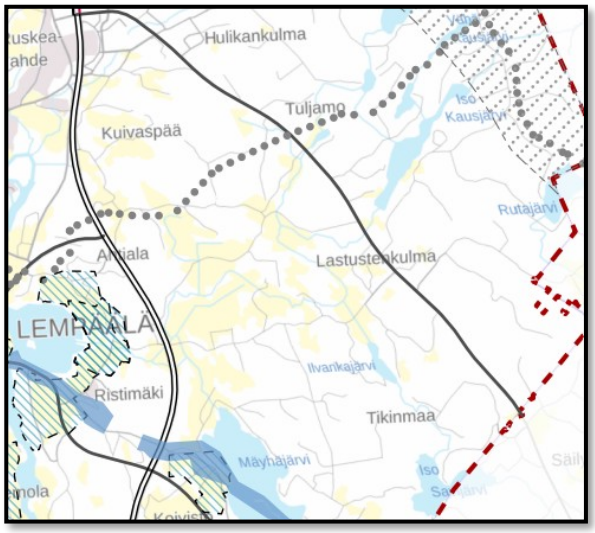

Nykyiset yleiskaavat alueella

A = Lastusten osayleiskaava 2001
B = Lempäälään yleiskaava 1981 (oikeusvaikutukseton)
C = Kuljun-Marjamäen-Moision-Keskustan osayleiskaava 2001
D = Rantaosayleiskaava 1993
(F) = Marjamäen eteläosan tuleva osayleiskaava (punainen).
Lisäksi Helsingintien varteen on kaavoitusohjelmassa 130-tien liikennevaiheosayleiskaava (ei vireillä).

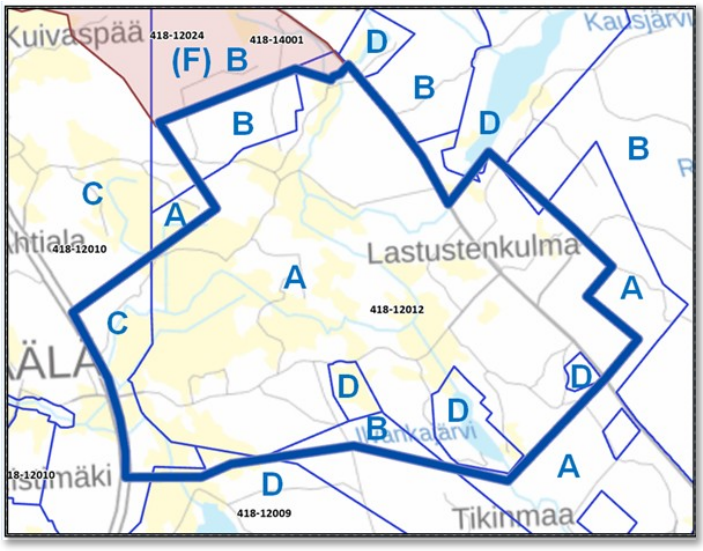

Yleiskaavayhdistelmä (epävirallinen, kartta on seuraavalla sivulla)

Pääosin alueella on voimassa Lastusten osayleiskaava 2001 (A). Kaavaan on merkitty rakennuspaikat. Kaava ei täytä MRL 44 §:n mukaisia ehtoja rakennuslupien myöntämiseen suoralla rakennusluvalla. Järvien ympäristöt on kaavoitettu rantaosayleiskaavalla (D), joka sisältää emätilatarkastelun. Rantaosayleiskaavan loma-asuinpaikkojen osalta on rannan suunnittelutarve ratkaistu ja luvat voidaa myöntää suoralla rakennusluvalla. Mitoituslaskelmassa on myös laskelma varsinaisten asuinrakennustenkin osalta (AP), vaikka merkintää ei kaavakartalle ole laitettukaan eikä rannan suunnittelutarvetta ole siten ratkaistu. Lempäälän yleiskaava 1981 (B) on jo monelta osin vanhentunut. Kaava on oikeusvaikutukseton. Lisätietoja: www.lempaala.fi/kaavayhdistelma

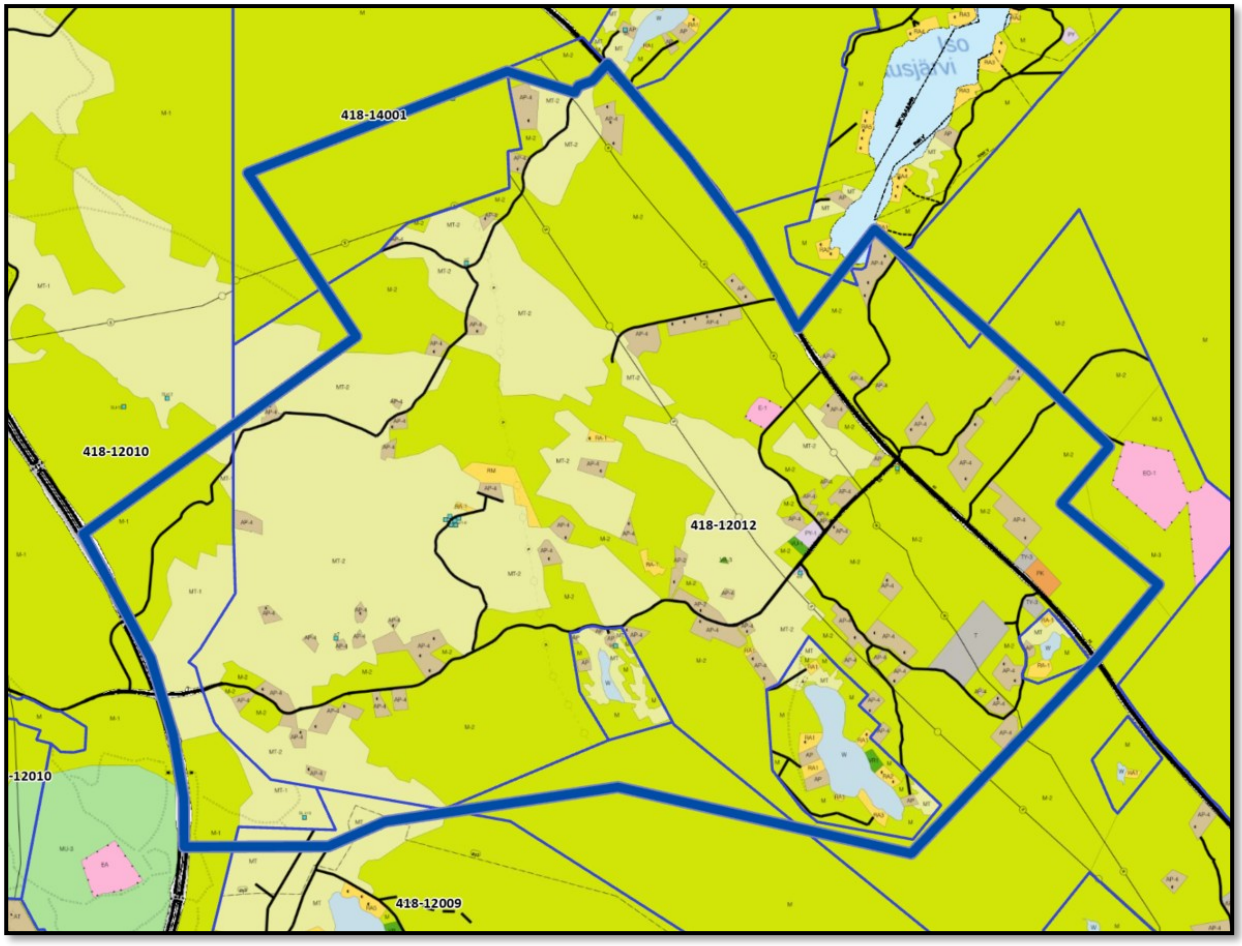

Kuva: *Ote osayleiskaavayhdistelmästä (epävirallinen)*. Kaava-alue on merkitty paksulla sinisellä viivalla.

2.1.3 Asemakaava

Alueella ei ole asemakaavoja eikä ranta-asemakaavoja. Lastusten kyläkeskuksessa on vanhentunut palstoitussuunnitelma.

2.1.4 Muut suunnitelmat ja strategiat

Rakennesuunnitelma

Tampereen kaupunkiseudun 3. rakennesuunnitelma 2040+ ”Vehreä metropolimme” korostaa sinivihreää ympäristöä, vahvaa rakennetta ja kansainvälistymisen paikkoja.

Seutuhallitus ja kunnat ovat hyväksyneet suunnitelman 2023 vuoden lopulla. Rakennesuunnitelma on kaupunkiseudun yhdyskuntarakenteen kehitystä pitkällä tähtäimellä ohjaava seudullinen suunnitelma. Lisätietoja: Lisätietoja: www.tampereenseutu.fi/tulevaisuus/rakennesuunnitelma-2040

MAL-sopimus 2024–2027

Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimukset (MAL) ovat valtion ja Tampereen kaupunkiseudun kuntien välisiä yhteistyösopimuksia. MAL-sopimuksessa sovitaan kaupunkiseudun pitkäjänteisestä kehittämisestä ja rahoituksesta neljän vuoden ajaksi. Sisältö painottuu seudun yhteisten suunnitelmien toteutukseen (rakennesuunnitelma, asuntopoliittinen ohjelma ja liikennejärjestelmäsuunnitelma). Sopimuksessa on sitouduttu toteuttamaan seudulle 13 400 uutta asuntoa, joista 80 prosenttia sijoittuu rakennesuunnitelman kasvuvyöhykkeelle.

Lisätietoja: www.tampereenseutu.fi/tulevaisuus/mal-sopimus

Kuntastrategia ja kyläohjelma

Lempäälän kunnanvaltuusto hyväksyi 10.12.2025 § 120 uuden kuntastrategian vuosille 2026-2035

Kuntastrategia visio on Lempäälä lähelläsi. Strategian teemat ovat 1: Lähellä sinua – yhteinen hyvinvointimme. 2: Lähellä kaikkea – paras pakka asua ja toimia 3: Lähellä meitä – viihtyisä asuinympäristömme. 4: Lähellä tulevaa – johdamme vastuullisesti.

Kuntastrategia tukee kylien elinvoimaa ja hallittua kylärakentamista. Ekologisesti kestävää kasvua ohjataan täydentämään olemassa olevia taajamia ja kyliä siten, että alueiden viihtyisyys, monimuotoisuus ja erilaiset asumisen mahdollisuudet säilyvät. Kylien vetovoimaa vahvistavat myös laadukkaat virkistysalueet, vesistöt ja luontokohteet.

Lisätietoja: www.lempaala.fi/kuntastrategia

Lempäälän kunnan kyläohjelma 2026–2029 tuli voimaan 1.8.2026. Kyläohjelma toteuttaa kuntastrategiaa ja ohjaa kylien elinvoiman, houkuttelevuuden ja asuinympäristöjen kehittämistä. Ohjelmassa kylärakentamista tarkastellaan osana kylien yhdyskuntarakennetta, palveluverkkoa ja väestökehitystä. Sen valmistelussa on hyödynnetty tietoja muun muassa kunnallistekniikasta, joukkoliikenteestä, koulukuljetuksista, väestö- ja oppilasennusteista sekä hajarakentamisen ja asuntotuotannon kehityksestä.

Kyläohjelmalla edistetään kylien hallittua rakentamista päivittämällä strateginen yleiskaava ja laatimalla selkeät kylä- ja hajarakentamisen periaatteet. Toimenpiteillä pyritään helpottamaan kylärakentamista sekä tukemaan kylien väestökehitystä, yritystoimintaa, palveluja ja muuta elinvoimaa. Lempäälän kunnan kyläohjelma 2026–2029.

Hiilineutraali Lempäälä 2030

Lempäälän kunta kuuluu Hiilineutraalit-kunnat-hankkeeseen ja on sitoutunut Hinku-tavoitteisiin eli vähentämään kasvihuonepäästöjään 80 %:lla vuoden 2007 päästöistä vuoteen 2030 mennessä. Yhdyskunnan palvelualue on tehnyt toimenpidekortit, jossa on määritelty tavoitteet, aikataulu ja seuranta. Tätä yleiskaavaa koskevia tavoitteita ovat

- ilmastovaikutusten arviointi kaavoituksessa
- uuden asutuksen sijoittuminen joukkoliikennereittien ja palveluiden läheisyyteen
- aluetehokkuuden nostaminen
- kävelyn ja pyöräilyn edistäminen kaavoituksella
- hulevesien käsittelyyn tarvittavien alueisen varaaminen kaavoituksessa

2.2 Yhdyskuntarakenne ja palvelut

2.2.1 Kylärakenne

Kylä on nauhataajamasta pääosin erillinen alue, jolla on tunnistettava kyläkeskus. Kylien rajaaminen ei kuitenkaan ole yksiselitteistä, sillä tilastolliset aluejaot, oppilaaksiottoalueet ja kyläyhdistysten toiminta-alueet eivät välttämättä vastaa nykyistä kylärakennetta.

Kylä muodostuu toiminnallisten, sosiaalisten ja rakenteellisten tekijöiden yhteisvaikutuksesta. Kylärakennetta ilmentävät asumisen tihentymä, arjen liikkuminen, yhteiset palvelut ja kohtaamispaikat sekä asukkaiden kokema kyläidentiteetti ja yhteisöllisyys. Kyläkeskuksen vaikutusalue on yleensä vyöhykemäinen ja voi limittyä muiden kylien kanssa. Sen muodostumiseen vaikuttavat muun muassa tieyhteydet, maisemarakenne ja asioinnin suuntautuminen, kun taas suuret liikenneväylät, taajaman laajeneminen ja hajautunut rakentaminen voivat heikentää kylärakenteen yhtenäisyyttä.

Lastusten kylän toiminnallinen keskus muodostuu Lastustentien itäpäässä sijaitsevan koulun ympärille.

2.2.2 Yhdyskuntarakenne

Lastusten alueen saavutettavuus on erinomainen, vaikka alueella ei olekaan suoraa moottoritieliittymää. Yhteydet moottoritielle ja Lempäälän rautatieasemalle ovat kuitenkin hyvät, mikä mahdollistaa sujuvan liikkumisen niin Tampereen kuin Helsingin suuntaan sekä laajemmin Lempäälän ulkopuolelle.

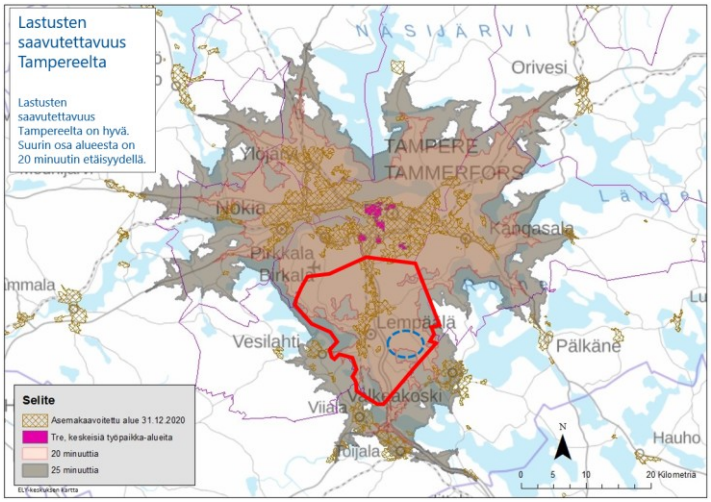

Kartta x. Kaavoitettava alue on merkitty sinisellä soikiolla.

Alueeseen kohdistuva rakentamispaine sekä liikenteen, elinkeino- ja maa-ainestoimintojen ja ympäristövaikutusten yhteensovittaminen edellyttävät kokonaisvaltaista maankäytön suunnittelua. Erityisesti on varauduttava maantien 130 kehittämiseen, turvallisten liikenneyhteyksien järjestämiseen sekä alueen nykyisten ja tulevien toimintojen toimintaedellytysten turvaamiseen

Lempäälän keskustan taajama-alue on laajentunut vuosien saatossa. Marjamäen – Hulikankulman ja Kuivaspään alue on rakentunut 20-vuodessa ja laajentuu jatkossakin Helsingintien vartta pitkin Lastusten kylää kohti. Valkeankosken suunnasta taajama-alue laajenee lähemmäksi Lastusten kylää.

Lastusten kylässä on tällä hetkellä kaksi YKR kylätaajamaa (kartta x). Toinen on Lastusten koulun alueella ja toinen lännempänä lähempänä moottoritietä. Tällä hetkellä koulualueen taajamassa asuu 220 (2025) asukasta, joten asukasluvun perusteella alueesta voisi jo tulla virallinen YKR-taajama. YKR-taajama-alue tarkoittaa yleensä asukastiheydessään sellaista aluetta, jossa rakentaminen vaatii käytännössä asemakaavoitusta. Läntisemmässä kylätaajamassa asuu 66 (2025) asukasta. Kuvassa x näkyy YKR-taajamat, YKR-kylätaajamat ja YKR-pienkylät kartalla.

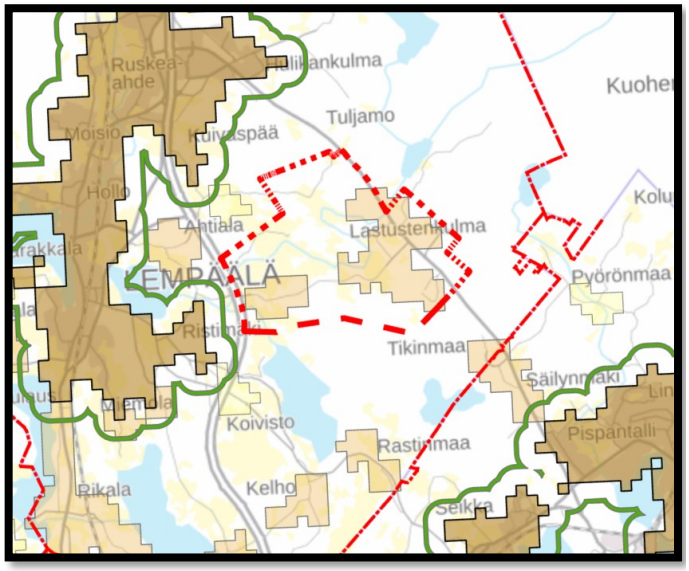

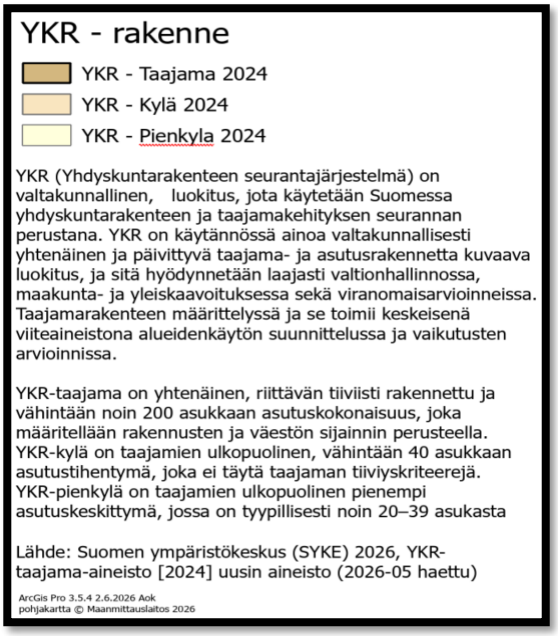

Kartassa x on YKR-taajamat, kylätaajamat ja pienkylät kartalla.

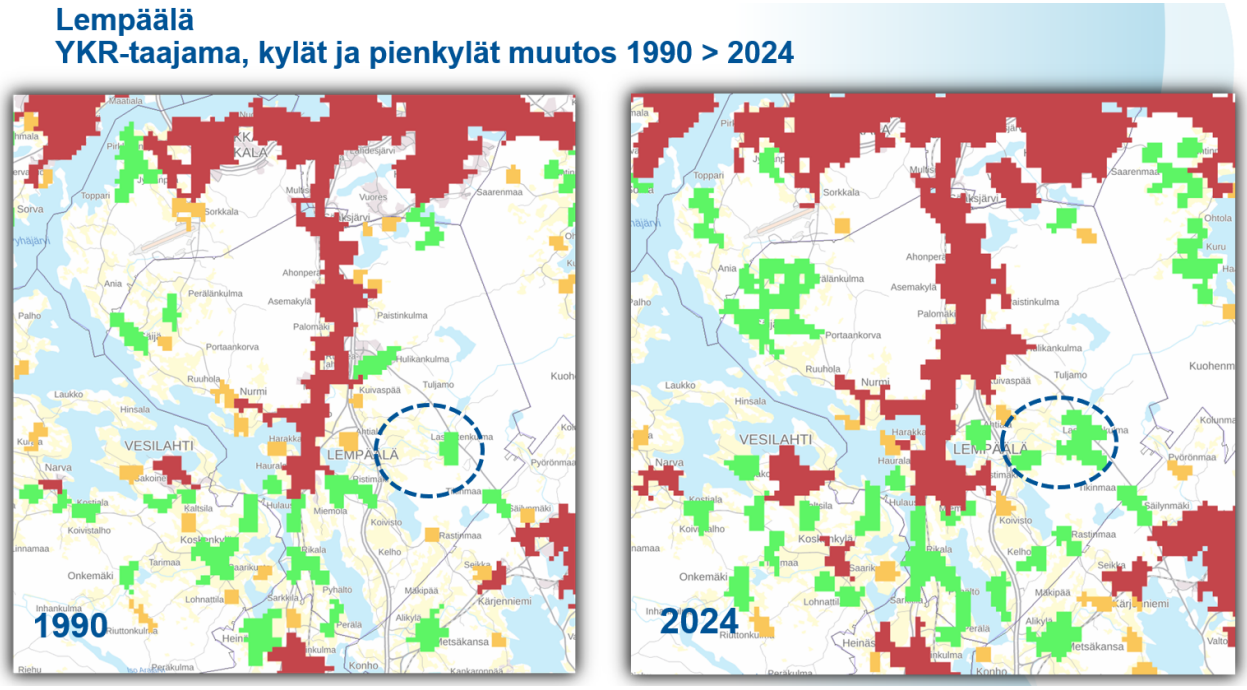

Kartta x. Lastusten koulun ympärillä sijaitseva kylätaajama on laajentunut vähitellen, ja alueen länsiosaan on muodostunut toinen kylätaajama

2.2.3 Väestö, muutokset ja maankäytölliset asiat

Väestö 1975 ruutukartalla

Kaavoitettavalla alueella asui vuonna 1975 yhteensä 170 asukasta. Nykyään (6/2024) samalla alueella asuu 392 asukasta. Alueen asukasluku on kasvanut merkittävästi vuodesta 1975 vuoteen 2024. Väkiluku on noussut 170 asukkaasta 392 asukkaaseen, mikä tarkoittaa noin 131 prosentin kasvua ja väestömäärän 2,3-kertaistumista.

Vuoden 1975 karttaa (kartta x) ja vuoden 2024 karttaa (kartta x) vertailemalla voidaan todeta kylän asukaspainopistealueiden muuttuneen yllättävän vähän. Tämä havaitaan vertaamalla vuoden 1975 ruutuaineistoa ja vuoden 2024 väestöntiheyskarttaa. Vuoden 2024 karttaan on merkitty myös erilliset väestöalueet ja niiden väkiluvut.

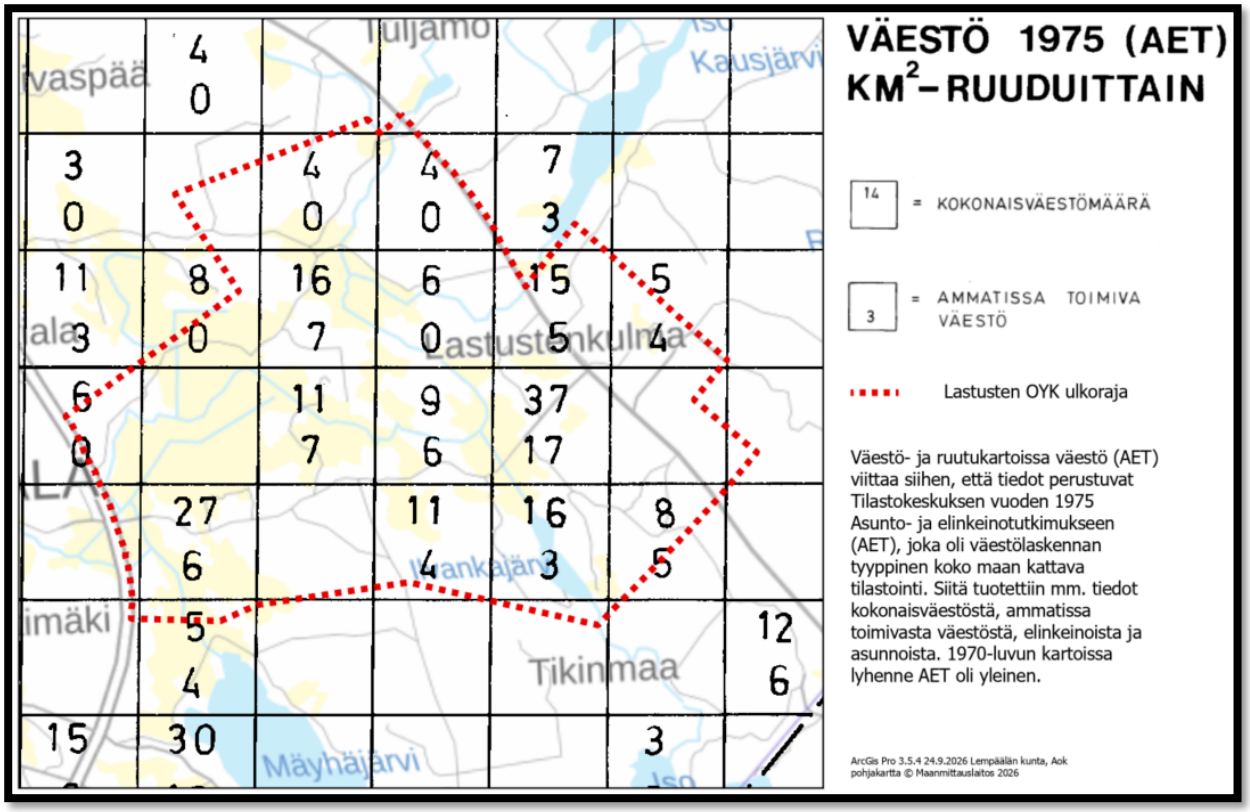

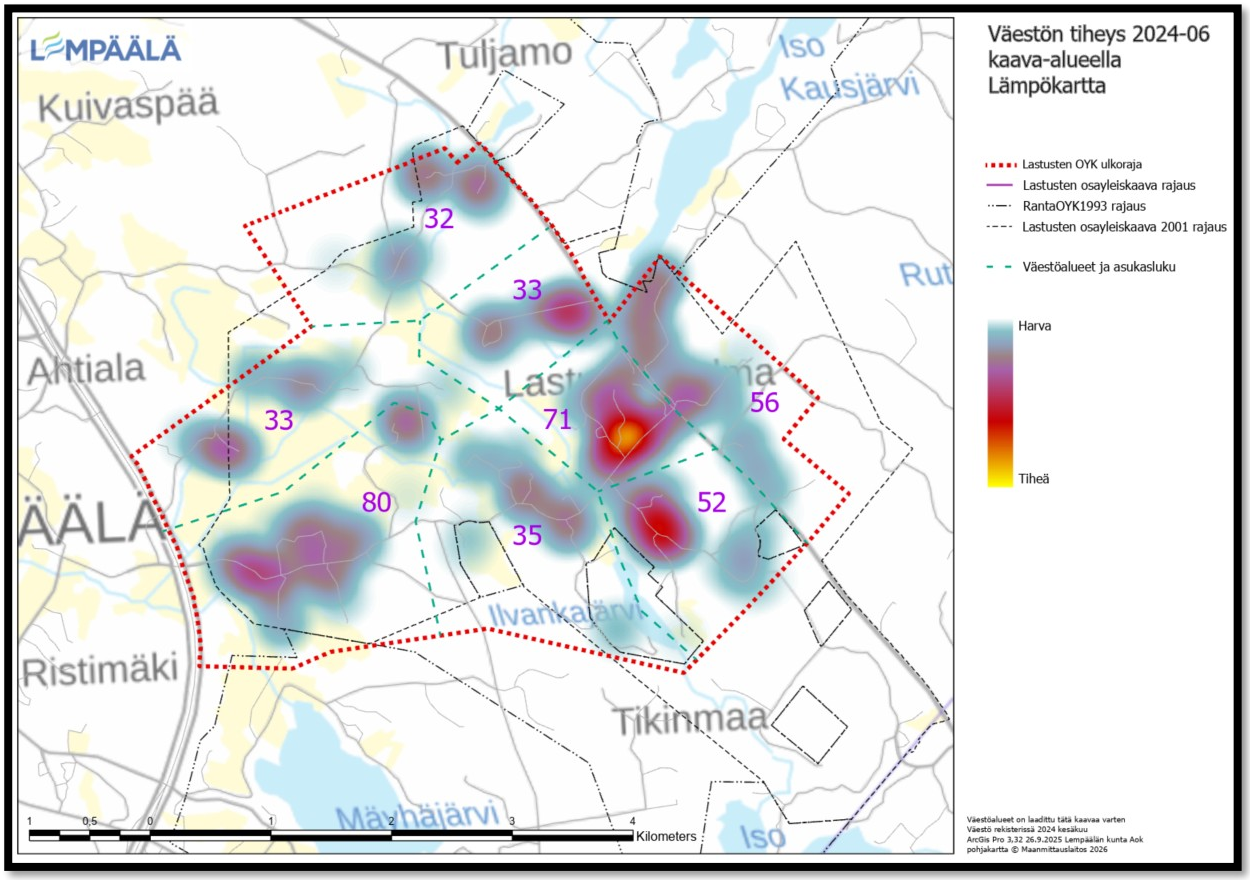

kuva x. Väestön jakautuminen alueelle lämpökartta. Lisäksi kartaan on määritelty ja laskettu kaava-alueen omat pienalueet ja niiden väkiluvut.

2.2.4 Alueen väestöarviot aikaisemmissa suunnitelmissa

Vuoden 2001 Lastusten osayleiskaavan selostuksen mukaan kaava-alueella oli noin 280 asukasta ja 100 taloutta. Tuolloin kaava-alue oli nykyistä suunnittelualuetta laajempi. Selostuksessa esitettiin lisäksi 59 uutta rakennuspaikkaa.

Kaavaselostus on laadittu ilmeisesti vuonna 1998, eikä siinä esitettyjä tietoja ole lopulliseen kaavaan päivitetty. Väestöä, talouksia ja uusia rakennuspaikkoja koskevia lukuja voidaan siten pitää suuntaa-antavina, ja ne saattavat olla todellista tilannetta pienempiä.

Lastusten kyläsuunnitelmassa 2022 on asetettu laajemmalle kyläalueelle 300 uuden asukkaan tavoite vuoteen 2040 mennessä. Tavoitteen on arvioitu vastaavan noin 100 uuden asuinrakennuspaikan toteutumista. Aiemmassa strategisessa yleiskaavassa kyläalueille asetettu kasvutavoite oli yhteensä 200–800 asukasta ja 8–10 % kunnan väestönkasvusta. Valmisteilla olevassa strategisessa yleiskaavassa tarkastellaan kunnan tulevaa väestönkehitystä ja kasvun kohdentumista myös kyläalueille.

2.2.5 Nykyinen Väestö

Lempäälän osayleiskaavan alueella asui 392 asukasta kesäkuussa 2024, kun koko Lempäälässä asukkaita oli 25 000. Kaavoitettava alue eroaa vanhasta kaava-alueesta sekä oppilaaksiottoalueesta. Kartassa x on esitetty kaavoitettavan alueen ja oppilaaksiottoalueen pinta-alan ja väestömäärän ero.

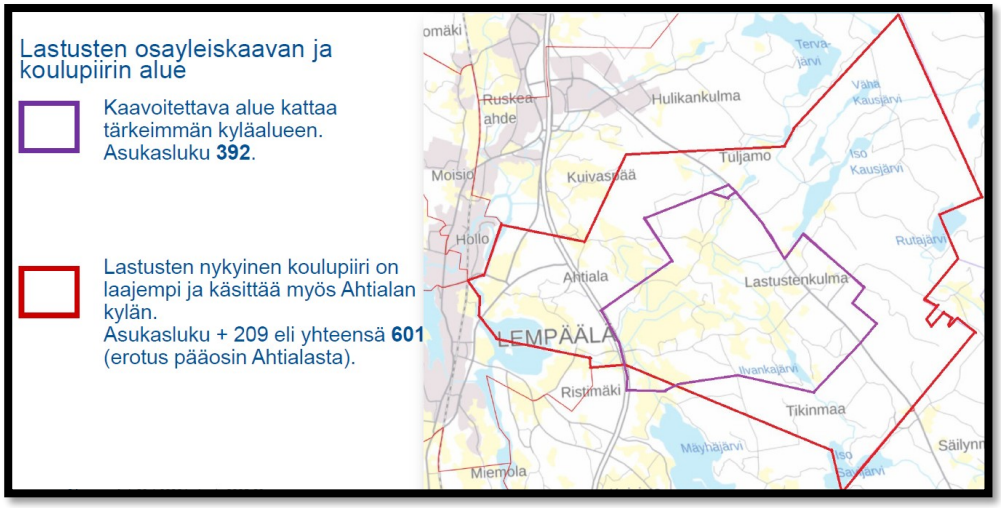

Kuva. Kaavoitettavan alueen ja oppilaaksiottoalueen pinta-alan ja väestömäärän ero.

Väestön jakauma Lastusissa kaava-alueella (kunnan laskenta)

Ikäjakauma - kaikki asukkaat
00-06 vuotiaat 42 10,7 %
07-14-vuotiaat 55 14,0 %
00-14-vuotiaat 97 24,7 %
00-18-vuotiaat 121 30,9 %
15-64-vuotiaat (työikäiset) 243 62,0 %
65-84-vuotiaat 49 12,5 %
85 vuotta täyttäneet 3 0,8 %
00-120-vuotiaat 392 100,0 %

Ikäjakauma (selvennys sama asia eri merkinnöin)	**Lastunen kaava-alue (väkiluku 392, 2024-06)** (kunnan laskenta)	**Koko Lempäälä (väkiluku 25041, 2025-06)** (Tilastokeskus, Pirkanmaan liitto)	**Koko Suomi (väkiluku 5652881 2025-12)** (Tilastokeskus)
0-14 (alle 15 v)	**24,7 %**	**19,5 %**	**14,8 %**
15-64 v. (64 vuotiaat kuuluu)	62,0 %	62,4 %	61,8 %
65 vuotta täyttäneet (yli 64 vuotiaat)	13,3 %	18,1 %	23,4 %
Yht	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Kuva. Lastusten kaava-alueen ja koko kunnan ja Suomen ikäjakaumien vertailu

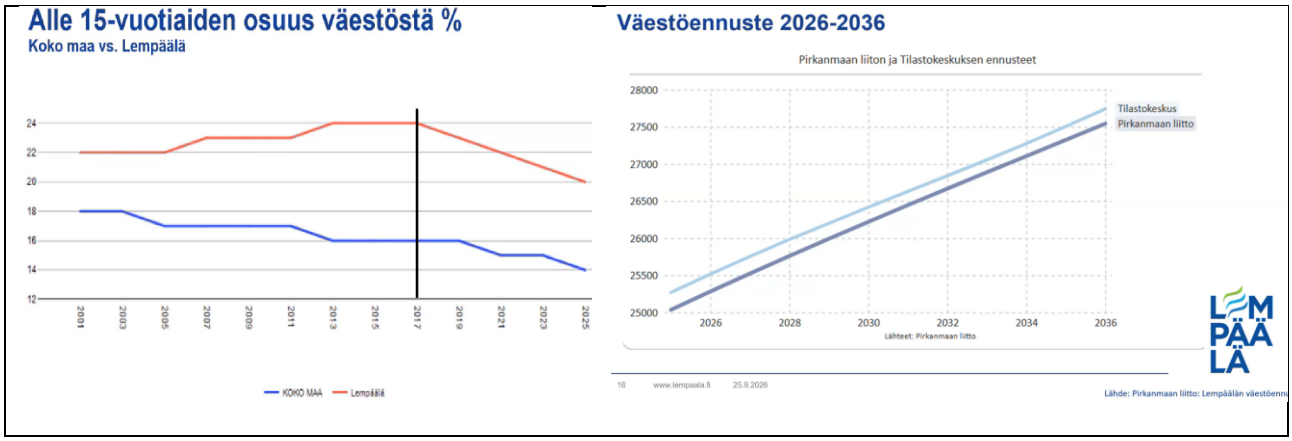

kuva. Vuoden 2017 jälkeen Lempäälän alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä on laskenut. Vuoden 2017 kohta on merkitty mustalla pystyviivalla. Väestömäärä kasvaa Lempäälässä edelleen ennusteen mukaisesti. Tilastokeskuksen tunnuslukuja alueittain.

Väestön määrä eri aikaan rakennetuissa asuinrakennuksissa ja talouksien koko.

Kaavoitettavalla alueella on asuttuja talouksia 136 kpl, joissa asuu 392 asukasta. Talouksia, joissa asuu 0-14 vuotiaita on 36,8 % eli 50 taloutta. Näissä 50 taloudessa asuu 97 kpl 0-14 -vuotiasta eli keskimäärin yhdessä taloudessa asuu likipitäen 2 kpl (1,94) ko ikäluokkaan kuuluvaa. Vain yli 15 -vuotiaita on alueella 86 taloudessa. Varsinaisista asuinrakennuksista on tyhjillään noin 25-30 kpl.

Tarkasteltaessa lapsiperheiden määrää (0-14 vuotiaat) ennen vuotta 2000 ja sen jälkeen rakennetuissa taloissa voidaan todeta seuraavaa.

- Laskennan mukaan 2000 -luvulla rakennetuissa lapsiperhetalouksissa asuu määrällisesti melkein puolet enemmän lapsiperheitä ja lapsia, koska lapsiperhetalouksia on puolet enemmän.
- Lapsiluku yhdessä lapsiperhetaloudessa on sen sijaan samansuuruinen ennen ja jälkeen 2000-lukua rakennetuissa rakennuksissa (2,00 / 1,91).

Syntyvyyden vaikutus Lastusiin

Syntyvyyden lasku ei ole ensisijaisesti haja-asutusalueiden ilmiö, vaan matalimmat syntyvyysluvut painottuvat suuriin kaupunkeihin ja yliopistokeskuksiin. Lastusten kaltaisessa, lähellä maakuntakeskusta sijaitsevassa kylässä väestö- ja ikärakenteen kehitykseen vaikuttavat syntyvyyden rinnalla erityisesti alueen vetovoima ja lapsiperheiden muuttoliike.

2.2.6 Väestöennuste 2027.

[Osio täydentyy ehdotusvaiheessa, strategiseen osayleiskaavaan liittyvä selvitys]

2.2.7 Palvelut

Kaupalliset palvelut ja yhteydet kuntakeskukseen

Päivittäistavarakaupat ovat asumisen kannalta keskeisiä kaupallisia palveluja. Lastusten eri osista lähimmät ja luontevimmin saavutettavat päivittäistavarakaupan palvelut sijaitsevat Lempäälän kuntakeskuksessa, Ideaparkin alueella ja Valkeakosken Vanhassakylässä. Asioinnin suuntautuminen vaihtelee kylän ja suunnittelualueen eri osissa.

Lastustentieltä matka-aika on lähes sama Ideaparkin ja Valkeakosken Vanhankylän päivittäistavarakauppoihin, vaikka etäisyys Ideaparkiin on lyhyempi. Tervalammin kohdalta matka-ajat Lempäälän kuntakeskukseen, Ideaparkiin ja Vanhankylään ovat lähes yhtä pitkät. Rautasemantien ja Pitkäkalliontien risteyksen ympäristöstä Ideaparkiin pääsee puolestaan lähes yhtä nopeasti sekä itäistä että läntistä reittiä pitkin.

Kyläkoulu

Lastusten koulu on vuonna 1914 perustettu perinteinen kyläkoulu Lempäälän Lastusten kylässä. Koulussa annetaan esiopetusta sekä perusopetusta 1.-6. luokille. Yli satavuotias koulu on kylän keskeinen kokoontumis- ja toimintapaikka sekä tärkeä osa alueen identiteettiä ja yhteisöllisyyttä. Koulun maaseutumainen ympäristö tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet luontolähtöiseen oppimiseen, ja koulu toimii merkittävänä tekijänä kylän elinvoiman ja vetovoiman ylläpitämisessä.

Koulu sijaitsee Lastustentien itäpäässä lähellä Helsingintietä. Koulurakennukset on rakennettu vuosina 1917 (kerroksia 1, rakennettu 255 kem2) ja 1998 (kerroksia 1, rakennettu 345 kem2). Vanhempaa rakennusta on kunnostettu vaiheittain vuosien aikana. Rakennuksia lämmitetään sähköllä. Vanhassa koulurakennuksessa sijaitsevat noin 75 m²:n liikuntasali sekä teknisen työn tila. Uudemmassa rakennuksessa on kolme luokkatilaa sekä ruokailu- ja keittiötilat.

Liikunta- ja ulkoilumahdollisuudet

Koulun pihapiiri tarjoaa monipuoliset mahdollisuudet liikuntaan ja ulkoiluun. Yläpihalla sijaitsee noin 30 × 40 metrin kenttä ja alapihalla noin 70 × 30 metrin kenttä. Alueella sijaitsevat lisäksi Aittakahvila, frisbeegolfrata, monitoimiareena, talvisin jäädytettävä luistelukenttä, hiihtoladut sekä laavuympäristö. Koulualue muodostaa kylän keskeisen kohtaamispaikan.

Muualla kylässä liikunta- ja virkistysmahdollisuudet perustuvat pääasiassa luonnonympäristöön ja ulkoiluun. Alueella on metsä- ja järvialueita sekä talvisin käytettävä hiihtoreitistö koululta Innilän urheilumajalle. Birgitan polun retkeilyreitti kulkee yleiskaava-alueen pohjoisosan halki. Nykyinen yhteys Helsingintien ylitse on kaava-alueen eteläpuolella. Kaavassa esitetään kulkuyhteyden muutosta mahdollisesti rakennettavaan alikulkuun Rautasemantien liittymän viereen.

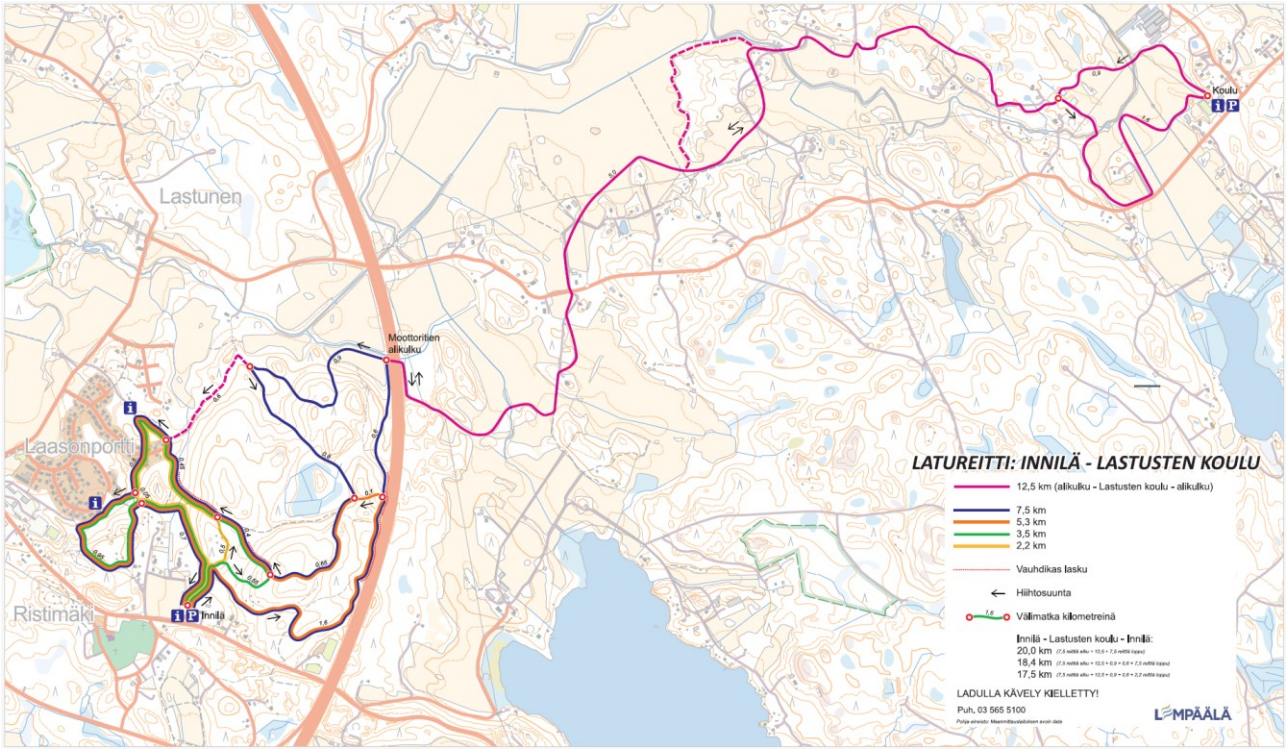

Kuva. Hiihtoreitistö 2026. Innilän ja Lastusten koulun välisen hiihtoreitin paikka voi vaihdella vuosittain. Moottoritien alitse pääsee länteen Innilän kuntoradoille ja majalle.

Lastusten oppilaaksiottoalue

Syksyllä 2025 tulivat voimaan Lempäälän kunnan uudet oppilaaksiottoalueet, jossa määriteltiin Lastustenkin alue. Kaava-alue, oppilaaksiottoalue, vaaralliset tiet ja koulukuljetusreitit näkyvät kartassa x kohdassa liikenne. Väestöä oppilaaksiottoalueittain tarkastellaan kunnan tilastoissa erikseen.

2.2.8 Elinkeino ja työssäkäynti

Lastusten elinkeinorakenne koostuu maa- ja metsätaloudesta, puutarhatuotannosta, kuljetus- ja logistiikkapalveluista, rakentamisesta sekä asiantuntija- ja palvelualojen yritystoiminnasta. Alueella toimii myös pienyrityksiä ja kotitoimistoja. Yritystoiminta tukee paikallistaloutta ja alueen työpaikkaomavaraisuutta.

Sijainti valtatie 3:n ja maantien 130 läheisyydessä sekä yhteydet Lempäälän keskustaan, Marjamäen yritysalueelle ja Tampereen kaupunkiseudulle tukevat erityisesti liikenneyhteyksiä hyödyntävää yritystoimintaa. Vuoden 2021 kyläsuunnitelmassa elinkeinojen kehittämismahdollisuuksina tunnistettiin etätyöhön perustuva yritystoiminta, maaseutumatkailu, hevostalous sekä muut maaseutuympäristöön tukeutuvat elinkeinot.

Lempäälän kylät / yritysmäärät

	Yrityshakemisto		
	yhteensä	julkinen	ei julkinen
Ahtiala	25	19	6
Hervannanmaa	27	10	17
Kelho	34	28	6
Kuivaspää	16	13	3
Kulju	432	301	131
Lastunen	37	30	7
Mattila	96	71	25
Nurmi	39	31	8
Säijä	48	33	15

Tilastotieto: Lempäälän Yritys- ja Palveluhakemisto 12.3.2026
(Huom: otannassa ei käytössä tarkkoja kylärajoja, määrät suuntaa antavia)

Kuvassa on eritelty yritysten määriä Lastusissa verrattuna Lempäälän muihin kyliin. Määrät ovat suuntaa antavia.

Maaseutuelinkeinot

Maaseutuelinkeinoilla tarkoitetaan tässä yhteydessä maaseudulla harjoitettavaa toimintaa, johon liittyy pääsääntöisesti ympäröivän maa-alueen hyödyntäminen ja tilakeskus/rakennuspaikka kaava-alueella. Teemakartalle on kartoitettu karjatilat, hevostilat sekä maatilat laajasti määriteltynä. Maatilaksi voidaan katsoa myös tila, jolla ei tällä hetkellä ole tuotantoa, mutta jolla on edellytyksiä tuotannon aloittamiseen.

Tilat on jaettu karkeasti kolmeen luokkaan toiminnan ja muun sivutoiminnan laajuuden perusteella. Toimeentuloa tuottavilla/päätoimisilla tiloilla toiminta voi muodostaa ainakin osan yhden henkilön toimeentulosta, pienimuotoisilla tiloilla toiminta on luonteeltaan sivutoimista ja vähäisillä/harrasteomaisilla tiloilla toiminta on pienimuotoista. Luokittelussa käytetyt pinta-ala- ja eläinmäärät ovat suuntaa antavia. Arvioinnissa huomioidaan lisäksi tilakeskuksen asumiskäyttö ja se, onko tilalla asuttu viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Arvioinnilla kuvataan ennen kaikkea toiminnan laajuutta ja mahdollista vaikutusta lähiympäristöön, eikä sillä määritellä yksittäisen tilan elinkeinotoiminnan tai toimeentulon tosiasiallista määrää.

Toiminnan laajuus	viljeltävä pelto	hoitometsää	naudat/hevoset	Lampaat (uuhet)	Asuminen, tilakeskus
vähäinen/harrasteenomainen	>1 ha	>5 ha	>1	>10	Toimiva asuinrakennus, asutaan
pienimuotoinen	>10 ha	>30 ha	>4	>50	asutaan pääosin
Toimeentuloa tuottava	>30 ha	>100 ha	>20	>200	asutaan kokonaan

Toiminta jaetaan vielä hyvin karkeasti Karjatila, Hevostila, Maatila (metsätila), Muu tila, Muu toiminta.

Perinteiset maaseutuelinkeinot ovat olleet yhä laskussa. Karjatalouksia on enää hyvin vähän. Lastusten alueesta on tulossa yhä enemmän maaseutumaisen asutuksen kylä.

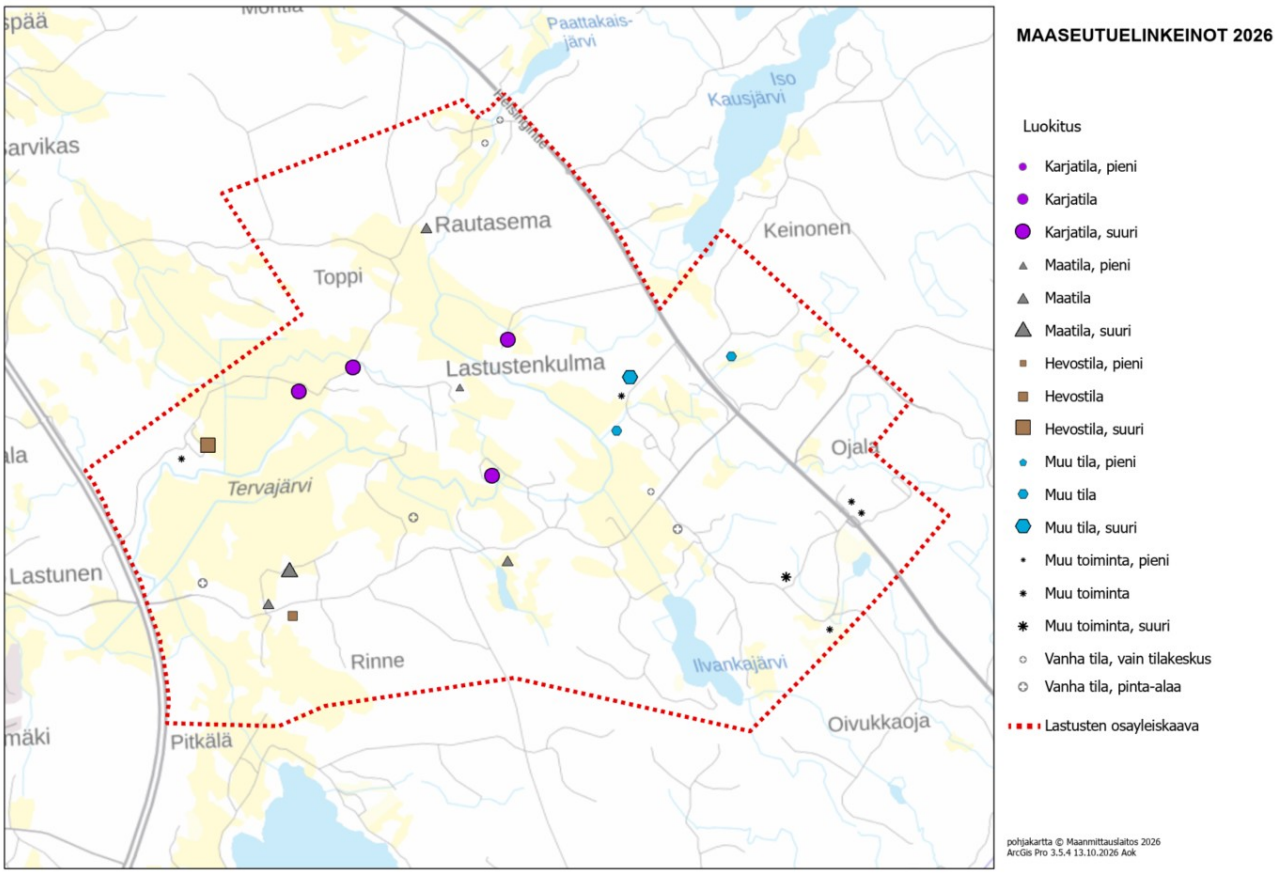

Kuva Maaseudulla harjoitettava toiminta tiloilla, jonka tilakeskus on kaava-alueella ja toimintaan liittyy maa-alueen hyödyntäminen. Lisäksi on merkitty muuta toimintaa olevat paikat. Maanläjitysalueita ym. ei ole merkitty kartalle. Lähde: Viralliset tilastot, Pirkanmaan maaseutupalvelut ja kaavoittaja.

2.3 Lastusten osayleiskaavan 2001 toteutuneisuus kaavoitettavalla alueella

Kaavassa oli rakentamattomia rakennuspaikkoja 61 kpl vuonna 2001 kaavan tullessa voimaan.

Vuodesta 2001 nykyhetkeen (2025 syyskuu) toteutuneisuus oli seuraava:

- Rakennettu kaavan mukaisista paikoista 34 kpl.
- Rakentamatta kaavan mukaisista paikoista 27 kpl.
- Lautakunta myönsi 20 kpl muuta rakennuspaikkaa (ei kaavassa olevat).
- Rakennettiin 2 kpl korvaavia rakennuspaikkoja.

Yhteensä rakennettiin vuosina 2001-2025 ***56*** uutta asuinrakennusta eli keskimäärin 2,3 vuodessa.

Lisäksi ranta-asemakaavan 1993 ja Suojalan alueella rakennettiin vuosina 2001-2025 1 varsinainen ja 4 loma-asuinrakennusta. Suojalan aluetta ei ollut Lastusten osayleiskaavassa 2001.
Tarkemmin asiasta on tietoja selvityksessä Lastusten yleiskaavan 2001 toteutuneisuus.

2.4 Luonnonympäristö

2.4.1 Maa- ja kallioperä

Kallioperäkartan perusteella suunnittelualue jakautuu syväkivien, puolipinnallisten kivien, metamorfisten kivien ja vulkaanisten kivien alueisiin. Kivilajiryhmät kuvaavat ensisijaisesti kallioperän syntytapaa, eikä niiden perusteella voida sellaisenaan erottaa rakentamiseen selvästi paremmin tai heikommin soveltuvia alueita.

Maaperäkartan mukaan suunnittelualueen yleisin maalaji on hiekkamoreeni. Savea esiintyy toiseksi eniten noin puolet hiekkamoreenialueiden pinta-alasta. Lisäksi alueella on kaksi laajahkoa liejusavialuetta sekä kaksi kalliomaaksi luokiteltua aluekokonaisuutta, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on samaa suuruusluokkaa kuin liejusavialueiden. Entisten kuivattujen järvenpohjien alueita on noin neljäsosa hiekkamoreenialueiden pinta-alasta, ja hiesua esiintyy vain vähän. Maastohavaintojen perusteella kalliomaa-alueilla ei kuitenkaan juurikaan esiinny avokalliota kuin jyrkissä kohdissa. Käytettävissä oleva maaperäaineisto on yleispiirteistä eikä osoita maapeitteen tarkkaa paksuutta tai paikallisia vaihteluja.

Mustaliuskeen esiintyminen on esitetty rakentamisen häiriötekijät kartassa.

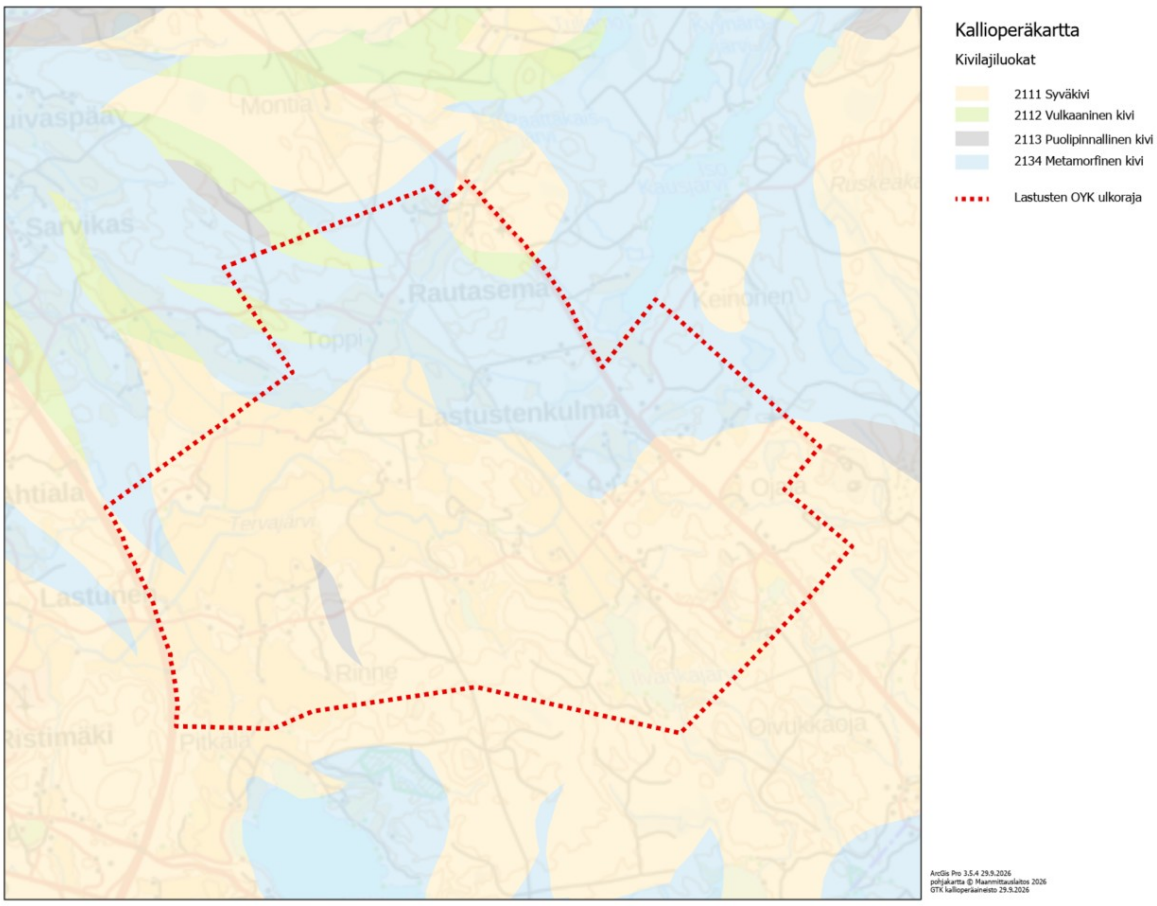

kuva x. Kallioperäkartta kivilajiluokat (GTK aineisto, 29.9.2026).

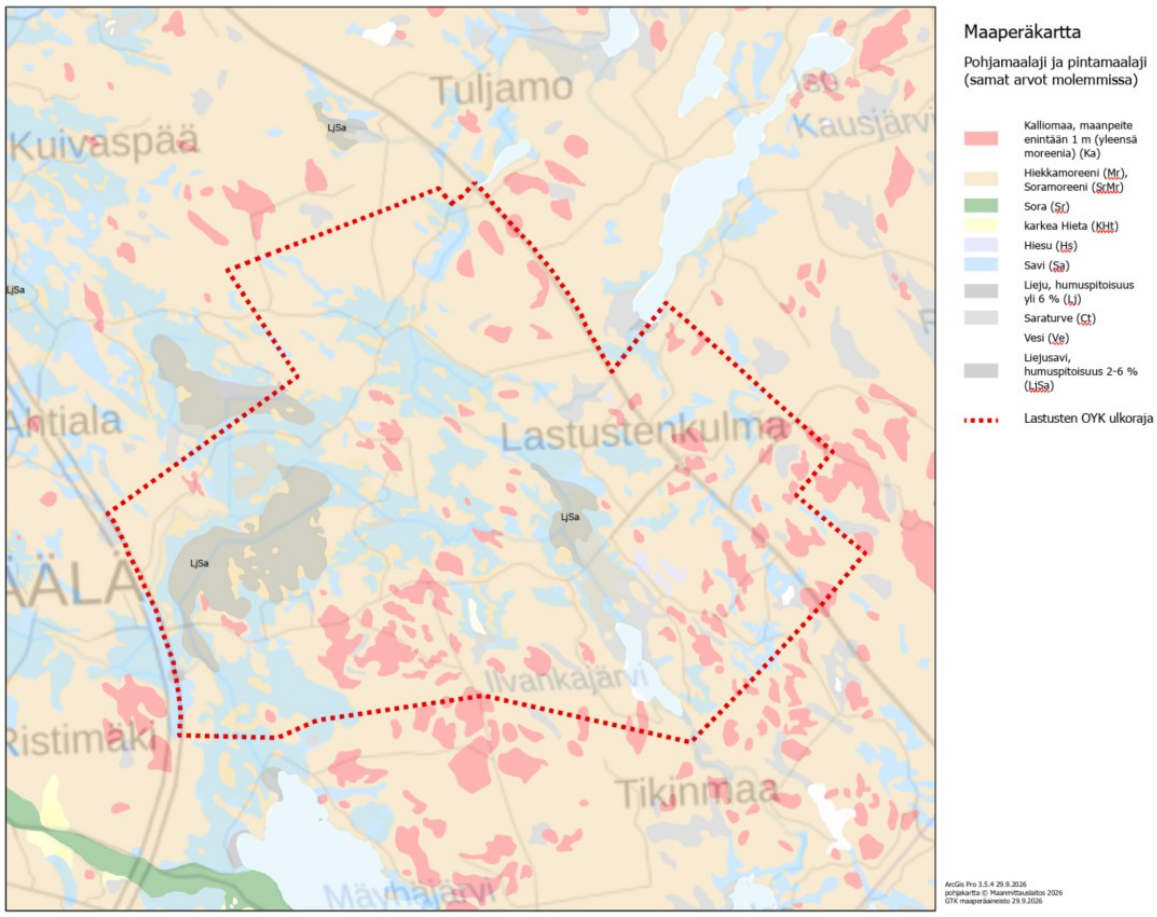

kuva x. Maaperäkartta pohja- ja pintamaalaji (GTK aineisto, 29.9.2026).

2.4.2 Hulevesitarkastelu ja veden laatu

Pohja- ja pintavedet sekä kuivatetut järvet

Kaava-alue sijoittuu Kokemäenjoen päävesistöalueelle (35) ja 3. jakovaiheen perusteella Myllyojan valuma-alueelle (35250). Koko kaava-alueen pintavedet purkautuvat Myllyojan kautta Ahtialanjärveen, joka kuuluu Natura-alueeseen. Myllyojan valuma-alueen pinta-ala on 62 km². Alueen maankäytöstä 4 % on taajama- ja asuinaluetta, 12 % maatalousaluetta sekä 77 % metsiä, puustoisia alueita ja kosteikkoja. Vesistöjen osuus on 8 %.

Myllyojan vedet kulkeutuvat kaava-alueen itäosasta. Koko Myllyojan valuma-alueella sijaitsee 18 järveä tai lampea. Kaava-alueelta tulevien vesien lisäksi valuma-alueelle kertyy vesiä laajalta ympäröivältä alueelta. Lastustenjokeen laskee vettä useista uomista Tervajärven, Ison Kausjärven ja Hulausjärven suunnilta. Lisäksi kaava-alueella sijaitseva uoma saa vetensä Iivankajärvestä, Paattakaisjärvestä sekä Liuttusen pieneltä peltoaukealta alkavasta Pilliojasta

Ojat yhtyvät alueen läpi virtaavaan keskusojaan eli Lastustenjokeen (kartoissa uomalla ei ole nimeä). Lastustenjoki on melko pieni virta, joka paikoin padottaa vettä. Näillä kohdilla uomalla on myös loma-asutuksen kannalta virkistysarvoa. Joessa on lisäksi muutamia virtaavampia kohtia, joita kutsutaan koskiksi.

Kaava-alueella sijaitsee kolme järveä, joista varsinaisesti vain Iivankajärvellä on merkittävää virkistysarvoa. Alueen itäosassa sijaitsee melualueella pieni Ruokolammi, sen länsipuolella Iivankajärvi sekä Lastustentien eteläpuolella umpeenkasvava Tervalammi.

Viime vuosisadalla Iivankajärvi tulvi ajoittain ympäröivälle peltoaukealle siten, että yhteys Lastustentielle katkesi. Nykyisin tulvia ei enää esiinny, vaikka alue on edelleen alavaa ja näkyy tulvakartalla sinisenä alueena.

Myllyojaa on perattu useita kertoja. Myllyoja kiertää kuivatetun Tervajärven (eri järvi kuin aiemmin mainittu Tervajärvi), jolle on rakennettu penkereitä kuivatuskanavan valumien estämiseksi peltoaukealle. Tervajärven

pohjalle on kaivettu keräilyojia, joista vedet pumpataan korkeammalla sijaitsevaan Myllyojaan. Muutoin Tervajärven alava peltoaukea muuttuisi vähitellen vesialueeksi ja menettäisi viljelykäyttömahdollisuutensa.

Kaava-alueelle pohjoisesta laskee samaan Myllyojan kuivatuskanavaan myös toisen kuivatetun järven, Nääjärven, laskuoja. Nääjärven pohja sijaitsee ympäristöään alempana, minkä vuoksi sen pohjalle on kaivettu kuivatusoja, joka kerää vedet ja johtaa ne pumppauksen avulla korkeammalla sijaitsevaan ojaan. Oja laskee edelleen kuivatuskanavaan. Kuvassa X on esitetty pumppuasemat sekä kuivattujen järvien alueen +90 metrin korkeuskäyrät. Kartassa vihreällä on esitetty alueen alavimmat kohdat.

Hulevesien hallintasuunnitelmassa ei ole todettu ongelmia kaava-alueella.

Suunnittelualueelle tai sen välittömään läheisyyteen ei sijoitu pohjavesialueita. Lähimmät pohjavesialueet sijoittuvat reilun kilometrin päähän etelään Mäyhäjärven länsi- ja eteläpuolelle.

Vedenlaatu

Kaava-alueen järvien pintavesien tilaa ei ole selvitetty. Sen sijaan suurimpien järvien, joista vedet virtaavat Lastustenjokeen/Myllyojaan, vesistöjen ekologinen tila on tutkittu. Tervajärven tila on erinomainen, Iso Kausjärven hyvä ja Mäyhäjärven huono. Myllyojan/Lastustenjoen tila on huono. Yleisesti voidaan todeta, että pienten virtavesien tila on heikompi kuin järvien tila. Vesistöjen ekologista tilaa koskevat tiedot perustuvat Suomen ympäristökeskuksen (Syke) vesienhoidon luokituksiin.

Lastustentien alueelle on rakennettu vesihuoltoverkosto (tarkemmin kohdassa Vesihuolto). Kaava-alueella on kuitenkin myös laajoja alueita, jotka eivät kuulu vesihuoltoverkoston piiriin. Näillä alueilla vesihuolto järjestetään kiinteistökohtaisesti. Tällöin tulee ottaa huomioon, että Lempäälän kunta sijaitsee alueella, jolla on todettu talousvesikaivojen vedessä paikoin korkeita arseenipitoisuuksia. Talousveden korkea arseenipitoisuus lisää syöpäriskiä, minkä vuoksi kaivoveden laatu on syytä tutkia ennen veden käyttöönottoa. Kaivoveden laatua suositellaan tutkittavaksi myös säännöllisesti, esimerkiksi noin kolmen vuoden välein.

Poravesikaivoissa tulee ottaa huomioon myös radon pitoisuudet, koska Lempäälä kuuluu radonin kannalta Suomen korkean riskin alueisiin, ja se sijoittuu myös Pirkanmaan mittakaavassa radonpitoisten kuntien joukkoon. Pirkanmaa on ylipäätään yksi Suomen radonherkimmistä maakunnista harjujen, sora- ja hiekkamaiden sekä paikoin uraanipitoisen kallioperän vuoksi. (Lähde STUK)

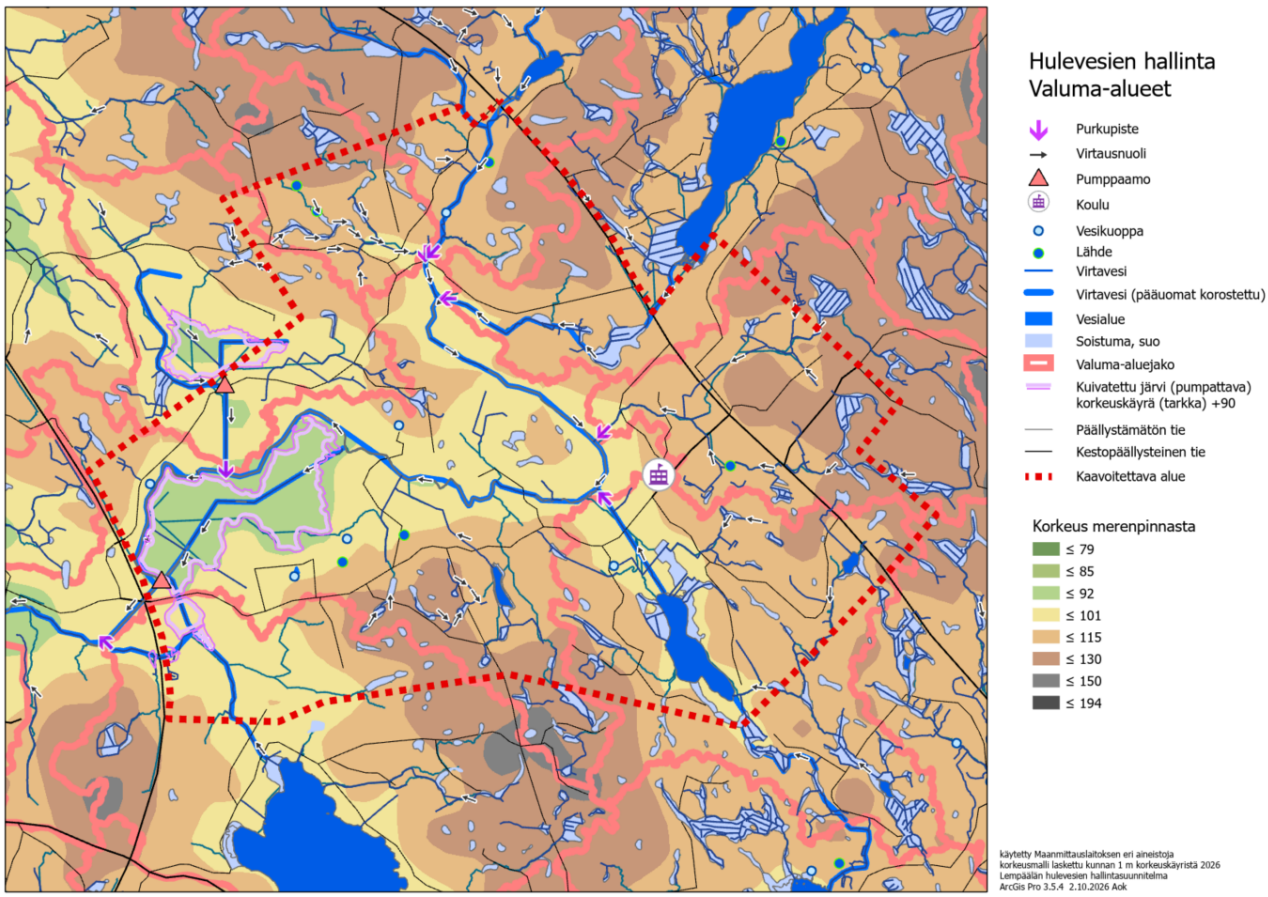

Kuva x. Selvitys alueen hulevesistä.

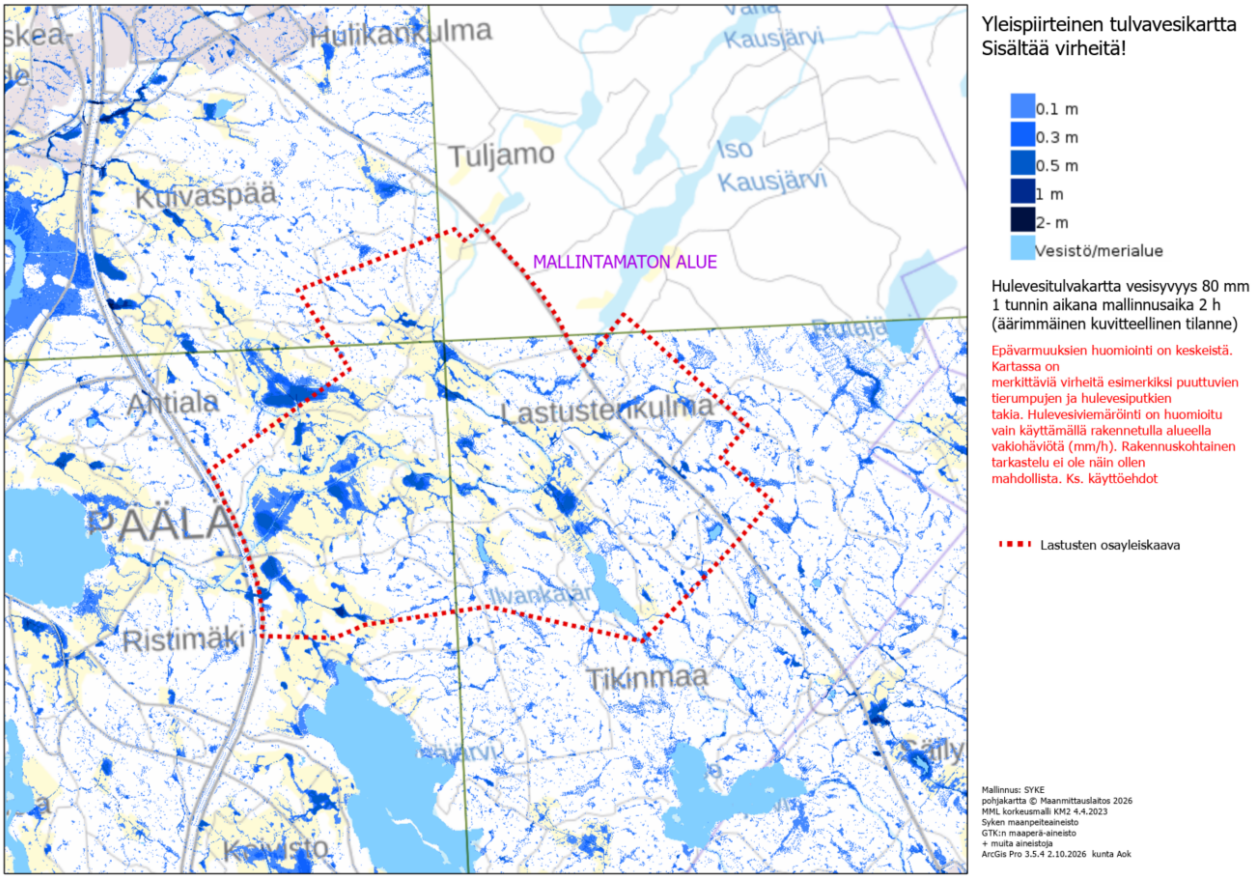

Kuva x. Yleispiirteinen Hulevesitulvakartta, Suomen ympäristökeskus (Syke)

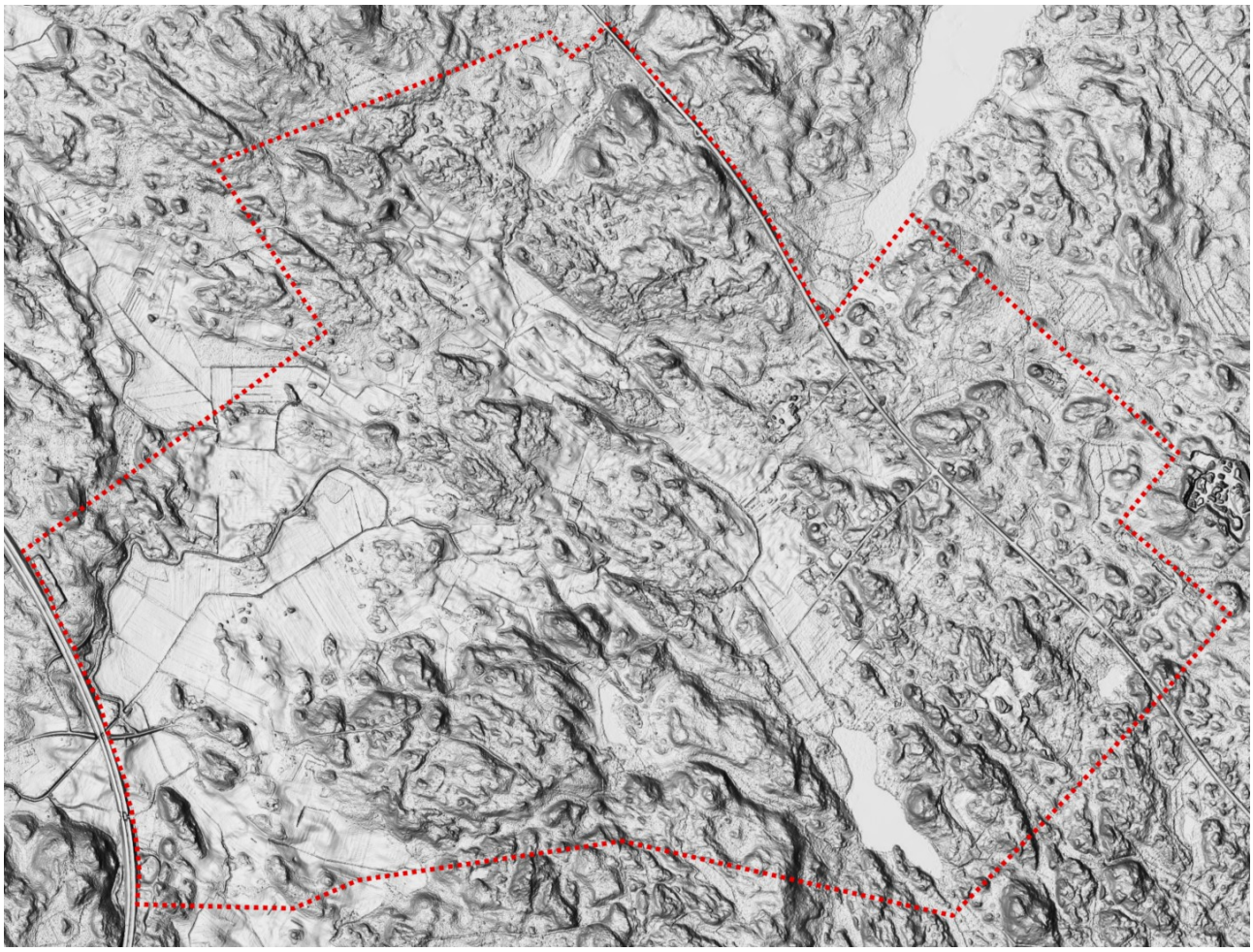

Kuva x. Alueen korkeuserot rinnevarjosteen avulla havainnollistettuna. Korkeuserot vaikuttavat hulevesien kulkeutumiseen ja maisemarakenteeseen. (Lähde:GTK / Maanmittauslaitos 2026)

2.4.3 Maisema

Lastusten alue sijoittuu Hämeen viljely- ja järvimaan maisemamaakuntaan ja siinä Keski-Hämeen viljely- ja järviseutuun. Seudulle ovat ominaisia savikkoalueille muodostuneet viljelymaisemat, niitä reunustavat metsäiset selänteet sekä maisemaa rytmittävät järvet ja pienvedet.
Lastusissa nämä ominaispiirteet näkyvät avoimina peltoalueina, metsäisinä moreeni- ja kallioselänteinä, vesistöinä sekä peltojen reunoille ja vanhojen tieyhteyksien varsille sijoittuneena kyläasutuksena. Maiseman keskeisiä ominaispiirteitä ovat erityisesti kuivattujen Tervajärven ja Nääjärven muodostamat avoimet peltoalueet, pienemmät ja vaihtelevammat viljelyalueet sekä peltojen yli avautuvat pitkät näkymät.

Lastusten nykyisessä maisemarakenteessa historialliset kylä- ja tieyhteydet painottuvat pääosin itä–länsisuuntaan, kun taas myöhemmin rakennetut suuret liikenneväylät ja teknisen huollon linjat halkovat maisemaa etelä–pohjois- ja luode–kaakkoissuunnissa. Moottoritie on katkaissut maisemallista yhteyttä länteen ja erottanut Lastusten kartanon ympäristöä muusta kyläalueesta. Helsingintie puolestaan erottaa kyläalueen sen toisella puolella sijaitsevista laajoista metsäalueista.

Kylän maisemakuvaa hallitsevat laajat peltoalueet, joista keskeisimmän kokonaisuuden muodostavat kuivattujen järvien alueiden tasaiset viljelyalueet. Muut peltoalueet ovat pienialaisempia ja maastonmuodoiltaan vaihtelevampia. Koulun läheisyydessä avautuva peltomaisema muodostaa yhden kyläalueen keskeisistä näkymistä.

Alueen korkeimmat, kallioisimmat ja maastonmuodoiltaan jyrkimmät alueet sijoittuvat Lastustentien keskivaiheille. Niiden ympärille sijoittuvat peltoalueet muodostavat maisemarakenteeltaan selkeästi hahmottuvan kokonaisuuden. Vanhempi asutus on sijoittunut pääosin peltojen reunavyöhykkeille ja moreeniselänteille, kun taas viime vuosikymmenten rakentaminen on ulottunut aiempaa enemmän metsäisille alueille.

Peltoalueet ja peltomaisemat

Peltoalueiden sijoittumista maaperäkarttaan verrattaessa voidaan todeta, että pellot sijoittuvat pääosin liejun, liejusaven ja saven alueille sekä osittain saraturvealueille.
Maisemaselvityksessä arvokkaiksi peltoalueiksi (MA) on määritelty laajat ja yhtenäiset peltoalueet, joille ovat ominaisia avoimet ja pitkät näkymät. Alueet ovat korkeussuhteiltaan pääosin tasaisia. Maatalousalueiksi (MT) on määritelty pienipiirteisemmät peltoalueet, joilla maasto ja maisematilat ovat vaihtelevampia. Myös näillä alueilla avautuu paikoin pitkiä näkymiä, mutta maisemakuva ei ole yhtä yhtenäinen ja avoin kuin MA-alueilla.

Pienimmät peltoalueet, joilla ei ole erityistä maisemallista merkitystä ja joiden merkitys viljelyalueiden kokonaisuuden kannalta on vähäinen, on osoitettu M-2-alueiksi. Peltoalueiden historiallista muodostumista ja kuivattujen järvien merkitystä on käsitelty tarkemmin edellisessä luvussa.

Peltoalueiden sijoittumista maaperäkarttaan verrattaessa voidaan todeta, että pellot sijoittuvat pääosin liejun, liejusaven ja saven alueille sekä osittain saraturvealueille.

Peltoalueiden historiallista muodostumista ja niiden sijoittumista muun muassa kuivatettujen järvien alueille on käsitelty tarkemmin luvussa 3.

Maisemallisesti tärkeät näkymät

Maisemallisesti tärkeiksi näkymiksi on tunnistettu erityisesti kylän pääteiltä avautuvia avoimia näkymiä peltoalueille. Näkymät muodostavat olennaisen osan Lastusten kylä- ja peltomaisemaa ja tekevät maiseman avoimen rakenteen havaittavaksi tieympäristöstä.

Keskeisiä näkymiä avautuu erityisesti Lastustentieltä ja muilta kylän sisäisiltä teiltä laajoille peltoalueille. Koulun ympäristössä kyläkeskuksesta peltoalueelle laskeuduttaessa avautuva näkymä on yksi kylämaiseman tunnusomaisista näkymistä.

Kaava-alueen eteläosassa moottoritieltä avautuu paikoin näkymiä itään avoimelle peltomaisemalle. Pohjoisempana moottoritien ja peltoalueiden välinen puustovyöhyke rajaa näkymiä ja samalla vähentää moottoritien näkyvyyttä viljelymaisemassa. Helsingintie kulkee kaava-alueella pääosin metsäisessä ympäristössä, eikä siltä avaudu merkittäviä näkymiä peltoalueille.

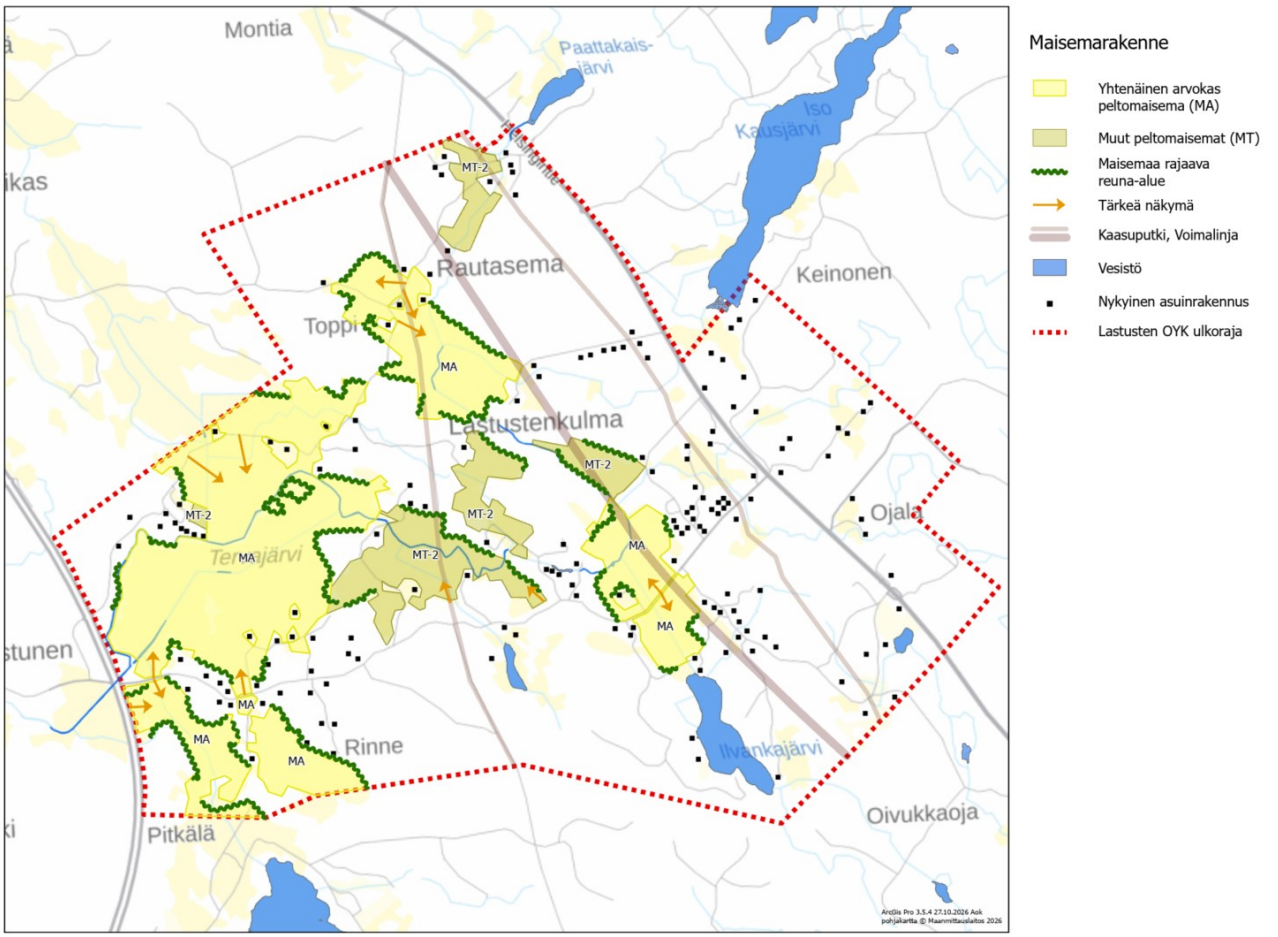

Kuva. Maisemarakenneselvitys. Kartalla esitetään muun muassa arvokkaat peltomaisemat (MA), muut peltomaisemat (MT), metsäiset selänteet ja maisematiloja rajaavat metsänreunat.

2.4.4 Luonnonympäristö

Arvokkaat luontotyyppikohteet

Yleiskaava-alueen arvokkaat luontotyyppikohteet on listattu seuraavan sivun taulukkoon. Alueelta havaittiin metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeää elinympäristöä sekä vesilain mukaisia luontotyyppejä. Sen sijaan luonnonsuojelulain piiriin kuuluvia luontotyyppejä ei havaittu. Kohteiden tarkemmat kuvaukset löytyvät osayleiskaavan luontotyypit ja kasvillisuus -selvityksestä.

Liito-orava

Yleiskaava-alueelta ei havaittu luonnonsuojelulain 78 §:n mukaista lisääntymis- tai levähdyspaikkaa.

Viitasammakko

Viitasammakoita havaittiin Lastusten selvitysalueella kahdessa kohtaa: Puutarhatien lähellä sijaitsevalla lammella ja Ilvankajärven pohjoisrannalla. Kohteille tehtiin luonnonsuojelulain 78 §:n mukaiset lisääntymis- ja levähdyspaikkarajaukset, joita ei saa hävittää eikä niiden ekologista tilaa saa heikentää. Alueet on merkitty luo-2 alueiksi kaavakarttaan.

Sudenkorennot

Kymmenen mahdollista idänkirsikorennon elinaluetta selvitettiin maastokäynnein. Havainnot kolmesta vastakuoriutuneesta yksilöstä tehtiin 26.7.2025 Tervalammin kohteessa alueilla 3 ja 4. Lisäksi lampikorentoselvityksessä tehtiin 13.7.2025 kaksi täplälampikorentohavaintoa Jyrängöllä sijaitsevalla pienellä lammella. Em. kohteille tehtiin luonnonsuojelulain 78 §:n mukaiset lisääntymis- ja levähdyspaikkarajaukset, joita ei saa hävittää eikä niiden ekologista tilaa saa heikentää. Alueet on merkitty luo-1 alueiksi kaavakarttaan.

Linnusto

Yleiskaava-alueelle tehtiin linnustokartoitusselvitys. Nähtäville tulee julkinen versio.

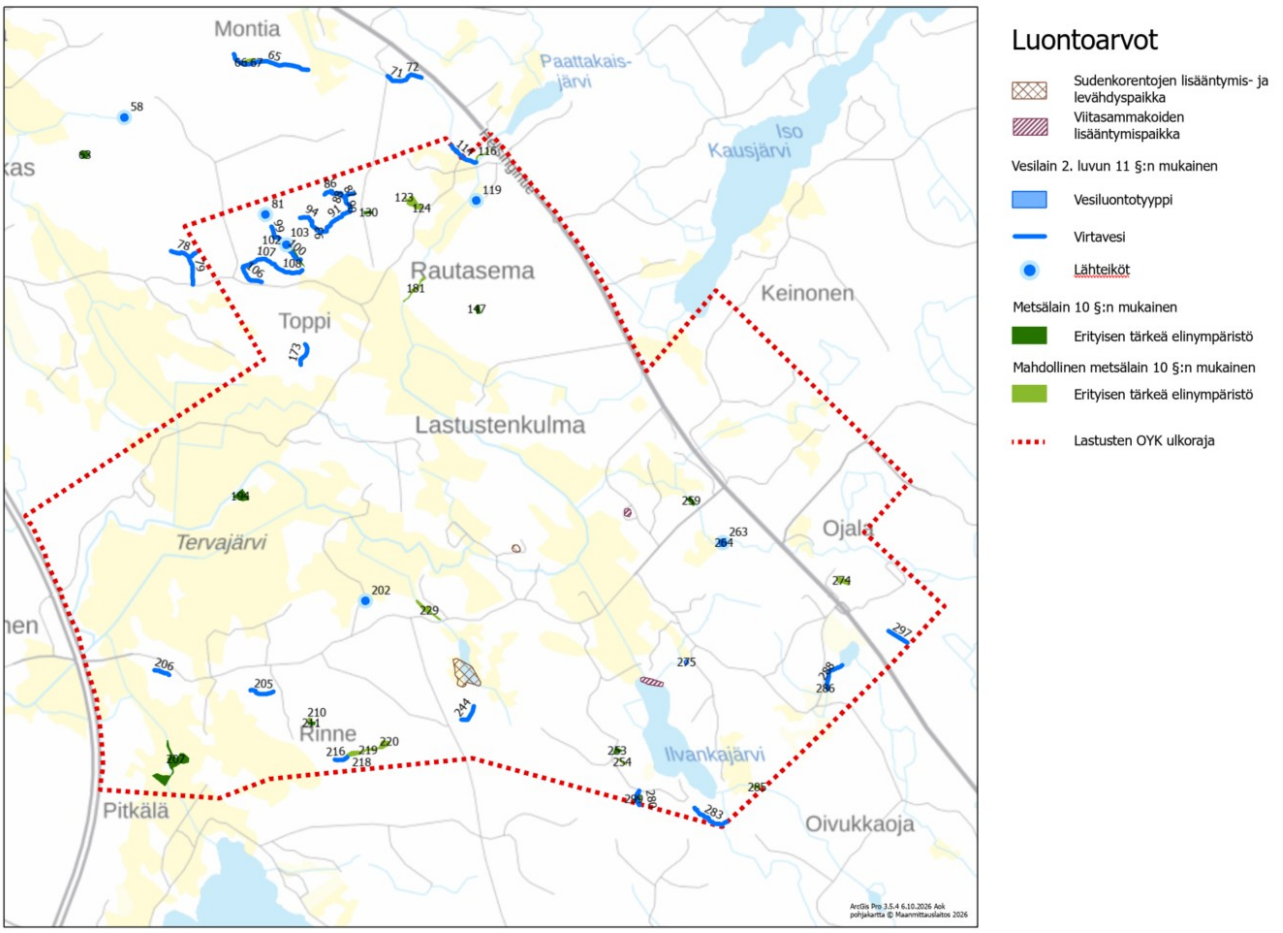

ID	Luontotyyppi	Rajausperuste/Lakistatus	Arvoluokka
78&79	Havumetsävyöhykkeen norot (DD)	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi	1
81	Lähteiköt (EN)	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (lähteet ja lähdesuot 7160) Uhanalainen luontotyyppi	1
86	Havumetsävyöhykkeen norot (DD)	Vesilain 2. luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi	1
87	Havumetsävyöhykkeen norot (DD)	Vesilain 2. luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi	1
88	Havumetsävyöhykkeen norot (DD)	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi	1
90	Havumetsävyöhykkeen norot (DD)	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi	1
91	Havumetsävyöhykkeen norot (DD)	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi	1
93	Havumetsävyöhykkeen norot (DD)	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi	1
94	Havumetsävyöhykkeen norot (DD)	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi	1
99	Havumetsävyöhykkeen norot (DD)	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi	1
100	Lähteiköt (EN)	Vesilain 2. luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (lähteet ja lähdesuot 7160)	1
102	Lähteiköt (EN)	Vesilain 2. luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (lähteet ja lähdesuot 7160) METSO-kohde (luokka I) Uhanalainen luontotyyppi	1
103	Havumetsävyöhykkeen norot (DD)	Vesilain 2. luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi	1
106	Havumetsävyöhykkeen	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi	1
107	Havumetsävyöhykkeen	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi	1
108	Havumetsävyöhykkeen	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi	1
114	Havumetsävyöhykkeen norot (DD)	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi	1
116	Tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU),	Mahdollinen metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (pienvesistöjen välittömät lähiympäristöt)	3

	Kosteat keskiravinteiset lehdot (NT)	Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (lehdot 9050) METSO-kohde (luokka I) Uhanalainen luontotyyppi	
119	Lähteiköt (EN)	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (lähteet ja lähdesuot 7160) METSO-kohde (luokka I) Uhanalainen luontotyyppi	1
123	Lehtokorvet (EN)	Mahdollinen metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (suoelinympäristöt) Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (lehdot 9050) METSO-kohde (luokka I) Uhanalainen luontotyyppi	3
124	Lehtokorvet (EN)	Mahdollinen metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (suoelinympäristöt) Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (puustoiset suot 91D0) METSO-kohde (luokka I) Uhanalainen luontotyyppi	3
147	Pajuluhdat (LC)	Metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (suoelinympäristöt) Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (vaihettumissuot ja rantasuot 7140)	3
173	Havumetsävyöhykkeen norot (DD)	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi	1
181	Kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), Kosteat keskiravinteiset lehdot (NT)	Mahdollinen metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (pienvesistöjen välittömät lähiympäristöt) Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (lehdot 9050) METSO-kohde (luokka I) Uhanalainen luontotyyppi	3
194	Tuoreet runsasravinteiset lehdot (EN)	Metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (rehevät lehtolaikut) Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (lehdot 9050) METSO-kohde (luokka I) Uhanalainen luontotyyppi	3
202	Lähteiköt (EN)	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (lähteet ja lähdesuot 7160) Uhanalainen luontotyyppi	1
205	Havumetsävyöhykkeen norot (DD)	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi	1
206	Havumetsävyöhykkeen norot (DD)	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi	1
210	Ruohokorvet (EN)	Mahdollinen metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (suoelinympäristöt) Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (puustoiset suot 91D0) METSO-kohde (luokka I) Uhanalainen luontotyyppi	3
211	Saranevat (VU)	Metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (suoelinympäristöt) Uhanalainen luontotyyppi	3
216	Havumetsävyöhykkeen norot (DD)	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi	1
218	Ruohokorvet (EN)	Mahdollinen metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (suoelinympäristöt) Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (puustoiset suot 91D0) METSO-kohde (luokka I) Uhanalainen luontotyyppi	3
219	Lehtokorvet (EN)	Mahdollinen metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (suoelinympäristöt) Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (lehdot 9050) METSO-kohde (luokka I) Uhanalainen luontotyyppi	3
220	Ruohokorvet (EN)	Mahdollinen metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (suoelinympäristöt) Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (puustoiset suot 91D0) METSO-kohde (luokka I) Uhanalainen luontotyyppi	3
229	Kosteat runsasravinteiset lehdot (VU)	Mahdollinen metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (rehevät lehtolaikut)	3

		Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (lehdot 9050) METSO-kohde (luokka I) Uhanalainen luontotyyppi	
244	Havumetsävyöhykkeen norot (DD)	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi	1
253	Tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU)	Metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (pienvesistöjen välittömät lähiympäristöt) Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (lehdot 9050) Uhanalainen luontotyyppi	3
254	Lehtokorvet (EN)	Mahdollinen metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (pienvesistöjen välittömät lähiympäristöt & suoelinympäristöt) Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (lehdot 9050) METSO-kohde (luokka I) Uhanalainen luontotyyppi	3
259	Kosteat keskiravinteiset lehdot (NT)	Metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (pienvesistöjen välittömät lähiympäristöt) Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (lehdot 9050) METSO-kohde (luokka I) Silmälläpidettävä (NT) luontotyyppi	3
263	Lähteiköt (EN)	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (lähteet ja lähdesuot 7160) Uhanalainen luontotyyppi	1
264	Tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU)	Metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (pienvesistöjen välittömät lähiympäristöt) Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (lehdot 9050) METSO-kohde (luokka I) Uhanalainen luontotyyppi	3
274	Koivuluhdat (DD)	Mahdollinen metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (suoelinympäristöt) Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (metsäluhdat 9080) METSO-kohde (luokka II)	3
275	Metsälammet (VU)	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi Uhanalainen luontotyyppi	1
280	Havumetsävyöhykkeen norot (DD)	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi METSO-kohde (luokka I)	1
283	Havumetsävyöhykkeen norot (DD)	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi	1
285	Tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU)	Mahdollinen metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (pienvesistöjen välittömät lähiympäristöt) Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (lehdot 9050) METSO-kohde (luokka II) Uhanalainen luontotyyppi	3
286	Tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU), Kosteat runsasravinteiset lehdot (VU)	Mahdollinen metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (pienvesistöjen välittömät lähiympäristöt) Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (lehdot 9050) METSO-kohde (luokka II) Uhanalainen luontotyyppi	3
288	Havumetsävyöhykkeen norot (DD)	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi	1
297	Havumetsävyöhykkeen norot (DD)	Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi	1
299	Tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU)	Metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (pienvesistöjen välittömät lähiympäristöt) Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi (lehdot 9050) Uhanalainen luontotyyppi	3

Kuva. Arvokkaat luontoarvokohteet kartalla.

2.5 Rakennettu kulttuuriympäristö ja kulttuuriperintö

2.5.1 Arkeologia

Kaava-alueelle tehtiin arkeologinen inventointi (selostuksen liitteenä) tehtiin syksyllä 2025. Kaava-alueella sijaitsi ennen inventointia kolme kiinteää muinaisjäännöstä (kaksi historiallisen ajan kaskialuetta ja kivikautinen asuinpaikka) ja kivikautisen esineen löytöpaikka. Lisäksi alueen pohjoislaidalta tunnettiin kaksi historiallisen ajan rajamerkkiä (muita kulttuuriperintökohteita). Inventoinnin aikana kaava-alueelta todettiin kolme uutta kiinteää muinaisjäännöstä (kaksi kaskeamiseen liittyvää naurishautakohdetta ja torppien jäännöksiä). Pellosta löytyneet kvartsi-iskokset jäävät löytöpaikaksi. Historiallisen ajan rajamerkkejä tavattiin viisi, joista kaksi on muita kulttuuriperintökohteita ja kolme muita havaintoja. Inventoinnin jälkeen kaava-alueelta tunnetaan kuusi kiinteää muinaisjäännöstä, neljä muuta kulttuuriperintökohdetta, kaksi löytöpaikkaa ja neljä muuta havaintoa. Kaava-alue rajautui pohjoisosastaan siten, että kohteet 1, 7, 8 ja 9 jäivät alueen ulkopuolelle. Kohteen yksi merkintään liittyvä alue sen sijaan ulottuu kaava-alueelle.

Ahtialan kyläkeskus on sijainnut kaava-alueen ulkopuolella, Ahtialanjärven koillisrannalla, ja sen asutus juontaa asuinpaikka- ja kalmistolöytöjen perusteella rautakauteen. Ahtialan kylään on katsottu kuuluvan myös Hävältilän kylä ja Suojalan yksinäistalo. Suojala on jossain vaiheessa kuulunut myös Lastusen kylään. Suojalan yksinäistalo on vuoden 1731 lääninkartassa merkattu nykyisenkin Suojalan talon kohdalle Tervajärven luoteispuolelle.

Innilän ja Lastusen rusthollien isojakokartalla (v. 1774) rusthollitilat ovat sijainneet kaava-alueenulkopuolelle: Innilän tila Mäyhäjärven (sillonen Sotawalla Järwi) luoteispuolella ja Lastusen talot nykyisen Lastusen kartanon eteläpuolella. Nyt tarkastelun kohteena olevalle kaava-alueelle sijoittuu ko. kartalle merkatut yhdeksän torppaa ja mylly, jotka ovat sijainneet Mäyhäjärven ja Tervajärven välisen purouoman alueella (kohde 6 Innilän torpat).

Muinaisjäännökset

Nro	Nimi	Tunnus	Muinaisjäännöstyyppi	Muu tieto
1	**Lepauksenkorpi**	1000009748	työ- ja valmistuspaikat, kaskiröykkiöt	alue ulottuu kaava-alueelle
2	**Lepauksenkorpi 2**	uusi kohde	työ- ja valmistuspaikat, kaskiröykkiöt	
3	**Toppi 2**	uusi kohde	työ- ja valmistuspaikat, nauriskuopat	liittyy yksi alakohde
4	**Toppi**	1000009488	asuinpaikat	
5	**Torittu**	1000009747	työ- ja valmistuspaikat, kaskiröykkiöt	
6	**Innilän torpat**	uusi kohde	asuinpaikat, torpat	liittyy kuusi alakohdetta

Muut kulttuuriperintökohteet

Nro	Nimi	Tunnus	Muinaisjäännöstyyppi	Muu tieto
7	**Vittanen 1**	uusi kohde	kivirakenteet, rajamerkit	ei enää kaava-alueella
8	**Lepauskorpi**	uusi kohde	kivirakenteet, rajamerkit	ei enää kaava-alueella
9	**Pitkäkallio 3**	uusi kohde	kivirakenteet, rajamerkit	ei enää kaava-alueella
10	**Iivankajärvi**	uusi kohde	kivirakenteet, rajamerkit	

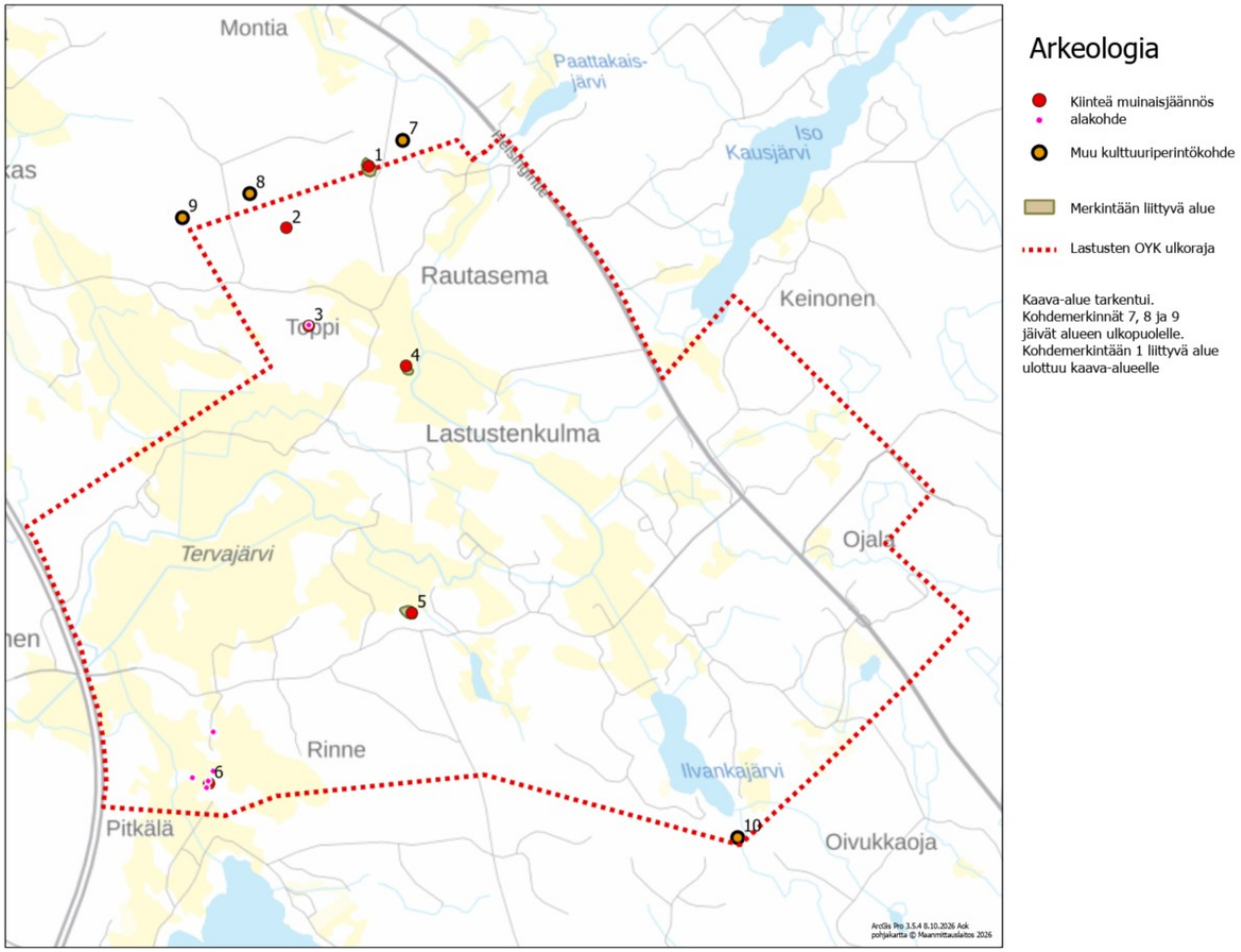

2.5.2 Rakennettu kulttuuriympäristö

Lastusten rakennettu kulttuuriympäristö on muodostunut pitkän ajan kuluessa. Nykyisen kylärakenteen taustalla ovat historialliset Ahtialan, Vatsoilan ja Lastusten kylät sekä alueen kartanoihin ja kantatiloihin liittynyt torppa-asutus. Kylän taloja yhdistettiin vuonna 1692 suureksi ratsutilaksi, ja myöhemmin paikalle muodostui Lastusten kartano. Kartanon perustamisen yhteydessä vuonna 1782 vanha kylän taloryhmä purettiin.

Asutus alkoi vähitellen levitä vanhoista kylistä ja tilakeskuksista niiden takamaille. Lastusten kartanon ja muiden suurten tilojen maille syntyi torppia erityisesti 1700- ja 1800-luvuilla. Torpparijärjestelmän purkautumisen ja torppien itsenäistymisen myötä 1900-luvun alkupuolella entisistä torpista muodostui itsenäisiä tiloja. Tämä kehitys näkyy edelleen alueen tilajaossa, rakennuspaikkojen sijoittumisessa ja vanhoissa pihapiireissä. Vanhoilla torppapaikoilla on säilynyt eri-ikäistä rakennuskantaa, kuten asuinrakennuksia, aittoja, saunoja ja muita maatalouden talousrakennuksia.

Vuoden 1912 senaatinkartta antaa hyvän kokonaiskuvan torppariajan loppuvaiheen asutus- ja kylärakenteesta. Monet tuolloin käytössä olleet rakennuspaikat ovat edelleen asuttuja. Osa vanhoista rakennuksista on säilynyt, osa korvautunut myöhemmällä rakentamisella ja joidenkin vanhojen pihapiirien yhteyteen on muodostunut eri aikakausia edustavaa rakennuskantaa.

Alueen historiallinen kylärakenne liittyy kiinteästi vanhaan tieverkkoon. Vuoden 1912 senaatinkartassa näkyvät Lastustentien, Rautasemantien, Suojalantien ja Tikinmaantien suunnat ovat edelleen tunnistettavissa nykyisessä tieverkossa tai maastossa. Asutus ja vanhat maatilojen pihapiirit ovat sijoittuneet näiden kulkuyhteyksien varsille sekä viljelyalueiden reunoille ja maaston korkeammille kohdille. Lastustentie on muodostanut kylän keskeisen itä-länsisuuntaisen yhteyden, ja sen merkitys vahvistui edelleen Lastusten koulun valmistuttua tien varteen vuonna 1917.

Toisen maailmansodan jälkeen kylärakenteeseen muodostui uusi selvästi tunnistettava kerrostuma Karjalan siirtoväen asuttamisen seurauksena. Vuoden 1945 maanhankintalain mukaisesti Lastusten alueelle muodostettiin vuonna 1946 noin 15 asutustilaa, joille asukkaat sijoittuivat kesällä 1947. Uusia tiloja muodostettiin

muun muassa Lastusten ja Innilän kartanoiden maista sekä kuivatun Tervajärven ympäristöstä. Tervajärven ja Nääjärven kuivatus tuotti uutta viljelysmaata ja muutti samalla merkittävästi alueen maisemarakennetta. Entiset järvialtaat ovat nykyisin osa kylän laajoja avoimia peltoalueita.

Sodanjälkeisen asutustoiminnan jälkeen rakentaminen on täydentynyt vähitellen vanhan kylä- ja tieverkoston yhteyteen. Uudempaa pientaloasutusta on muodostunut erityisesti Lastusten koulun ympäristöön ja olemassa olevien rakennuspaikkojen yhteyteen. Lastunen on tästä huolimatta säilyttänyt pääosin väljän ja maaseutumaisen rakenteensa. Rakennetussa ympäristössä ovat edelleen rinnakkain nähtävissä vanhat torppa- ja maatilaympäristöt, 1900-luvun alkupuolen rakennuskanta, sodanjälkeiset asutustilat sekä myöhempi pientaloasutus.

Kylämaisemaa ovat myöhemmin muuttaneet myös suuret liikenneväylät ja teknisen huollon yhteydet. Helsingintien valmistuminen vuonna 1962 ja moottoritien valmistuminen vuonna 2000 toivat vanhaan, pääosin itä-länsisuuntaiseen kylärakenteeseen uudet etelä-pohjoissuuntaiset liikenneväylät. Myös sähkö- ja maakaasulinjat halkovat vanhaa maisemarakennetta. Näistä muutoksista huolimatta vanhan kylärakenteen keskeiset piirteet, historialliset tielinjat, avoimet viljelyalueet ja niiden reunoille sijoittuvat vanhat rakennuspaikat ovat edelleen tunnistettavissa.

Rakennusperinnön kannalta erityisen merkittäviä ovat vanhat rakennukset ja pihapiirit, joissa alueen historialliset kehitysvaiheet ovat edelleen luettavissa. Selvityksessä on tunnistettu säilyttämisen kannalta arvokkaimmat rakennuskohteet ja esitetty niille suojelua osayleiskaavassa. Kohteiden merkitys perustuu muun muassa rakennushistoriallisiin, kylähistoriallisiin, asutushistoriallisiin ja maisemallisiin arvoihin. Yksittäisten rakennusten lisäksi olennaista on niiden liittyminen vanhoihin rakennuspaikkoihin, pihapiireihin, historialliseen tieverkkoon ja ympäröivään viljelymaisemaan.

Lastusten rakennettu kulttuuriympäristö muodostaa siten ajallisesti kerroksellisen kokonaisuuden, jossa kylän vanha torppa- ja maataloushistoria, historiallinen tieverkko, sodanjälkeinen asutustoiminta sekä myöhemmät rakentamisen vaiheet ovat edelleen nähtävissä. Vuoden 1912 senaatinkartta havainnollistaa erityisen hyvin nykyisen kylärakenteen historiallista perustaa ja osoittaa, kuinka suuri osa alueen vanhoista rakennuspaikoista ja kulkuyhteyksistä on säilynyt osana nykyistä Lastusta.

Lähteet: Lempäälän kulttuuriympäristöohjelma 2006; Lempäälän koilliset kylät; Lastusten kyläsuunnitelma; historialliset kartta-aineistot.

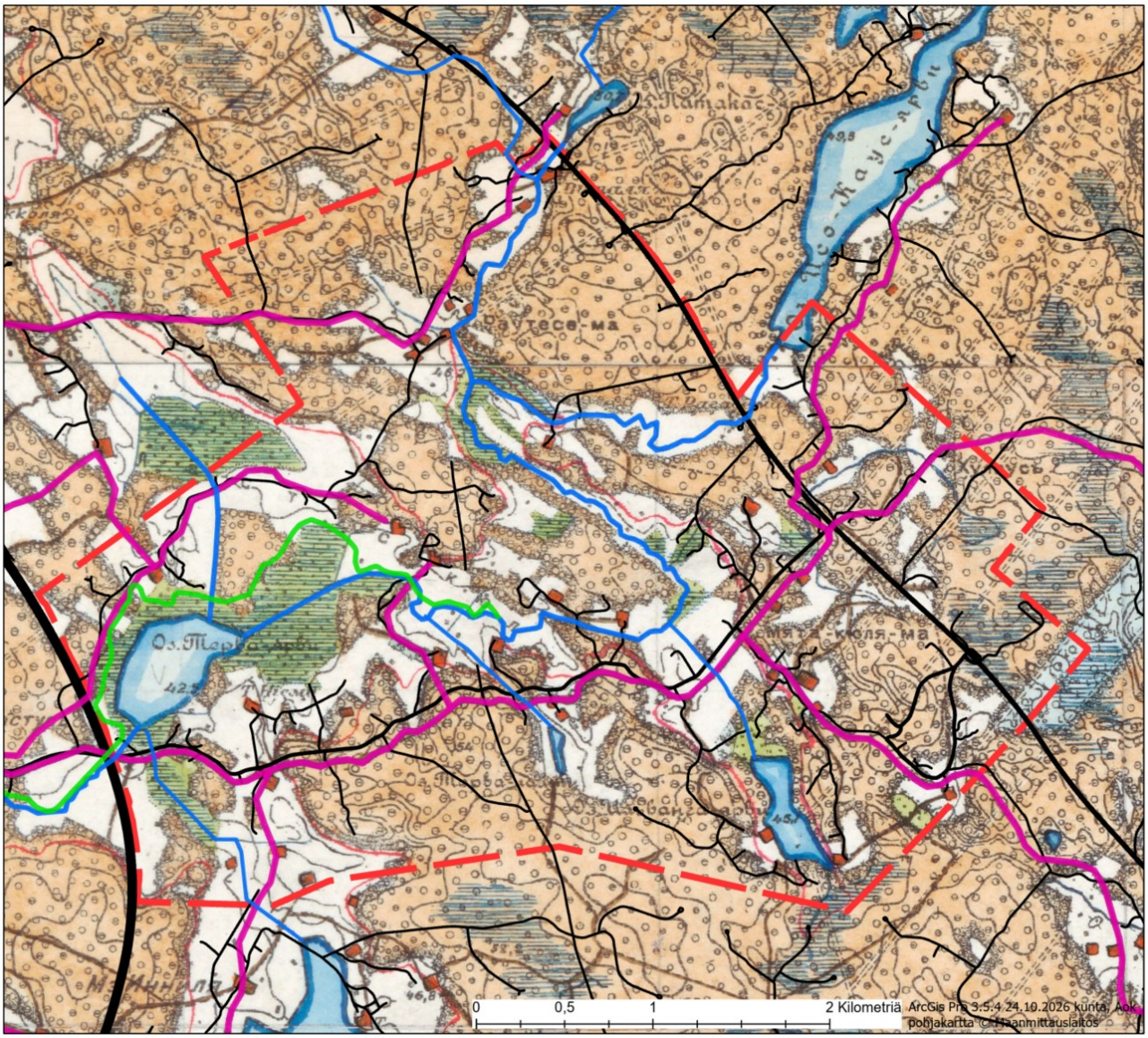

Kartta. Senaatinkartta vuodelta 1912. Magentalla on korostettu vuoden 1912 päätiet ja mustalla nykyinen tieverkko vuonna 2026. Keskeiset uomat on korostettu sinisellä. Vuonna 1912 kostea alue on esitetty kartassa vihertävänä. Nykyinen kaivettu kanava on merkitty vihreällä. Kuivatetut järvet pidetään edelleen kuivina patojen ja pumppauksen avulla.

Paikallisesti arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristökohteet (SR)

1 Niemen talo (Joensuuntie 74): Arvokas pihapiirikokonaisuus – rakennuksia 1700-luvulta.
2 Kuisman aitta (Kuismantie 51). Rakennukseen veistetty vuosiluku 1748 viittaa aitan huomattavan pitkään historiaan.
3 Rukoushuone (Lastustentie 500). Vuonna 1953 rakennettu rukoushuone on säilynyt erittäin hyvin 50-luvun asussa.
4 Lastusten koulu (Lastustentie 519). Hirsirakenteinen Lastusten koulu valmistui 1917, ja se on kylän ensimmäinen julkinen rakennus.
5 Jokiniemi (Suojalantie 345): rakennus-, asutus- ja kylähistoriallisesti sekä maisemallisesti arvokas kokonaisuus, joka sijaitsee maisemallisesti arvokkaan peltoalueen (MA) ympäröimänä. Päärakennus vuodelta 1895.

2.6 Liikenne

Merkittävä muutos alueen läpi kulkeviin liikenneyhteyksiin tapahtui 12.10.2000, jolloin Helsingin ja Tampereen välinen moottoritie valmistui kokonaisuudessaan ja viimeinen osuus Jutikkalan ja Lempäälän Kuljun välillä

avattiin liikenteelle. Moottoritien linjausta suunniteltiin 1980- ja 1990-luvuilla, jolloin esillä oli useita linjausvaihtoehtoja. Päävaihtoehtoina olivat muun muassa Helsingintien nykyinen linjaus, toteutunut uusi linjaus sekä lähempänä Lempäälän keskustaa sijainnut vaihtoehto. Moottoritie katkaisi Lastusten kylän yhtenäisen alueen, ja kylän länsiosa jäi moottoritien toiselle puolelle. Moottoritie muodostaa meluisan ja liikkumista rajoittavan maastokäytävän. Samalla se on ohjannut Lastusten kylän nykyistä rakennetta tien itäpuolelle. Moottoritien yli kulkee useita siltoja.

Liikennevirta Marjamäen alueelle on lisääntynyt. Marjamäen alueen kehitys käynnistyi voimakkaasti Ideaparkin avaamisen myötä vuonna 2005. Alue on RealPark mukaan lukien rakentunut pääosin viimeisten kahden vuosikymmenen aikana ja laajenee edelleen nopeasti. Alueen merkittävimpiin tuleviin muutoksiin kuuluu Helsingintien varteen suunniteltu vankila.

Koulukuljetukseen liittyvä suuret muutokset tapahtuivat 2025 syksyllä. Koulukuljetus siirtyi osin Nyssen reittivuoroille. Päälinjoja on kaksi, jotka on esitetty tarkemmin ala- ja yläkoulujen kartoilla erillisessä liitteessä. Koulukyydityslinja kulkee Lastustentietä kiertäen Ideaparkin kautta kuntakeskukseen. Helsingintie on luokiteltu vaaralliseksi tieksi.

Koulukuljetusten lisäksi Helsingintiellä liikennöi Tampereen ja Valkeakosken välinen linja 60 tunnin vuorovälillä ja arkisin ruuhka-aikoina kaksi kertaa tunnissa. Marjamäen pysäkit toimivat vaihtopysäkkeinä. Lisäksi maantiellä 130 liikennöivä markkinaehtoinen Tampere–Helsinki-linja pysähtyy suunnittelualueella Lastustenkulman pysäkeillä.

Kylässä on kaksi erityistä liikenteellistä haastetta. Lastustentieltä kunnollinen tieyhteys Rautasemantielle ja turvallinen kulkuyhteys Helsingintien alitse Lastustentieltä.

Lastusten alueen liikenteeseen vaikuttaa eniten Helsingintien yhteydet Valkeakoskelle, Marjamäkeen ja sitä kautta Tampereelle ja Helsinkiin. Lempäälän kuntakeskukseen mennään Lastusten- tai Rautasemantieltä pitkin ja edelleen moottoritien ylitse.

Kartassa x on tietoja Helsingintien (130) nykytilanteesta ja nopeuksista ja kartassa x on tiedot liikennemääristä ja liikennemäärien ennusteet.

Alueen sisäiset päätiet ovat Lastustentie ja Rautasemantie. Niiden kehittäminen on tarpeen väestömäärän kasvaessa. Lastustentie on maantie ja Rautasemantie on yksityistie.

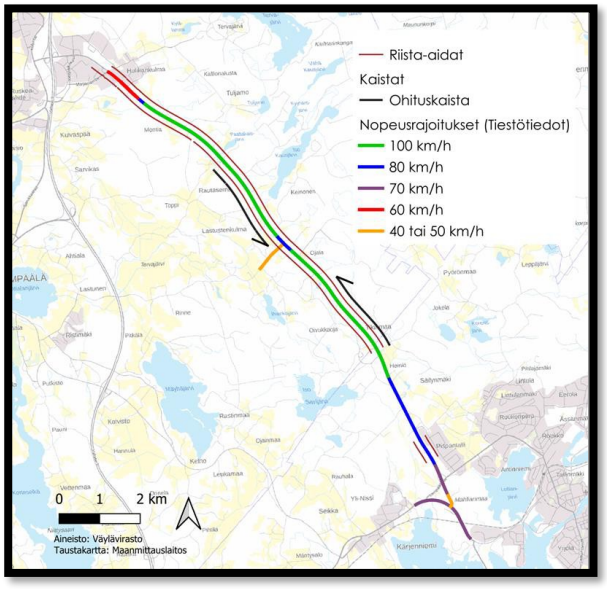

Kuva. Helsingintien (130) nykytilanne ja nopeudet.

Nykytilanteen liikennemäärät (2023) sekä liikenne-ennusteet 2040 ja 2050

- Suunnittelujakson nykytilanteen liikennemäärätietoina käytettiin Väyläviraston liikennemäärätietoja, joissa koko mt 130 suunnittelujaksolle on ilmoitettu sama liikennemäärätieto. Liittyvien maanteiden 304 ja 13773 liikennemäärä-tiedot on ilmoitettu oheisella kartalla.
- Alla olevassa taulukossa on esitetty tiestötietojen mukaiset maantien 130 nykytilanteen liikennemäärät vuonna 2023 sekä liikenne-ennusteet vuosille 2040 ja 2050. Liikenne-ennusteet on laskettu käyttäen valtakunnallisia vuoden 2022 tieliikenteen ennustekertoimia.

Mt 130	KVL	KVLrask	KAVL	KAVLrask
Nykytilanne 2023	6850	370	7750	500
Ennuste 2040	7800	420	8800	560
Ennuste 2050	8400	410	9500	550

KVL = keskimääräinen vuorokausiliikenne, KAVL = arkipäivän keskimääräinen vuorokausiliikenne, KVL ja KAVL yksikkö on ajoneuvoa / vuorokausi

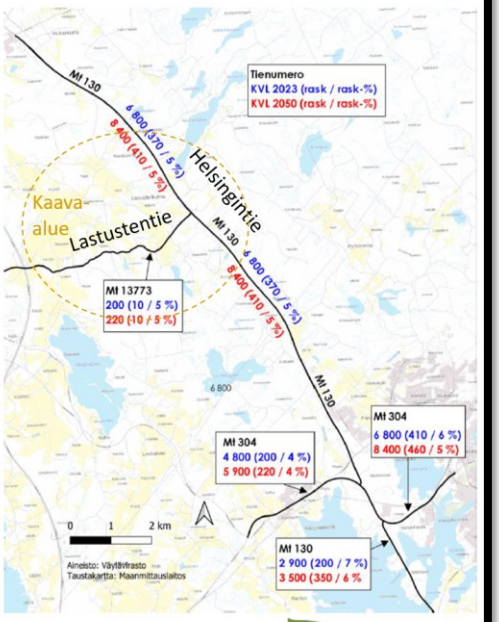

Kartatta x. Tiedot liikennemääristä ja liikennemäärien ennusteet.

Mt 130 Pispantalli-Marjamäki, Valkeakoski ja Lempäälä, toimenpideselvitys (2025)

Toimenpideselvityksen määritellään Pispantalli-Marjamäki tiejakson pitkän aikavälin tavoitetila, mikä palvelee maankäytön kehittämistä. Suunnitellut toimenpiteet ovat

- keskikaiteiden rakentaminen ohituskaistaosuuksille
- liittymämäärän vähentäminen
- rinnakkaistien rakentaminen (tarkempi sijainti tarkentuu kaavoituksessa ja jatkosuunnittelussa)
- nopeusrajoituksen nostaminen liittymätiheyden salliessa ja
- riista-aidan parantaminen

Osayleiskaava-alueen kohdalle on suunniteltu

- Rautaseman-, Lastusten-, Ruokolammintien kohdille uudet kanavoidut maantieliittymät, uudet alikulut ja bussipysäkit.
- Rinnakkaistie- ja yksityistieyhteydet molemmin puolin maantietä. Nykyisten suunnittelumääräysten mukaan ohituskaistallinen rinnakkaistie vaatii keskikaistan ja silloin ei voi olla yksityistieliittymiä. Rinnakkaistie voi kulkea nykyisiä yksityisteitä pitkin tai voidaan rakentaa uusi yhteys. Rinnakkaistien toteuttaminen ei edellytä korkeaa laatutasoa, vaan yhteys voi olla luonteeltaan myös kevyt sorapintainen tie.
- Birgitan polun linjauksen siirtäminen Rautasemantien uuden alikulun kautta

Kustannukset:

- Rakentamisen kustannukset ovat suuret.
- Rinnakkaistiet rakentuvat kunnan asemakaavoituksen yhteydessä Marjamäen ja Valkeakosken suunnista kuntien kustannuksella. Kyläalueen maantien kehittäminen on valtion vastuulla.

Toimienpideselvitys on liitteenä.

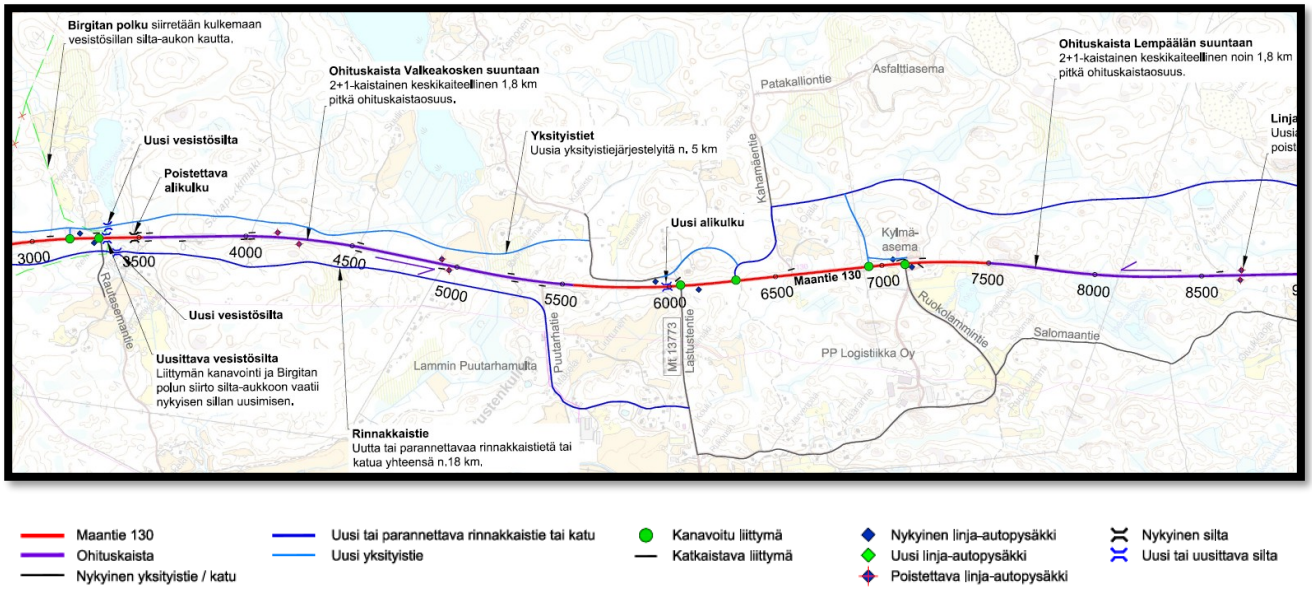

Kuva selvityksen mukaisesta lopputilanteesta kaavoitettavalla alueella.

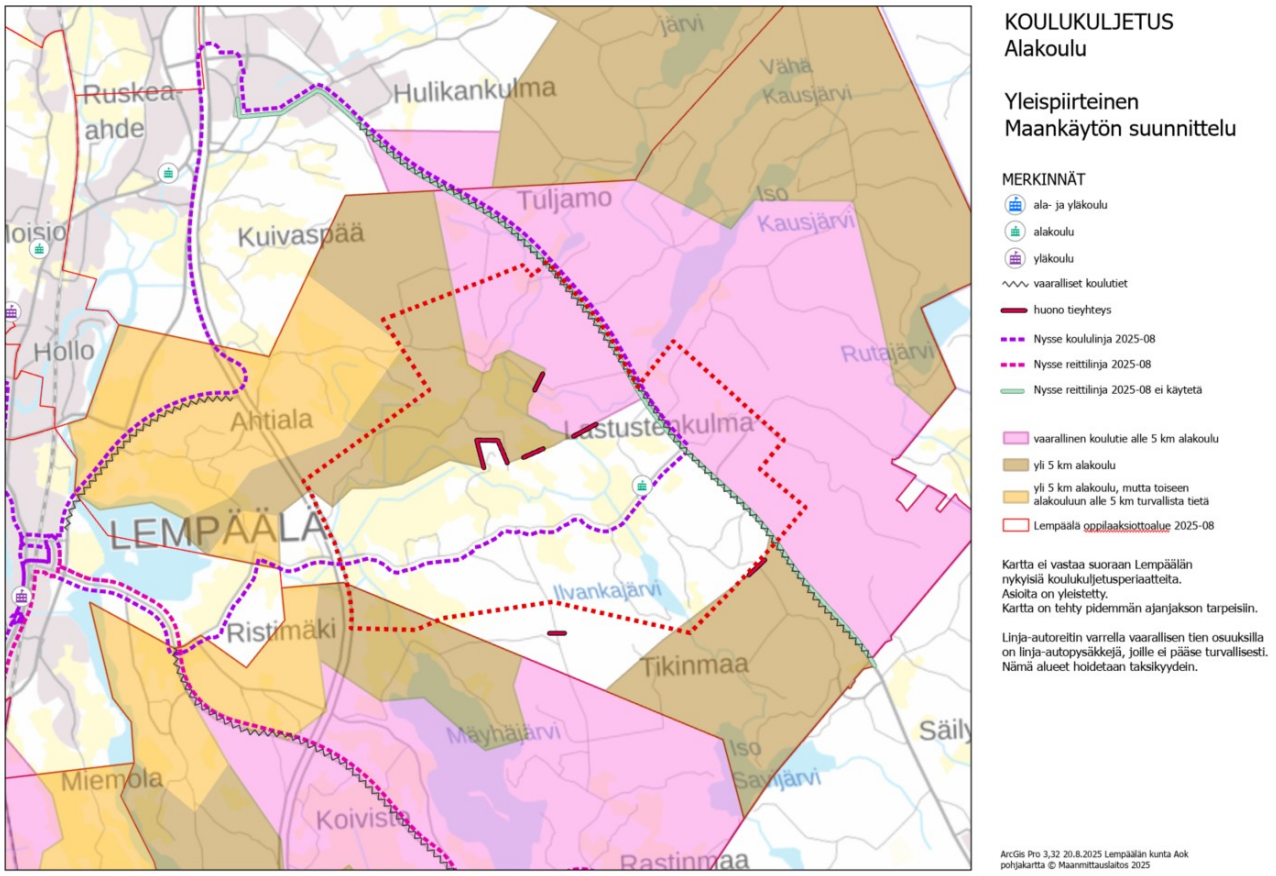

Kuva. Ote kartasta Lastusten alueen koulukuljetus alakouluun maankäytön suunnittelun näkökulmasta.

Kylätie

Lastusten koulun kohtaan on suunniteltu ja toteutettu vuonna 2024-2025 uuden mallinen kylätie. Ajoradan leveys on 2,6-3,0 m ja pientareiden 1,5 m. Kylätieosuus alkaa idästä Helsingintien (mt130) risteyksestä ja päättyy lännessä Salomaantien risteyksen jälkeen päällystetyn osuuden päättyessä. Kylätien pituus on noin

800 metriä ja siinä on 30 km/h nopeusrajoitus. Lastusten koulun kohdan pysäkin, pysäköinnin ja pientareen sijoittelua on tarkasteltu tarkemmin.

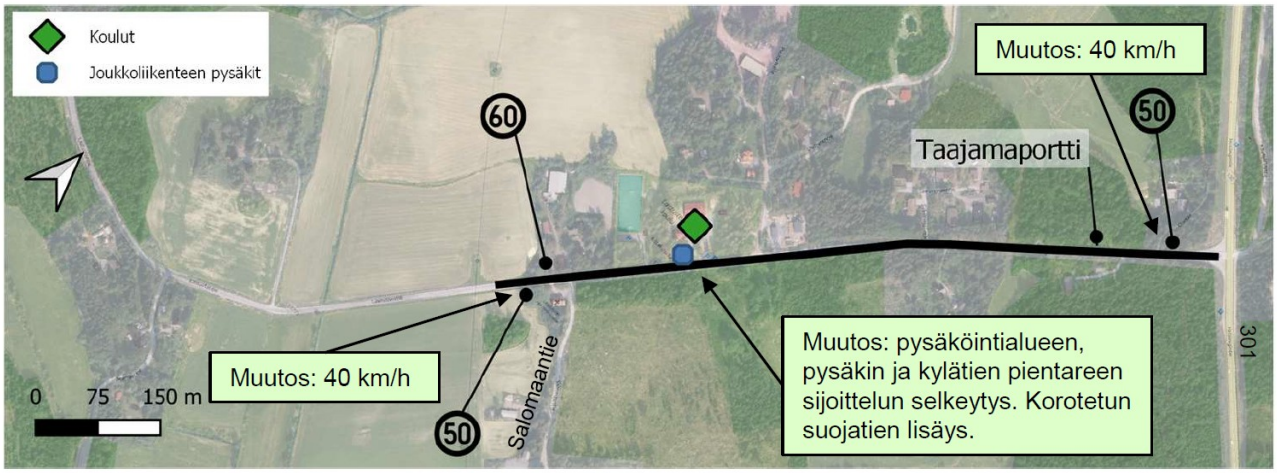

kuva. Ote suunnitelmasta, suojatien korotusta ei ole tehty

Kävely ja pyöräily

Alueella ei ole erillisiä jalankulku- tai pyöräilyväyliä. Sorapäällysteinen, mäkinen ja mutkainen Lastustentie koetaan turvattomaksi erityisesti talvella, eikä koululta Tikinmaahan johtava yksityistie ole talvisin kulkukelpoinen. Myös Helsingintien ylittäminen ja sen suuntainen liikkuminen ovat haasteellisia. Kävelyn ja pyöräilyn edistämisohjelmassa Helsingintielle on osoitettu seudullinen virkistys-, matkailu- ja vapaa-ajan reitti, ja Valkeakoskella on tehty aloite pyöräilyväylän rakentamisesta tien varteen.

Kunnan kyselytutkimus 2020 Lastusissa

Kyselytutkimuksen ja siihen liittyvän karttaesityksen perusteella ongelmalliseksi tieosuudeksi koettiin useissa vastauksissa Lastustentie Ahtialantieltä Helsingintielle. Tietä pidettiin liian kapeana, mäkisenä ja varjoisana. Useita vastauksia kohdistui myös Lastustentien liittymästä Marjamäkeen ulottuvalle tieosuudelle, jossa keskeisenä ongelmana nähtiin jalankulku- ja pyöräilyväylän puuttuminen. Muilta tieosuuksilta ei noussut esiin ongelmakohtia.

Lisäksi yksittäisinä ongelmakohtina mainittiin kylmäaseman ja PP-Logistiikan risteysalue, Lastustentien risteys sekä Puutarhatien risteys.

2.7 Ympäristöhäiriöt

Pilaantuneet maa-alueet

Pilaantuneet maa-alueiden MATTI-järjestelmän kohteet.

Osoite	Laji	Toimialaluokitus
Puutarhatie 57	toimiva kohde	taimi- ja kukkatarhat
Salomaantie 99	selvitystarve	pintakäsittely
Salomaantie/Helsingintie risteys	ei puhdistustarvetta	polttonesteiden jakeluasema, lopetettu
Helsingintie 991	toimiva kohde	huoltoasema

Liikennemelu ja mustaliuske

Lempäälän alueelta tehtiin melulaskentamalliin pohjautuva liikennemeluselvitys nykytilanteessa sekä ennustetilanteessa 2040 koko Lempäälän kunnan alueelta vuonna 2022 (Taratest). Melulaskentamallien perusteella

valtioneuvoston päätöksen mukaiset päiväajan ohjearvo 55 dB ja yöajan ohjearvo 50 dB ylittyvät yleiskaava-alueella suurelta osin vilkkaasti liikennöityjen teiden, vt 3 ja seututie 130 varrella.

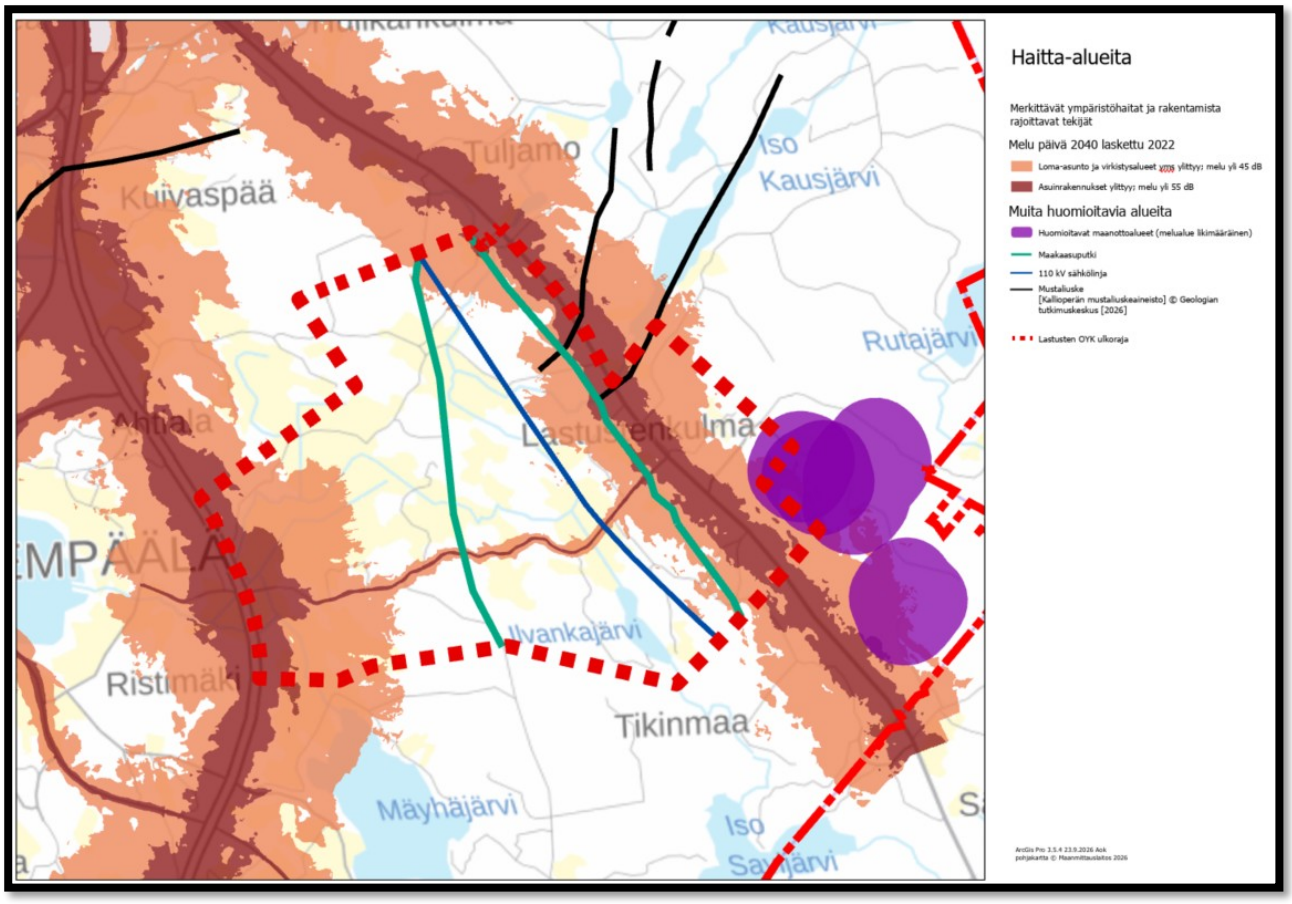

Melunsuojaus

Lastusten alueella ei ole liikennemelulta suojaavia rakenteita kummankaan päätien varrella. Ennustettu liikennemäärien kasvu kasvattaa liikennemelulle altistuvia alueita ja korostaa meluntorjunnan huomioon ottamista jatkosuunnittelussa. Melualueet ulottuvat teiden läheisyydessä sijaitseville vanhoille asuinpaikoille. Loma-asumiseen sovellettavat melun ohjearvojen vyöhyke ulottuu laajalle alueelle. Liikennemeluselvitys on kaavaselostuksen liitteenä.

Ilmanlaatu

Nykytilanteessa valtatien 3 liikennemäärä on enimmillään 33 000–44 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Näillä liikennemäärillä asuinrakennuksille käytettävä suositusetäisyys on enimmillään noin 100 metriä ja herkille kohteille käytettävä suositusetäisyys enimmillään noin 200 metriä. Melualue rajoittaa rakentamista kuitenkin paljon enemmän, joten ilmanlaadullinen tarkastelu ei ole tarpeellista.

Tärinä

Valtatien liikenteestä aiheutuvan tärinän vaikutusten arvioidaan olevan alueella vähäisiä. Tärinän vaikutusalue on hyvin rajattu ja liittyy yleensä vain keskustarakentamiseen. Arvion perusteella erillisiä tai tarkempia tärinäselvityksiä ei ole laadittu.

2.8 Yhdyskuntatekniikka

Lastustentien varsi kuuluu vesihuollon toiminta-alueeseen. Vesihuoltolinja ei kuitenkaan pääosin seuraa tien vartta, vaan se on rakennettu peltoalueelle, jossa toteuttaminen on ollut kustannustehokkaampaa. Päärungosta haarautuu useita sivulinjoja, joista Salomaantien suuntainen haara on pisin.

Alueen halki kulkee Lavianvuori-Multisilta 110 kV:n voimajohto sekä kaksi kaasunsiirtoverkoston siirtoputkea paineenkorotusasemineen (kartta x edellä). Tulevaisuudessa alueelle saattaa sijoittua myös vetyputkiverkostoa. Sen toteutuminen on kuitenkin vielä epävarmaa, minkä vuoksi mahdollista uutta putkilinjausta ei ole osoitettu kaavassa varausmerkinnällä.

Vesihuoltoverkoston laajentaminen on kallista erityisesti kallioisilla ja kivisillä alueilla. Vesihuollon merkitys on kuitenkin suuri, sillä se turvaa puhtaan talousveden saatavuuden ja parantaa alueen rakennuspaikkojen toteuttamiskelpoisuutta. Kyläalueilla rakentamisen haasteena on vesihuoltoverkoston ulottaminen uusille rakentamisalueille. Koska rakentaminen etenee tyypillisesti vähitellen eikä asemakaava-alueiden tavoin yhtenäisinä kokonaisuuksina, verkoston rakentamiskustannusten kattaminen on usein vaikeaa. Lisäksi alueella jo asuvat kiinteistönomistajat, joilla on toimiva oma vesihuoltoratkaisu, eivät aina näe verkoston laajentamista omasta näkökulmastaan tarpeellisena. Vesihuollon laajenemista eri alueille on tarkasteltu kunnan ja Lempäälän Veden kanssa yhteisissä palavereissa. Kartassa x on esitetty vesihuollon nykyinen alue.

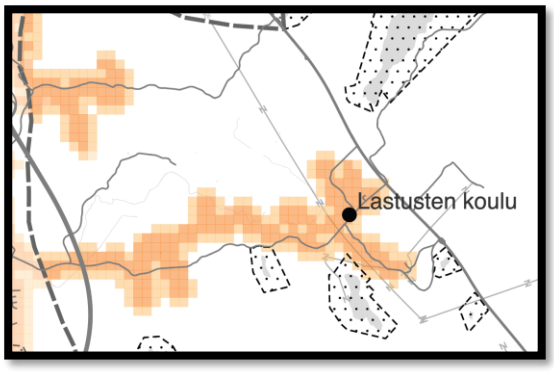

Kuva. Vesihuollon nykyinen tilanne.

2.9 Maanomistus

Kaavoitettavan aluen suuruus on noin 1680 ha. Alue on yksityisessä omistuksessa lukuun ottamatta Lastusten kyläkoulun aluetta ja muutamia pieniä alueita sen koillispuolella. Helsingintie ja Lastustentie ovat yleisiä teitä. Viereisessä kartassa sinisellä olevat alueet on vuokrattu yksityisille.

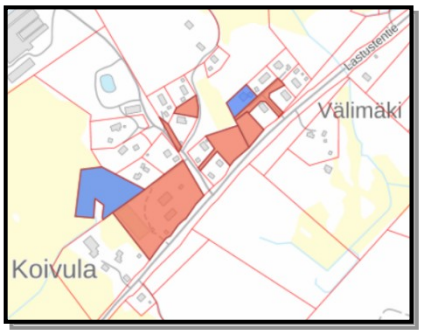

3. Mitoitus

Tässä luvussa esitetään Lastusten osayleiskaavan rakennuspaikkamitoituksen tavoitteet, lähtökohdat, laskentaperiaatteet ja suhde kaavaratkaisuun. Mitoituksen tehtävänä on muodostaa maanomistajien tasapuolista kohtelua tukeva laskennallinen lähtökohta sekä ohjata uusi rakentaminen kylärakenteen, palvelujen, infrastruktuurin ja ympäristöarvojen kannalta tarkoituksenmukaisille alueille.
Mitoitus ei sellaisenaan muodosta rakennusoikeutta eikä ratkaise yksittäisen rakennuspaikan rakentamiskelpoisuutta. Kaavassa osoitettavien rakennuspaikkojen määrä ja sijainti perustuvat mitoituksen lisäksi alueen selvityksiin, vaikutusten arviointiin ja kaavasuunnittelussa tehtävään kokonaisharkintaan.

3.1 Mitoituksen tarkoitus ja tavoitteet

Lastusten osayleiskaavan mitoituksessa yhdistetään paikkatietopohjainen edullisuusvyöhyketarkastelu ja emätilakohtainen laskenta. Menetelmällä pyritään suuntaamaan rakentamista erityisesti olemassa olevaan kylärakenteeseen tukeutuville alueille sekä käyttämään hyväksi nykyisiä palveluja, tieverkkoa ja vesihuoltoa. Samalla tavoitteena on säilyttää Lastusten maaseutumainen luonne sekä ottaa huomioon maiseman, kulttuuriympäristön, luonnonympäristön ja maa- ja metsätalouden toimintaedellytykset.

Mitoituksen keskeiset tavoitteet ovat:

- maanomistajien tasapuolisen kohtelun turvaaminen yhtenäisillä laskentaperiaatteilla
- rakentamisen ohjaaminen kylärakenteen ja Lastusten koulun kannalta tarkoituksenmukaisille alueille
- olemassa olevan vesihuollon, tieverkon ja joukkoliikenteen hyödyntäminen
- rakentamiseen soveltumattomien tai ympäristöarvoiltaan herkkien alueiden tunnistaminen
- aiemman yleiskaavan rakennuspaikkojen ja toteutuneen rakentamisen huomioon ottaminen
- kuivan maan ja ranta-alueiden rakennusoikeuksien yhteensovittaminen osayleiskaavassa
- Lastusten alue pyritään säilyttämään maaseutumaisena, vaikka rakennuspaikkoja lisätään.

3.2 Mitoituksen lähtökohdat

Mitoituksen lähtökohtana ovat Lastusten osayleiskaavan suunnittelualue, alueen kiinteistöjaotus, toteutunut rakentaminen, voimassa olevien kaavojen rakennuspaikat sekä rakentamisen sijoittumiseen vaikuttavat paikkatietoaineistot. Tarkastelussa erotetaan toisistaan kuivan maan vyöhykemitoitus ja rantaosayleiskaavan alueiden aiemmin ratkaistu rakennusoikeus.

Vuoden 2001 osayleiskaavan toteutuminen antaa taustatietoa alueen rakentamisen määrästä ja toteutumisnopeudesta. Aiemman tarkastelun mukaan kaavassa oli vuonna 2001 yhteensä 61 rakentamatonta rakennuspaikkaa. Syyskuuhun 2025 mennessä niistä oli rakennettu 34 ja rakentamatta 27. Lisäksi alueelle oli toteutunut 20 kaavan ulkopuolista rakennuspaikkaa ja kaksi korvaavaa rakennuspaikkaa. Katso kartat x osayleiskaavan 2021 toteutuneisuus.

3.3 Rakentamiseen vaikuttavat laskentateemat

Suunnittelualueen suhteellista soveltuvuutta asutusrakenteen täydentämiseen arvioidaan edullisuusvyöhykkeillä. Vyöhykkeet perustuvat 125 x 125 metrin ruutuihin tehtyyn paikkatietoanalyysiin. Analyysissä tarkastellaan nykyiseen asutukseen liittymistä, koulun ja joukkoliikenteen saavutettavuutta, tieverkkoa, vesihuoltoa, maaperän rakennettavuutta, liikennemelua, voimajohtoja, avointa viljelymaisemaa sekä muita ympäristöön ja kaavatilanteeseen liittyviä tekijöitä.

Taulukko: Pisteytettävät muuttujat

SIJAINTITEKIJÄT	RAKENNETTAVUUS JA ASUTTAVUUSTEKIJÄT	MAISEMALLISET JA YMPÄRISTÖLLISET RAJOITTEET
	maaperän rakennettavuus	avoin viljelymaisema (-)

yhdistyminen olevaan asutus-rakenteeseen koulun läheisyys ja koulukulje-tusalueet kytkeytyminen tieverkkoon joukkoliikenteen pysäkin lähei-syys	vesijohto- ja viemäriverkoston lähei-syys asumisen häiriötekijät (-)	arvokkaat luontokohteet (-), ei esiinny lastusten alueella pohjavesialueet (-), ei esiinny Las-tusten alueella

3.3 Edullisuusvyöhykkeet

Ruutukohtaiset pisteet on yleistetty viideksi edullisuusvyöhykkeeksi. Vyöhyke kuvaa rakentamisen suhteellista edullisuutta ja vaikuttaa siihen, kuinka paljon emätilan pinta-alaa tarvitaan laskennallisen rakennuspaikan muodostumiseen. Vyöhyke ei kuitenkaan yksin osoita rakentamiseen soveltuvaa paikkaa.

Vyöhyke	Luonnehdinta	Mitoituksen yleinen tavoite
V1	Tiivis kyläalue	Kylärakenteen ensisijainen täydentäminen
V2	Kyläalue	Kylärakenteeseen tukeutuva ra-kentaminen
V3	Kylän lievealue	Harkittu täydentävä rakentaminen
V4	Haja-asutusalue	Väljä rakentaminen ja korostettu soveltuvuusharkinta
V5	Muut alueet	Vähäinen rakentaminen ja erityis-ten rajoitteiden huomioon ottami-nen

Kuva. Edullisuusvyöhykkeiden kuvaukset

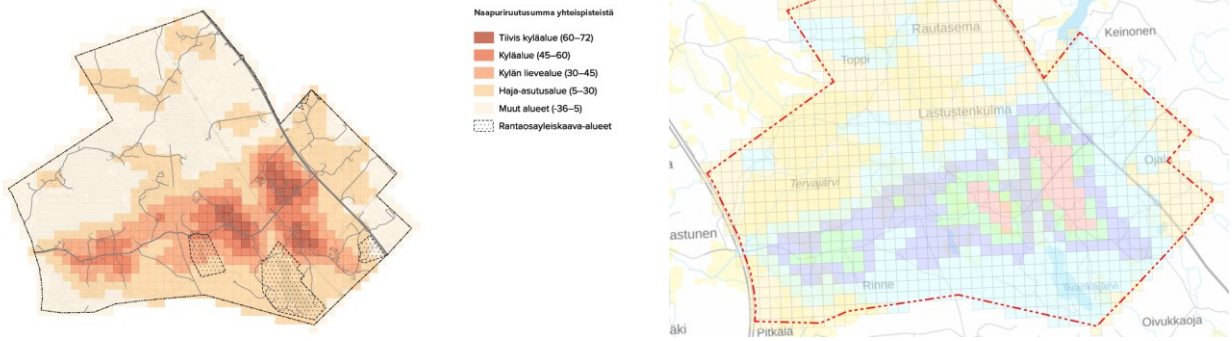

Kartta. Lastusten kaava-alueen mitoituksen lopputuloskartat.

3.4 Emätilaperiaate ja poikkileikkausajankohta

Kuivan maan mitoitus tehdään emätiloittain. Emätilaksi on määritelty 1.1.2000 vallinnut kiinteistöjaotus. Tämän ajankohdan jälkeen tapahtuneet lohkomiset eivät lisää emätilan laskennallista kokonaisrakennuspaikkamäärää, vaan laskennallinen määrä jaetaan emätilasta muodostuneiden nykyisten kiinteistöjen kesken. Aikaisempi leikkausajankohta oli 1.7.1959.

Poikkileikkausajankohdan käyttämisen tarkoituksena on estää myöhempien kiinteistötoimitusten vaikutus emätilan kokonaismitoitukseen ja muodostaa yhtenäinen peruste maanomistajien tasapuolisuuden arvioinnille. Valtakunnallisessa selvityksessä on tutkittu erilaisia poikkileikkausajankohtia ja tultu siihen tulokseen, että myöhäisin mahdollinen voisi olla vuosituhannen vaihde muuten yhdenvertaisuus ei toteudu kunnolla. Emätilan jo käyttämä rakennusoikeus otetaan huomioon vähentämällä toteutuneet ja muut mitoituksessa käytetyiksi katsottavat rakennuspaikat laskennallisesta kokonaismäärästä.

3.5 Rakennuspaikkojen laskenta

A. Vuoden 1.1.2000 emätiloille vyöhykkeittäin (Mitoituksen perusteet -selvitys)
Emätilan laskennallinen rakennuspaikkamäärä muodostuu emätilan eri edullisuusvyöhykkeille sijoittuvien pinta-alojen perusteella. Ensimmäiseen rakennuspaikkaan tarvittava pinta-ala on pienempi kuin seuraaviin rakennuspaikkoihin tarvittava pinta-ala. Näin mitoitus mahdollistaa myös pienempien emätilojen tarkastelun mutta hillitsee rakennuspaikkamäärän kasvua laajoilla tiloilla. Ensimmäisen vaiheen laskennassa rakennuspaikkoja sai vain, jos kyseisen vyöhykkeen pinta-alamäärä riitti rakennuspakkaan. Tässä tarkastelussa ei otettu huomioon maanomistusta vaan laskenta tehtiin vain emätiloille. Olemassa oleva rakentaminen otettiin huomioon vain osin.

Taulukko x. Vyöhyke 1 on ydinvyöhyke lähinnä koulua ja vyöhyke 5 on kauimpana yhdyskuntarakenteesta. Vyöhykkeellä 1 tarvitaan rakennuspaikkaan vähemmän pinta-alaa kuin muilla vyöhykkeillä. Jokaisella vyöhykkeellä ensimmäinen rakennuspaikka tulee pienemmällä pinta-alalla kuin seuraavat.

Vyöhyke	Ensimmäinen rakennuspaikka	Seuraava rakennuspaikka
V1	0,5 ha	1 ha
V2	2 ha	3 ha
V3	3 ha	6 ha
V4	8 ha	15 ha
V5	20 ha	30 ha

B. Rakennuspaikkojen siirtäminen saman emätilan sisällä

Vyöhykkeittäin tehdyssä laskelmassa on tarvittu tietty pinta-ala rakennuspaikkaan, mutta voi käydä niin, ettei millään vyöhykkeellä ei ole saavutettu tarvittavaa pinta-alaa. Sen takia on tarkasteltu emätilan aluetta myös kokonaisuutena eikä vain vyöhykkeittäin. Mikäli emätilan pinta-ala ei yksittäisellä vyöhykkeellä riitä seuraavaan rakennuspaikkaan, vyöhykkeille jääviä suhteellisia jäännösosuuksia voidaan yhdistää.

Esimerkiksi
Maanomistaja omistaa 2,5 hehtaaria V3-vyöhykkeellä, mikä vastaa osuutta 2,5/3 = 0,83 rakennuspaikkaa eli rakennuspaikan saamisen ehto ei täyty.

Sama maanomistaja omistaa myös 6 hehtaaria V4-vyöhykkeellä, mikä vastaa osuutta 6/8 = 0,75 rakennuspaikkaa eli rakennuspaikan saamisen ehto ei täyty.

Yhteensä näillä vyöhykkeillä maanomistajalla on 0,83 + 0,75 rakennuspaikkaa. Yhteenlaskettu arvo on 1,58 ja tuottaa uuden sijoitettavan rakennuspaikan.

Laskennassa on otettu huomioon vyöhykkeittäin, onko ko emätilalla kyseessä ensimmäinen vai seuraavat rakennuspaikat. Ensimmäisen rakennuspaikan per vyöhyke saa pienemällä hehtaarimäärällä.

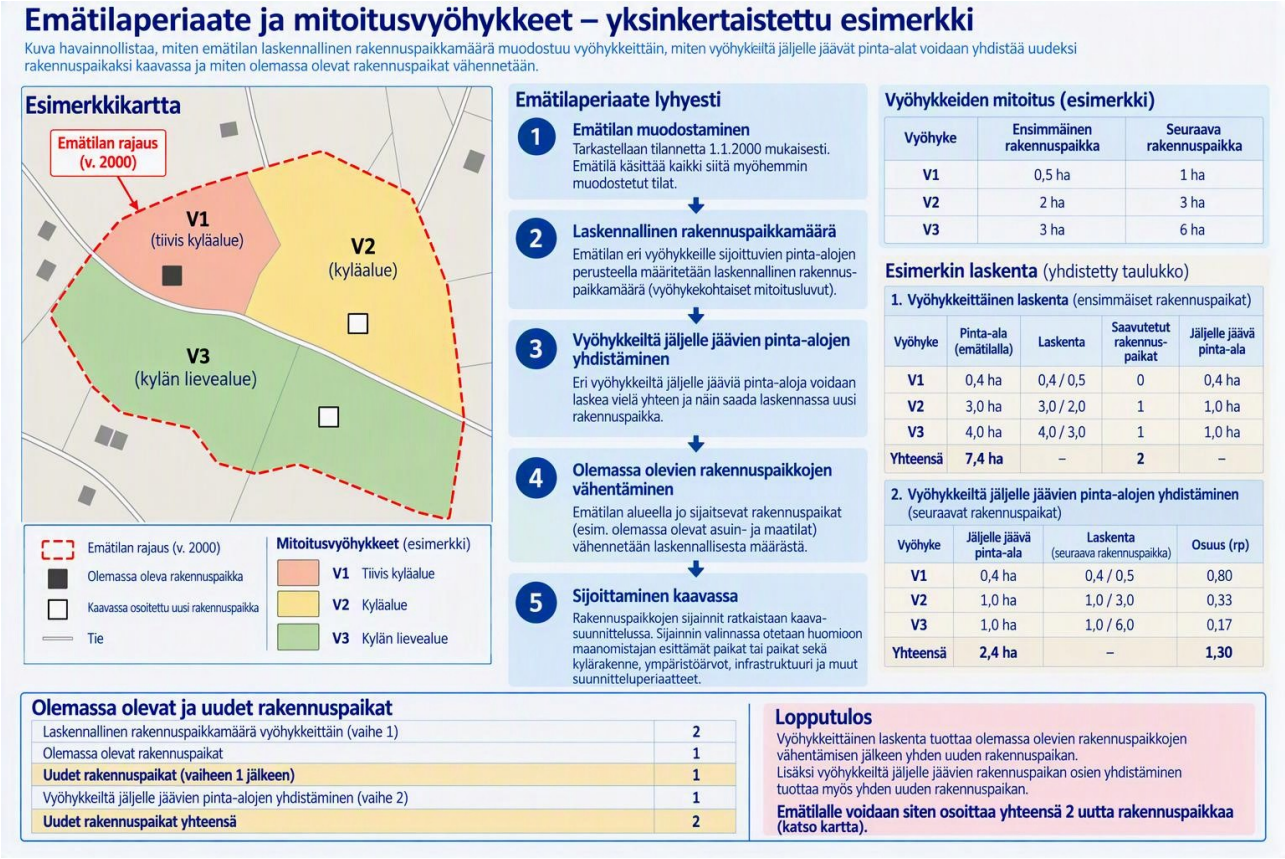

C. Rakennuspaikkojen siirtäminen saman maanomistajan emätilojen välillä.
Jossain tilanteessa maanomistaja omistaa paljon maita useista emätiloista, joista ei muodostu rakennuspaikkaa. Näissä tapauksissa voidaan harkita useamman emätilan rakennusoikeuksien yhdistämistä. Siirto pitää tehdä lähellä olevalle tilalle. Rakennuspaikat voidaan siirtää vain lähialueella. Rakennuspaikkojen siirto merkitään juridiseen kaavakarttaan siirroksi.

D. Emätilan rakennuspaikkojen jakaminen saman emätilan eri maanomistajille.
Vuoden 2000 jälkeen on tehty lohkomisia alueella, jolloin emätilan alue on jakautunut eri omistajille. Emätilan sisäinen rakennuspaikkojen jakautuminen on vapaampaa. Rakennuspaikat laitetaan parhaille rakentamiskelpoisille paikoille. Jaossa otetaan kuitenkin huomioon maanomistuksen määrä ja laatu.

3.6 Olemassa olevien ja aiempien rakennuspaikkojen käsittely

Mitoituksessa erotetaan toisistaan emätilan laskennallinen kokonaismäärä, jo käytetty rakennusoikeus, aiemman kaavan rakentamattomat rakennuspaikat ja uudet laskennalliset rakennuspaikat. Käytettyinä rakennuspaikkoina käsitellään ainakin rakennetut asuinrakennuspaikat. Muiden rakennuspaikkojen, kuten teollisuus- tai maatilakeskusten, laskentatapa määritellään mitoitusperiaatteissa ja dokumentoidaan mitoitustaulukkoon.

Vuoden 2001 osayleiskaavan rakentamattomat rakennuspaikat pyritään säilyttämään, jos ne ovat edelleen rakentamiskelpoisia ja kaavan tavoitteiden mukaisia. Rakentamiskelvoton tai yhdyskuntarakenteen kannalta epäedullisesti sijoittuva aiempi rakennuspaikka voidaan kaavasuunnittelussa siirtää saman emätilan sisällä rakentamiseen paremmin soveltuvaan kohtaan. Siirrot ja niiden perusteet kirjataan emätilakohtaiseen mitoitustaulukkoon ja esitetään tarvittaessa kaava-aineistossa.

3.7 Ranta-alueiden käsittely

Suunnittelualueeseen sisältyy voimassa olevan rantaosayleiskaavan alueita. Rantaosayleiskaavassa osoitetut rakennuspaikat ja aluevaraukset siirretään lähtökohtaisesti uuteen osayleiskaavaan. Rantaosayleiskaavan alueen maa-alaa ei kuitenkaan lueta mukaan kuivan maan edullisuusvyöhykkeisiin perustuvaan pinta-alamitoitukseen, jotta samaa aluetta ei mitoiteta kahteen kertaan.

Ranta-alueiden rakennuspaikat, rakentamattomat rakennusoikeudet perustuvat Lempäälän rantaosayleiskaavan mitoitukseen, jonka mitoitusleikkausajankohta on yleinen 1.7.1959.

3.8 Rakennuspaikkojen sijoittaminen ja kaavaharkinta

Laskennallinen mitoitus osoittaa emätilan rakennuspaikkapotentiaalin, mutta rakennuspaikkojen sijainti ratkaistaan kaavasuunnittelussa. Rakennuspaikka pyritään sijoittamaan saman emätilan rakentamiseen soveltuvalle alueelle. Sijainnissa painotetaan liittymistä nykyiseen kylärakenteeseen, turvallisia kulkuyhteyksiä, vesihuollon ja tieverkon hyödyntämistä sekä maisema- ja luontoarvojen säilymistä.
Laskennallista rakennuspaikkaa voidaan siirtää emätilan sisällä vyöhykkeeltä toiselle, jos siirto parantaa paikan toteuttamiskelpoisuutta tai tukee kaavan yhdyskuntarakenteellisia tavoitteita. Siirtoa ulommalta vyöhykkeeltä kylärakenteen kannalta edullisemmalle vyöhykkeelle voidaan pitää ensisijaisena.

Rakennuspaikka voidaan jättää osoittamatta, jos alue ei selvitysten perusteella sovellu rakentamiseen tai jos rakentaminen aiheuttaisi merkittäviä haitallisia vaikutuksia tai siirto toiseen paikkaan ei ole mahdollista. Maanomistus tai laskennallinen mitoitustulos ei siten syrjäytä esimerkiksi liikenteeseen, meluun, maaperään, maisemaan, luonnonarvoihin tai kulttuuriympäristöön liittyviä rajoitteita.

3.9 Emätilamitoituksen 1.1.2000 mitoituksen alustava tulos (ensimmäinen vaihe)

Tehty emätilamitoitus 15.12.2025 edullisuusvyöhyketarkastelussa mitoitus tuotti suunnittelualueelle laskennallisesti 144 rakennuspaikkaa. Laskennallisista rakennuspaikoista 58 oli tarkastelussa toteutuneita ja 86 uusia. Tulos on valmisteluvaiheen välitulos, joka päivitetään suunnittelualueen rajauksen, kiinteistö- ja omistajatietojen, olemassa olevien rakennuspaikkojen, aiempien kaavojen rakentamattomien paikkojen sekä kaavasuunnittelussa tehtävien ratkaisujen perusteella. Alustava laskennallinen tulos on tarkentunut myöhemmissä mitoitus- ja kaavasuunnitteluvaiheissa. Lopullisen kaavaratkaisun rakennuspaikkamäärä esitetään luvussa 5.

3.10 Mitoituksen suhde kaavaratkaisuun ja vaikutusten arviointiin

Mitoitus toimii kaavaratkaisun määrällisenä ja maanomistajien tasapuolisuutta tukevana lähtökohtana. Kaavaratkaisu muodostetaan kuitenkin mitoituksen, alueen erityispiirteiden, selvitysten, vaikutusten arvioinnin ja kaavan tavoitteiden yhteisvaikutuksena. Kaavaselostuksessa kuvataan, miten laskennallisesta tuloksesta on päädytty kaavakartalla osoitettaviin rakennuspaikkoihin ja millä perusteilla paikkoja on siirretty, yhdistetty tai jätetty osoittamatta.

Mitoituksen ja rakennuspaikkojen sijoittamisen vaikutuksia arvioidaan erityisesti suhteessa kylärakenteeseen, väestökehitykseen, Lastusten koulun toimintaedellytyksiin, liikenteeseen ja koulumatkojen turvallisuuteen, vesihuoltoon, kunnan talouteen, maisemaan, kulttuuriympäristöön, luonnonympäristöön sekä maa- ja metsätalouteen. Lisäksi arvioidaan, toteutuuko maanomistajien tasapuolinen kohtelu koko suunnittelualueella.

3.11 Mitoituksen täydentäminen kaavatyön aikana

Mitoitus tarkentuu kaavatyön edetessä.
Alustava kuuleminen ja karttapalaute.

Lukuun liittyvät liitteet

- Mitoitusliite 1. Edullisuusvyöhykkeiden muodostaminen ja pisteytys. Selvitys Lempäälän mitoituksen perusteet koko kunta ja Lastunen.
- Mitoitusliite 2. Emätila- ja maanomistajakohtainen mitoitustaulukko, rakennuspaikkojen siirrot
- Mitoitusliite 3. Olemassa olevat, aiemmat rakentamattomat ja uudet rakennuspaikat

4. Osallistuminen ja vuorovaikutus

4.1 Aloitusvaihe

Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu

Kaavatyötä koskeva MRL 66 §:n mukainen aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu on pidetty 2.9.2024. Läsnä olivat edustajat Pirkanmaan ELY-keskuksesta (4), Pirkanmaan liitosta (2), Pirkanmaan maakuntamuseosta (2) sekä Lempäälän kunnasta (2). Käsiteltiin seuraavia asioita (lyhennelmä).

Kaava edistää maakuntakaavan tavoitteita hyvin, ja liikenneturvallisuus on huomioitu suunnittelussa. Väestönkasvua ja rakentamisen määrää tulee tarkastella suhteessa koko kunnan kehitykseen sekä kylän erilaisiin tavoitteisiin. Maakuntakaavan kehittämismerkinnät ja muut kaavamerkinnät tulee huomioida kaavaratkaisussa. Lähtötiedoissa tulee huomioida nykyinen asukasmäärä ja muut keskeiset tiedot. Lisäksi tulee huomioida uusi perinnebiotooppimerkintä.

Viranomaisneuvottelussa korostettiin oikeusvaikutteisen yleiskaavan merkitystä rakentamisen ohjaamisessa sekä asumisen ja maa-ainesten ottotoiminnan yhteensovittamista. Kaava-alueen rajauksen yhteydessä esitettiin tarkasteltavaksi myös lähialueiden maa-ainesten ottoalueita. Vesihuollon suunnittelussa pidettiin tärkeänä yhteistyötä vesihuoltolaitoksen ja naapurikunnan kanssa sekä verkoston taloudellisen toteutettavuuden huomioon ottamista.

Suunnittelussa tulee huomioida alueen mustaliuske-esiintymät tarkoituksenmukaisella tavalla. Ilmastovaikutusten arvioinnissa tuotiin esille KILVA-työkalun hyödyntäminen. Lisäksi keskusteltiin kaavan mitoituksesta ja sen suhteesta strategisen yleiskaavan (voimassa oleva no: 14002) tavoitteisiin.

Luontoarvojen osalta esille nousivat perinnebiotoopit, petolintujen pesäpaikat, muu linnusto, liito-orava, lepakot, metsälakikohteet sekä pienvedet, purot ja norot. Linnuston osalta olennaisena pidettiin olemassa olevien tietojen kokoamista. Lepakoiden tarkastelussa huomio tulee kohdistaa erityisesti potentiaalisiin oleskelu- ja saalistusalueisiin sekä vanhoihin rakennuksiin. Luontoarvot ja niiden mahdolliset lisäselvitystarpeet tulee huomioida erityisesti rakentamiseen osoitettavilla alueilla.

Maantien 130 liikenneturvallisuuden ja liittymäjärjestelyjen kehittämistarpeet tulee huomioida kaavaratkaisussa. Rinnakkaistie- ja alikulkujärjestelyjen sekä Lastustentien liittymän kehittämistarpeita tarkastellaan yhteistyössä tienpidon ja maankäytön suunnittelun kanssa. Maantielle 130 ei lähtökohtaisesti tavoitella uusia liittymiä, vaan nykyisten liittymien määrää pyritään vähentämään ja järjestelyjä kehittämään. Tien toiselle puolelle osoitettavaa uutta rakentamista tulee harkita suhteessa tarvittaviin liikennejärjestelyihin. Tavoitteena on laatia tiejaksoa koskeva tavoitetilatarkastelu ennen kaavaluonnosta

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta alueella on runsaasti selvittämätöntä potentiaalia. Alueelta tunnetaan kiinteitä muinaisjäännöksiä ja muita arkeologisia kohteita, ja kaavatyötä varten tulee laatia arkeologinen inventointi. Inventoinnissa tulee tarkistaa tunnetut kohteet sekä erityisesti muuttuvan maankäytön arkeologisesti potentiaaliset alueet.

Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta lähtötiedot ovat puutteelliset, minkä vuoksi alueelta tulee laatia yleiskaavatasoinen selvitys. Selvityksessä tulee tarkastella pihapiirejä ja niiden säilyneisyyttä, kulttuurihistoriallisia, arkkitehtonisia ja rakennusperinteisiä arvoja sekä kylä- ja maisemarakenteen kehitystä, näkymiä ja muutosherkkiä alueita.

Vesihuollon kehittämisessä tunnistettiin mahdollisuus Lempäälän ja Valkeakosken verkostojen tulevaan yhdistämiseen alueen kautta.

Kaavan väestö- ja rakentamistavoitteita tulee tarkastella suhteessa koko kunnan kehitykseen ja pitkän aikavälin tavoitteisiin.

Rakennus- ja toimenpidekielto

Alueelle on asetettu rakennuskielto ja toimenpiderajoitus 500 metrin etäisyydelle Helsingintiestä. Päätös tehtiin 9.12.2024. Päätöksestä tehty valitus hylättiin hallinto-oikeuden päätöksellä 13.4.2026, joten päätös jäi voimaan. Kunnanhallitus teki rakennuskieltoa ja toimenpiderajoitusta koskevan osittaisen rakennuskiellon ja toimenpiderajoituksen osittaisen purkamispäätöksen 31.8.2026. Päätösotteet lähetettiin alueen maanomistajille.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävillä olojen aikana saatu palaute

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 30.4.-3.6.2024. Siitä saatiin 6 lausuntoa ja 10 palautetta. Lausunnoista ja palautteista on koottu yhteenveto sekä vastineet niihin ja ne ovat selostuksen liitteenä. Lausunnot ja palautteet pyritään tilanteen mukaan ottamaan huomioon suunnittelussa.

4.2 Valmistelu / Luonnosvaihe

Erityinen osallistaminen

Lastusten osayleiskaavan valmistelussa tavoitteena oli hyödyntää perinteisten osallistumismenetelmien lisäksi mahdollisimman helppokäyttöisiä digitaalisia osallistumismenetelmiä. Maanomistajien, asukkaiden ja muiden osallisten ideoita, huomioita ja paikallistietoa kerättiin verkkopohjaisen karttapalvelun avulla. Palvelua pystyi käyttämään tietokoneella, tabletilla ja matkapuhelimella. Kartalle oli mahdollista merkitä paikkaan sidottuja huomioita, kehittämisideoita ja muita kaavoituksessa huomioon otettavia asioita. Tavoitteena oli tavoittaa mahdollisimman laajasti maanomistajia, asukkaita ja kylätoimijoita sekä saada heidän paikallistietonsa osaksi kaavan suunnittelua. Saatua aineistoa voitiin hyödyntää kaavan valmistelussa ja julkaista myöhemmin myös verkkosivuilla.

Verkko-osallistumisen lisäksi maanomistajille, asukkaille ja muille osallisille tarjottiin mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun kaavoittajan kanssa. Tapaamisia järjestettiin noin puolen vuoden ajan vuoroviikoin Lastusten koululla ja Lempäälä-talossa. Tapaamisissa oli mahdollista keskustella esimerkiksi oman kiinteistön tilanteesta, alueen maankäytöstä, rakentamisesta sekä muista osayleiskaavan valmisteluun liittyvistä kysymyksistä ja tuoda samalla paikallistietoa suunnittelun tueksi. Verkkopalvelu ja henkilökohtaiset tapaamiset täydensivät kaavoituksen virallisia osallistumismenetelmiä ja tukivat kaavan valmistelua yhteistyössä kyläläisten ja maanomistajien kanssa.

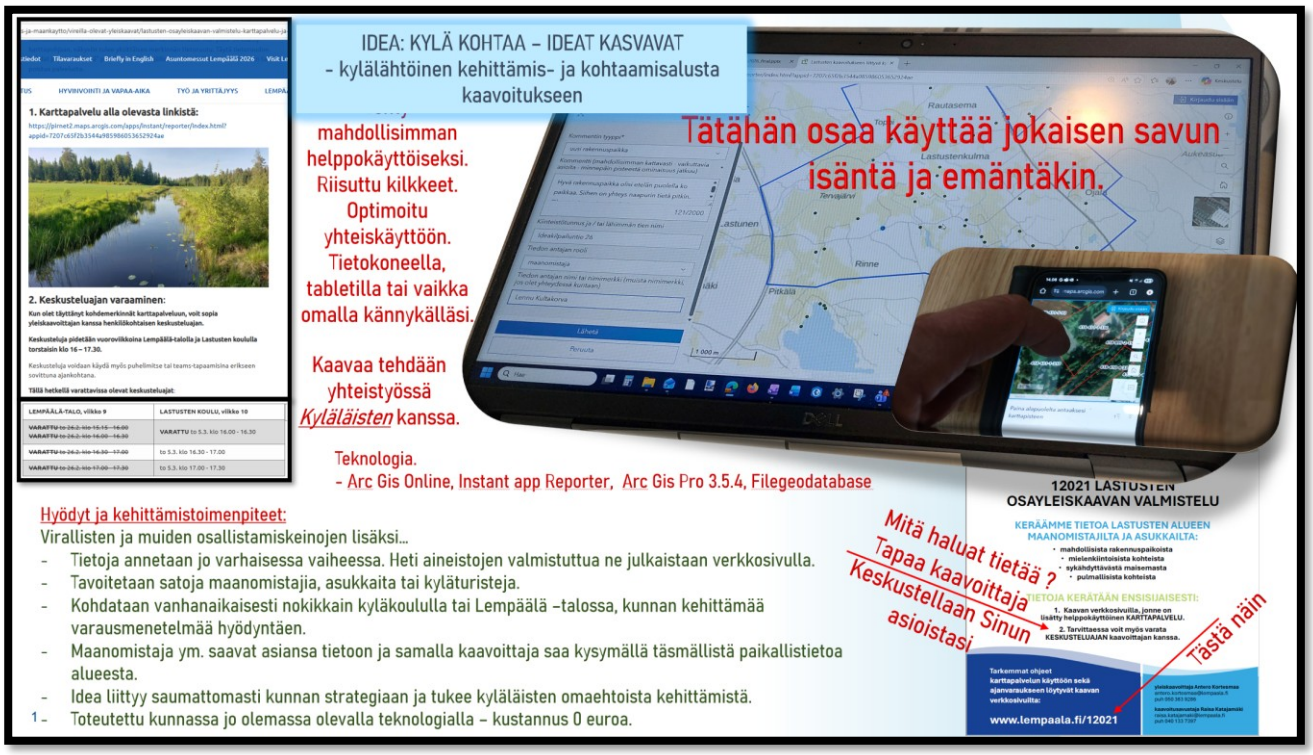

Kuva. Lastusten osayleiskaavan osallistumismenetelmiä ja kyläläisten paikallistiedon hyödyntämistä kaavan valmistelussa.

4.3 Ehdotusvaihe

Ehdotusvaiheen nähtävillä olon aikana saatu palaute

Täydentyy kaavaprosessin aikana.

4.4 Hyväksyminen

Täydentyy kaavaprosessin aikana.

5. Osayleiskaavan kuvaus

5.1 Kaavamerkinnät

Kaavamerkintä	Käyttötarkoitus	Pinta-ala (ha)	(%)	Määrä	Asukkaita (as)
AT-2	Kyläalue rp				
AT-2u	Kyläalue uudet rp				
AT-4	Kyläalue, ent. tilakeskukset				
AM-2	Maatilat ja muut tilat				
AM/P	AM-2 + P				
AP-2	Erillispientalo rp				
AP-2u	Erillispientalo, uudet rp				
RA-2	Loma-asuntoalue				
RA-2u	Loma-asuntoalue, uudet rp				
S	sauna				
P	Palvelujen alue				
PK	Yksityisten palvelujen ja hallinon alue				
PY-1	Julkisten palvelujen ja hallinnon alue				
T-4	Teollisuus ja varastoalue				
TYu					
TY-1	Teollisuus- ja varastointialue				
TY-1/resu	Teollisuus- ja varastointialue, uudet	84 ha			
E-1	Erityisalue				
ET	Yhdyskuntateknisen huollon alue				
EV	Suojaviheralue				
V-2	Virkistysalue				
VU-1	Ulkoilu- ja virkistyspalvelujen alue				
VR-1	Retkeily- ja ulkoilualue; uima- ja venepaikka				
M-3	Maa- ja metsätalousvaltainen alue				
MT-2	Maatalousalue				
MA	Maisemallisesti arvokas peltoalue				
W	Vesialue				
u = uusi					
Yhteensä					
nykyisiä asukkaita					
uusia asukkaita					

rakennuspaikat	Käyttötarkoitus	määrä		per/as	Asukkaita (as)
rp vanha	Asuinrakennus – myös asumattomat	164			
rp vanha	Asuinrakennus - asutaan	136		2,88	392
rp vanha	loma-asuinrakennus	17			0
rp uusi	Asuinrakennus	125		2,88	+359
rp uusi	loma-asuinrakennus	6			0

arvio	50 % rakentuu vuoden 2050 jälkeen	60,5		2,88	+172
arvio	jää tyhjilleen eikä rakenneta korvaavaa	20			- 58
	Asukasluku kasvaa				**114**
	Asukasluku yhteensä				506
	Asukkaista esi-6lk ikäisiä on noin 10 %				62
	Kaava-alueen ulkopuolinen väestö oppilaaksiottoalue nyk 200. Pysyy ennallaan.				(20)

Uudet varsinaiset asuinrakennukset koostuvat. Mitoituslaskelman mukaisesti.

- Suoraan mitoitusvyöhykkeiltä 97 kpl.
- Laskettu yhteen saman maanomistajan saman emätilan vyöhykkeet 15 kpl
- Laskettu yhteen saman maanomistajan emätilat 8 kpl
- (loma-asuinrakennukset 8 kpl)
- Yhteensä asuinrakennuksia 125

Kaavan laskennallinen mitoitus mahdollistaa asukasluvun kasvun siten, että Koulun kapasiteetti enintään 80 oppilasta saavutetaan.

5.2 Aluevaraukset

5.2.1 Asuminen, kylärakenne ja virkistys

Lastusten kyläalueen olemassa olevat ja uudet erillispientalojen rakennuspaikat on osoitettu kyläalueina (AT-2). Entiset suurehkot tilakeskukset on osoitettu AT-4-alueina, joilla mahdollistetaan vanhan rakennuskannan säilyminen asuin- ja muussa soveltuvassa käytössä. Maatilojen ja muiden maaseutuelinkeinoja aktiivisesti harjoittavien tilojen talouskeskukset on osoitettu AM-2-alueina.

Ranta-alueiden vakituisen asumisen rakennuspaikat on osoitettu erillispientalojen alueina (AP-2) ja loma-asumisen rakennuspaikat loma-asuntoalueina (RA). Rantaosayleiskaavan alueella merkinnät ja rakennuspaikkojen määrä perustuvat voimassa olevaan rantaosayleiskaavaan ja sen mitoitukseen.

Virkistyskäyttöön on osoitettu virkistysalueita (V-2), urheilu- ja virkistyspalvelujen alueita (VU-1) sekä yleiseen käyttöön tarkoitettuja uima- ja venepaikkoja (VR1). Virkistysverkostoa täydentävät viheryhteys- ja ulkoilureittien yhteystarvemerkinnät.

5.2.2 Palvelut, elinkeinot ja työpaikat

Palvelu- ja asumispalvelutoimintaan tarkoitetut alueet on osoitettu palvelujen alueina (P). Maatilan talouskeskuksen ja palvelujen alueilla (AM/P) voidaan yhdistää maaseutuelinkeinojen harjoittaminen ja palvelutoiminta. Yksityisille palveluille ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomalle yritystoiminnalle on osoitettu PK-alueita ja julkisille palveluille PY-1-alueita.

Teollisuus-, varasto- ja muulle vastaavalle yritystoiminnalle on osoitettu teollisuus- ja varastoalueita (T-4). Ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomaan teollisuus-, varastointi- ja työpaikkatoimintaan tarkoitetut alueet ja niiden reservialueet on osoitettu TY-1/res-merkinnällä. Alueiden toteutuksessa tulee huomioida liikennejärjestelyt ja ympäristön asettamat vaatimukset.

Kulttuuri- ja luonnonympäristöarvot

Arkeologisissa selvityksissä todetut kiinteät muinaisjäännökset ja muut kulttuuriperintökohteet on osoitettu kaavassa kohdemerkinnöillä. Kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti arvokkaat rakennukset ja rakennusryhmät on osoitettu suojelumerkinnöillä.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeinä alueina on osoitettu luontodirektiivin liitteen IV (a) mukaisten sudenkorentolajien elinympäristöt (luo-1) ja viitasammakon elinympäristöt (luo-2). Vesilain mukaiset vesiluontotyypit, norot ja lähteet on osoitettu luo-3-merkinnällä ja metsälain 10 §:n mukaiset kohteet luo-4-merkinnällä.

Alueet, joilla saattaa esiintyä mustaliusketta, on osoitettu mus-merkinnällä. Merkintä edellyttää maaperän ja kallioperän ominaisuuksien huomioon ottamista alueeseen kohdistuvissa toimenpiteissä.

Liikenne, infrastruktuuri ja yhdyskuntatekniikka

Helsingintie eli maantie 130 on osoitettu seututieksi ja kehitettäväksi tieyhteydeksi. Kaavassa on varauduttu tien kehittämiseen sekä siihen liittyviin liittymä- ja rinnakkaistiejärjestelyihin. Helsingintien rinnalle on osoitettu uuden rinnakkaistien suunnittelulinjaus.

Lastustentie on osoitettu yhdystieksi, ja koulualueen kohdalla se on merkitty kylätieosuudeksi. Kylärakenteen kannalta keskeiset alemman tieverkon yhteydet on osoitettu tieyhteyksinä ja uusille rakennuspaikoille johtavia yhteyksiä ohjeellisina tieyhteyksinä.

Kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiä kehitetään osoittamalla uusi yhteys Helsingintien alitse. Liikennemelun kannalta keskeisille alueille on osoitettu melualue. Lisäksi kaavakartalle on merkitty voimalinjat, voimalinjan yhteystarve ja maakaasuputki.

Erityisalueet ja muut erityismerkinnät

Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevat alueet on osoitettu ET-alueina. Kompostointikenttä on osoitettu erityisalueena (E-1), jolla toiminnan ympäristöhaitat tulee pitää mahdollisimman vähäisinä.

Suojaviheralueita (EV) on osoitettu eri maankäyttömuotojen yhteyteen suojaaviksi viheralueiksi.

Maa- ja metsätalousalueet sekä vesialueet

Maa- ja metsätalouskäytössä säilyvät alueet on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaisina alueina (M-3). Pääasiassa viljelykäytössä olevat alueet on osoitettu maatalousalueina (MT-2).

Maiseman kannalta keskeiset peltoalueet on osoitettu maisemallisesti arvokkaina peltoalueina (MA). Alueet on tarkoitus säilyttää maatalouskäytössä tai muutoin avoimina.

Kaava-alueen vesialueet on osoitettu vesialueina (W).

5.3 Kaavan suhde muihin suunnitelmiin ja strategioihin

5.3.1 Kaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet huomioivat ajankohtaisia ilmiöitä kuten pyrkimyksen vähähiiliseen yhteiskuntaan ja sopeutumisen ilmastonmuutokseen sekä elinkeinojen uudistumismahdollisuuksien säilyttämisen tulevien elinkeinoelämän murrosten aikana.

Valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet:

Tavoite	Toteutuminen yleiskaavassa
Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen	Maantien 130 varteen sijoittuvat uudet työpaikka-alueet luovat edellytyksiä elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiselle. Kaava eheyttää aluerakennetta. Uusi rakentaminen on kohdistettu mitoituksen ja suunnittelun perusteella mahdollisimman lähelle olemassa olevaa infrastruktuuria.
Tehokas liikennejärjestelmä	Helsingintie 130 toimenpideselvityksen mukaiset liikennejärjestelyt parantavat liikenteen toimivuutta ja saavutettavuutta. Rinnakkaistiejärjestely parantaa kylän yhteyksiä. Kaavassa on huomioitu joukkoliikenteen ja liityntäliikenteen tarpeet.
Terveellinen ja turvallinen elinympäristö	Teollisuus- ja varastointialueet on sijoitettu seututien läheisyyteen erilleen asutuksesta.
Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat	Kaavassa on merkitty viheryhteydet ja otettu huomioon kulttuuriympäristö ja luonnonvarat. Selvityksen ovat vaikuttaneet kaavaratkaisuihin.
Uusiutumiskykyinen energiahuolto	Yleiskaavassa on osoitettu merkittävät sähkölinjat, maakaasujohdot sekä tarpeelliset yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevat alueet.

5.3.2 Kaavan suhde maakuntakaavaan

Maakuntakaavan tavoite	Toteutuminen yleiskaavassa
Alue kuuluu lähes kokonaan **kaupunkiseudun läntisen yritysalueen kehittämisvyöhykkeeseen** (kk2), mitä kehitetään hyvin saavutettavana valtakunnallisesti merkittävänä ja vetovoimaisena yritysvyöhykkeenä.	Uudet laajat työpaikka-alueet vastaavat yritysalueiden kehittämisvyöhykkeen tavoitteisiin.
Kasvutaajamien kehittämisvyöhykkeellä (kk6) tulee turvata tulevaisuuden yhdyskuntarakenteen laajentumisalueeksi. Alueelle suuntautuvan asuin- ja työpaikkarakentamista on ensisijaisesti ohjattava taajama-alueille ja kyliin. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee erityisesti huomiota kiinnittää liikennejärjestelyihin, erityisesti joukkoliikenteen mahdollistavaan yhdyskuntarakenteeseen, infrastruktuuriin, palvelujen saavutettavuuteen, toimiviin virkistysalueisiin sekä luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen turvaamiseen.	Uusi asutus on sijoitettu siten, että se tiivistää ja täydentää olemassa olevaa taajama- ja kyläasutusta. Kaavaratkaisulla varmistetaan, että alueen luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvot säilyvät.
Teknisen huollon kehittämisen kohdealue, maanvastaanotto ja kierrätys. Alueella tulee varautua seudulliseen maa-ainesten ja uusiokäyttöön soveltuvien jätteiden käsittelyyn. Alueen tarkka sijainti ja laajuus määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.	Alueella on maanvastaanottoa ja kierrätystä. Alue muuttuu jatkossa teollisuusalueeksi.
Alueen itäreunassa on voimalinja Tikinmaa-Multisilta 110 kV, maakaasuputki Nokia-Tampere-Lempäälä sekä maakaasuputki Lempäälä-Valkeakoski.	Linjat ja putket on osoitettu ja huomioitu yleiskaavassa.
Alueen läpi kulkee maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävä ulkoilureitti, Birgitan polku.	Kaavaan on merkitty Birgitanpolun uusi Helsingintien alituskohta.

5.3.3 Kaavan suhde Lempäälän strategiseen yleiskaavaan

Strategisen yleiskaavan tavoite	Toteutuminen yleiskaavassa
Kylähelmet - kyläkeskus Perinteisissä lempääläläisissä kylissä on jatkossakin tilaa hengittää ja tehdä töitä. Vetovoimatekijöitä ovat luonto, tila, maaseutumainen asuminen ja miljöö, yhteisöllisyys sekä mahdollisuus virkistyksen ja elinkeinojen kehittämiseen. Kunkin kylän ominaispiirteiden säilymistä ja elinvoimaisuutta tuetaan mahdollistamalla harkittu lisärakentaminen painottaen kyläkeskuksien lähialueita. Uudisrakentaminen alueella on suunniteltava huolellisesti maalaismaisemia ja rakennettua ympäristöä kunnioittaen.	Kyläkeskusta ja sen lähiympäristöä on suunniteltu kaavamääräyksen mukaisesti.

Tuotantotoiminnan yritysalue Aluetta kehitetään tehokkaana yritys- ja tuotantotoiminnan alueina. Alueelle voi sijoittua yritys-, teollisuus- ja tuotantotoimintoja sekä logistisia toimintoja ja palveluja sekä kiertotalouden toimintoja. Nämä voivat aiheuttaa raskaasta liikennettä, melua, tärinää ja päästöjä. Alueella voidaan luoda myös edellytyksiä uusiutuvan energian tuotantoon.	Kaavaan on varattu teollisuusaluetta maantien 130 varteen.
Seututie 130 on **kehitettävä tieympäristö**, jonka maankäyttö tukeutuu rinnakkaisväyliin, millä varmistetaan pääväylän liikenteen sujuvuus ja turvallisuus. Tieympäristöä kehitettäessä huolehditaan matkaketjujen toimivuudesta ja liityntäpysäköinnistä.	Seututielle 130 on osoitettu rinnakkaisväylät sekä liittymiä on vähennetty ja keskitetty. Uusi maankäyttö tukeutuu näihin rinnakkaisväyliin.

5.3.4 Kaavan suhde kuntastrategiaan

Kuntastrategian tavoite	Toteutuminen yleiskaavassa
Lähellä kaikkea – paras paikka asua ja toimia	
Ekologisesti kestävä kasvu löytää paikkansa ja täydentää nykyisiä taajamia sekä kyliä. Kuntamme kasvaa vastuullisesti yhdessä asukkaiden, yritysten, ympäristön ja kuntatalouden kestävyyden kanssa.	Kaavoitettu ja mitoitettu asutus tukeutuu olemassa olevaan rakenteeseen ja infrastruktuuriin ja täydentää nykyistä Lastusten kylää. Teollisuusalueet vahvistavat kunnan kestävää taloutta.
Rakennamme viihtyisää asuinympäristöä. Arvostamme ja kehitämme aktiivisesti monimuotoisia ja laadukkaita asuinympäristöjä. Elinvoimaiset taajamat, omakotialueet ja kylät ovat voimavaramme. Huomioimme asumisen mahdollisuudet erilaisissa elämäntilanteissa.	Lastusten kylän elinvoimaisuutta vahvistetaan. Kyläasuminen tarjoaa erilaisia asumisen vaihtoehtoja eri elämäntilanteisiin.
Hyödynnämme sijaintimme tarjoamat mahdollisuudet. Luomme edellytykset yritysten sijoittumiselle ja osaajien houkuttelemiselle. Kunnan ja yritysten välinen yhteistyö toimii. Mahdollistamme menestyksellisen yrittäjyyden ja sujuvan työssäkäynnin.	Uudet yritysalueet hyvien liikenneyhteyksien varrella tarjoavat erinomaiset edellytykset yritysten sijoittumiselle.
Edistämme kestäviä ratkaisuja ja kiertotaloutta. Energia- ja kiertotalousratkaisujen kehittämisen rinnalla vaalitaan Lempäälän luonnon monimuotoisuutta. Vahvistamme ilmastotyötä ja otamme siihen liittyvät näkökulmat huomioon päätöksenteossa.	Maaseutuasuminen tuo erilaisia vaihtoehtoisia ratkaisuja energia- ja kiertotaloudelle. Lisäksi luonnonarvot on huomioitu ratkaisussa säilymistä turvaavilla merkinnöillä.
Rakennamme toimivat puitteet. Harjoitamme hallittua ja mahdollistavaa maapolitiikkaa, joka tukee kunnan kasvua. Kaavoitus on pitkäjänteistä ja suunnitteluprosessit sujuvia.	Mitoitettu kyläyleiskaava tukee kylän pitkäjänteistä kasvua suunnitelmallisesti.
Lähellä meitä – viihtyisä asuinympäristömme	
Vahvistamme kulttuuripalveluiden ja lähiliikuntapaikkojen tarjontaa ja saavutettavuutta.	Lastusten koulun alueen palvelut paranevat.
Panostamme virkistysalueisiin ja lähimatkailuun. Kehitämme ja ylläpidämme laadukkaita virkistysalueita ja lähikohteita kuntalaisille ja lähimatkailijoille.	Kaava-alueelle on jätetty alueita ja vapaita reittejä luontoon.

Lempäälä tunnetaan vesistöistään ja luontoretkeilykohteissa on mistä valita.	
Ymmärrämme lähiluonnon merkityksen. Parannamme lähiluonnon ja vesistöjen tilaa ja saavutettavuutta sekä vaalimme luontoarvoja osana kuntalaisten hyvinvointia.	Kaavalla on varmistettu yhteys metsään.
Vahvistamme kestäviä liikkumisen muotoja. Tuemme joukkoliikennettä erilaisilla suunnitteluratkaisuilla. Edistämme kestäviin liikkumismuotoihin perustuvaa arkea.	Yleiskaavan ratkaisut tukevat linja-autoliikenteen toimivuutta.

6. Kaavan vaikutukset

6.1 Vaikutukset ihmisten elinoloihin, elinympäristöön ja virkistykseen

Osayleiskaavan toteutuminen lisää alueen asukasmäärää ja rakentamista vaiheittain. Uusi rakentaminen sijoittuu pääosin olemassa olevan kylärakenteen yhteyteen ja täydentää nykyistä yhdyskuntarakennetta. Rakentamisen sijoittamista on ohjattu siten, että kyläalueen ominaispiirteet ja maaseutumainen ympäristö säilyvät. Nykyiset rakennetut alueet säilyvät pääosin ennallaan.

Uusien rakennuspaikkojen osoittaminen mahdollistaa alueen väestömäärän kasvun ja tukee väestörakenteen säilymistä monipuolisena. Väestön lisääntyminen voi osaltaan tukea nykyisten palvelujen säilymistä sekä parantaa edellytyksiä uusien palvelujen ja yritystoiminnan syntymiselle. Asukasmäärän kasvu voi vahvistaa myös kylän yhteisöllisyyttä ja lisätä koulu-, harrastus- ja muita sosiaalisia yhteyksiä. Toisaalta rakentamisen lisääntyminen ja uusien asukkaiden tulo muuttavat vähitellen nykyistä kyläympäristöä ja voivat vaikuttaa siihen, miten nykyiset asukkaat kokevat elinympäristönsä.

Kaavassa osoitetaan uusia työpaikka- ja teollisuusalueita pääasiassa Helsingintien yhteyteen ja erilleen keskeisestä kyläasutuksesta. Sijoittamisella pyritään vähentämään yritystoiminnasta ja raskaasta liikenteestä asutukselle aiheutuvia haittoja. Uudet työpaikka-alueet mahdollistavat työpaikkojen määrän lisääntymisen kaava-alueella. Tästä huolimatta huomattavan osan työmatkaliikenteestä arvioidaan suuntautuvan jatkossakin kaava-alueen ulkopuolelle muun muassa Marjamäen ja Ideaparkin alueelle, Lempäälän keskustaan, Tampereelle ja lähikuntiin.

Kaavan toteutuminen lisää jonkin verran liikennettä erityisesti Lastustentiellä ja siihen liittyvällä tieverkolla. Liikennemäärän kasvu korostaa liikenneturvallisuuden sekä jalankulun ja pyöräilyn olosuhteiden kehittämistarpeita. Helsingintien mahdollinen tuleva parantaminen ja siihen liittyvät rinnakkaistiejärjestelyt voivat toteutuessaan parantaa alueen sisäisiä yhteyksiä ja kytkeä Rautasemantien suunnan nykyistä paremmin Lastustentien kyläalueeseen. Liikenteen lisääntyminen voi kasvattaa liikennemelua, mutta merkittävimmät liikenteestä aiheutuvat meluvaikutukset kohdistuvat Helsingintien lähiympäristöön. Kyläalueella meluhaittojen hallinnassa korostuvat erityisesti rakentamisen tarkoituksenmukainen sijoittaminen ja rakennusten suuntaaminen.

Alueella ei ole tunnistettu erityisiä ilmanlaatuun merkittävästi vaikuttavia toimintoja. Osayleiskaavassa ei myöskään osoiteta sellaista uutta maankäyttöä, jonka arvioitaisiin aiheuttavan merkittäviä ilmanlaatuvaikutuksia. Liikenteen ja yritystoiminnan lisääntyminen voi kuitenkin aiheuttaa paikallisia vaikutuksia niiden lähiympäristössä.

Alueen virkistysmahdollisuudet perustuvat suurelta osin metsä- ja maaseutuympäristöön sekä olemassa olevaan tie- ja polkuverkostoon. Osayleiskaavassa osoitetaan ulkoilureittiyhteyksiä sekä kylän keskeiselle alueelle virkistysaluetta, jotka tukevat kasvavan asukasmäärän virkistystarpeita. Uusien rakennuspaikkojen sijoittelussa on pyritty välttämään tarpeetonta hajautumista ja laajojen yhtenäisten metsäalueiden pirstoutumista sekä säilyttämään yhteyksiä rakennetuilta alueilta ympäröiville metsä- ja virkistysalueille.

Kokonaisuutena osayleiskaava mahdollistaa kylän hallitun kasvun samalla, kun rakentamista keskitetään nykyisen kylärakenteen yhteyteen. Kaavan toteuttaminen muuttaa paikoin nykyistä elinympäristöä ja lisää liiken-

nettä, mutta rakentamisen sijoittelulla, teollisuus- ja työpaikka-alueiden sijainnilla sekä virkistysyhteyksien huomioon ottamisella vähennetään asutukselle ja elinympäristölle aiheutuvia haitallisia vaikutuksia. Kylän maaseutumaisen ja kylämäisen luonteen arvioidaan pääosin säilyvän myös kaavan toteutuessa.

Lapsivaikutukset

Uusi asuinrakentaminen painottuu Lastustentien ympäristöön ja kyläkoulun läheisyyteen, mikä mahdollistaa koulumatkat lähikouluun ilman pitkiä kulkuyhteyksiä. Lastustentien ja Ideaparkin kautta kulkevat Nysse-yhteydet tukevat lasten ja nuorten liikkumismahdollisuuksia kouluun.

Kylän ydinalueen liikenneturvallisuutta on parannettu muuttamalla kylätien liikenneympäristöä siten, että ajorata on kapea ja tien pientareet leveät. Ratkaisu hillitsee ajonopeuksia ja parantaa erityisesti jalankulun ja pyöräilyn edellytyksiä. Muualla kaava-alueella jalankulun ja pyöräilyn yhteydet ovat puutteellisemmat. Erityisesti Helsingintie muodostaa estevaikutuksen ja liikenneturvallisuushaasteen, ja myös Lastustentien liikenneympäristössä on parantamistarpeita, joita on ratkaistu kaavaratkaisuilla.

Osayleiskaava mahdollistaa kyläkoulun alueen kehittämisen myös tulevaisuudessa. Koulun läheisyyteen sijoittuville kahdelle metsäiselle mäkialueelle on osoitettu pienet virkistysalueet (V), jotka tukevat lähivirkistystä sekä lasten omaehtoista ulkoilua ja leikkiä. Myös muu ympäröivä maaseutu- ja metsäympäristö tarjoaa mahdollisuuksia lasten ja nuorten ulkoiluun.

Kaavan valmistelun yhteydessä on tarkasteltu koulumatkojen liikenneturvallisuutta ja yhteyksiä koko kunnan alueella. Kaavaselostuksessa esitetään tästä tarkastelusta Lastusten kaava-aluetta koskeva ote, jossa kuvataan yhteydet alakouluihin.

6.2 Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen

Osayleiskaava tiivistää ydinkylän rakennetta ja ohjaa uuden rakentamisen olemassa olevan asutuksen, palvelujen, liikenneyhteyksien ja muun infrastruktuurin kannalta tarkoituksenmukaisille alueille. Tämä tukee kyläkoulun, joukkoliikenteen ja muun palvelurakenteen säilymistä sekä vähentää hajautuneesta rakentamisesta aiheutuvia yhdyskuntarakenteellisia kustannuksia. Lastusten sijainti kuntakeskuksen, Marjamäen ja Valkeakosken välisellä alueella tukee yhteyksiä ympäröiviin palvelu- ja työpaikka-alueisiin. Maltillinen väestönkasvu mahdollistaa kyläkoulun ja infrastruktuurin hallitun kehittämisen ilman huomattavia uusia palveluinvestointeja. Helsingintien rinnakkaistien toteutuminen parantaisi lisäksi kylän sisäisiä yhteyksiä ja yhdyskuntarakenteen toimivuutta.

Vaikutukset elinkeinoelämään ja palveluihin

Osayleiskaava tukee kylän elinkeinoelämän ja palvelujen kehittymistä. Kyläkoulun ympäristö vahvistuu kylän keskeisenä palvelualueena, ja Helsingintien varteen osoitetut uudet teollisuus- ja varastoalueet mahdollistavat uusien yritysten ja työpaikkojen sijoittumisen alueelle. Väestönkasvu tukee nykyisten palvelujen säilymistä ja voi parantaa uusien lähipalvelujen toimintaedellytyksiä sekä lisätä linja-autoliikenteen käyttöä. Päivittäistavarakaupan palvelut tukeutuvat jatkossakin pääasiassa Marjamäen, Lempäälän kuntakeskuksen ja Valkeakosken palvelutarjontaan.

6.3 Yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen

Kaava ohjaa rakentamista olemassa olevan kylärakenteen ja infrastruktuurin yhteyteen, mikä tukee yhdyskuntataloudellisesti kestävää kehitystä. Väestönkasvu tehostaa nykyisten palvelujen ja infrastruktuurin hyödyntämistä. Uudisrakentamisen energiatehokkuus ja uusiutuvan energian hyödyntäminen tukevat energiataloudellisia tavoitteita.

Maantien 130 Pispantallin ja Marjamäen välille laaditun toimenpideselvityksen pitkän aikavälin tavoitetila on huomioitu yleiskaavan liikenneratkaisuissa. Liittymien vähentäminen, rinnakkaistiet ja uudet liittymäjärjestelyt parantavat toteutuessaan liikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta. Rinnakkaistiet palvelevat myös hidasta liikennettä sekä tarjoavat jalankululle ja pyöräilylle rauhallisemman yhteyden. Helsingintielle on osoitettu kaksi ali-

kulkuyhteyttä, jotka parantavat tien eri puolisten alueiden välisiä yhteyksiä ja linja-autopysäkkien saavutettavuutta. Uudet liittymäjärjestelyt parantavat myös teollisuus- ja työpaikka-alueiden saavutettavuutta sekä raskaan liikenteen liittymisen turvallisuutta. Kaavan toteutuminen lisää liikennettä erityisesti Lastustentiellä. Joukkoliikenteen käyttöedellytyksiä tukevat yhteydet Marjamäkeen ja siellä sijaitsevaan joukkoliikenteen vaihtopaikkaan.

6.4 Maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön

Kaavan laadinnassa on tarkasteltu alueen maisemarakennetta ja keskeisiä näkymiä, jotka on huomioitu rakentamisen sijoittelussa. Laajat ja kyläkuvan kannalta merkittävät peltomaisemat on osoitettu pääosin MA- ja MT-alueina. Kaavaratkaisulla pyritään säilyttämään Lastusille ominaiset avoimet peltoalueet ja niiden muodostamat näkymät sekä perinteisen kylämiljöön maisemalliset piirteet. Uusi rakentaminen täydentää pääosin olemassa olevaa kylärakennetta, eikä alueelle muodostu varsinaista taajamamaista rakennetta. Rakennetun ympäristön arvot ja kyläympäristön ominaispiirteet on huomioitu kaavaratkaisuissa ja kaavamääräyksissä. Kaavan toteutuessa maisema muuttuu paikallisesti, mutta kylän yleisilme säilyy pääosin maaseutumaisena.

6.5 Maa- ja metsätalouteen

Kaavan valmistelussa on selvitetty alueen maaseutuelinkeinoja, ja niiden sijoittumisesta on laadittu teemakartta. Kaavamerkinnöillä ja -määräyksillä pyritään turvaamaan maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset. Metsätalouteen kohdistuvat vaikutukset jäävät vähäisiksi, vaikka osa metsäalueista osoitetaan rakentamiseen. Vaikutuksia on vähennetty sijoittamalla uudet rakennuspaikat nykyisen rakenteen yhteyteen siten, että uuden tieverkon tarve ja metsäalueiden pirstoutuminen jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

6.6 Vaikutukset veteen, ilmaan ja ilmastoon

Osayleiskaavan ilmastovaikutuksia ja ilmastokestävyyttä on arvioitu KILVA-työkalulla. Tarkastelussa on arvioitu kaavaratkaisua luonnonvarojen käytön, kestävän elämäntavan, kulutuksen päästöjen sekä ilmastonmuutokseen sopeutumisen näkökulmista. Kyläalueen sijainti ja maaseutumainen yhdyskuntarakenne asettavat rajoitteita ilmastokestävyyden edistämiselle, mutta kaavaratkaisulla voidaan vähentää vaikutuksia ohjaamalla rakentamisen sijoittumista.

Luonnonvarojen käytön minimointi

Uusi rakentaminen kytkeytyy pääosin olemassa olevaan kylärakenteeseen, tiestöön ja muuhun infrastruktuuriin. Rakennuspaikkojen sijoittelulla on pyritty vähentämään uuden tieverkon rakentamistarvetta ja metsäalueiden tarpeetonta pirstoutumista.

Metsien hiilinielujen ja hiilivarastojen turvaaminen

Rakentaminen vähentää jonkin verran metsäalaa ja puustoa. Vaikutusta on pyritty rajoittamaan keskittämällä rakentamista ja säilyttämällä mahdollisimman laajoja yhtenäisiä metsäalueita sekä viheryhteyksiä.

Kestävän elämäntavan mahdollistaminen ja liikkumisen tarpeen vähentäminen

Rakentamisen keskittäminen kylän ydinalueelle, koulun läheisyyteen ja olemassa olevien liikenneyhteyksien varrelle tukee kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikenteen käyttöä verrattuna hajautuneeseen rakentamiseen. Maaseutumaisella alueella liikkuminen perustuu kuitenkin edelleen merkittävältä osin henkilöautoon.

Kulutuksen päästöjen minimointi

Kaavassa ei ole erikseen selvitetty uusiutuvan energian tuotantopotentiaalia. Kaavaratkaisu ei kuitenkaan lähtökohtaisesti estä rakennuskohtaisten uusiutuvan energian ratkaisujen toteuttamista. Rakentamisen energiatehokkuuteen vaikuttavat kaavoituksen lisäksi rakennusten toteutustapa ja rakentamista koskevat vaatimukset.

Ilmastonmuutoksen aiheuttamiin riskeihin varautuminen

Kaavan valmistelussa on tunnistettu ilmastonmuutokseen liittyviä riskejä ja alueen niille alttiita ominaispiirteitä. Kaavaratkaisussa varautumista tukevat erityisesti rakentamisen sijoittaminen soveltuville alueille, hulevesien hallinta sekä laajojen rakentamattomien ja vettä läpäisevien alueiden säilyminen.

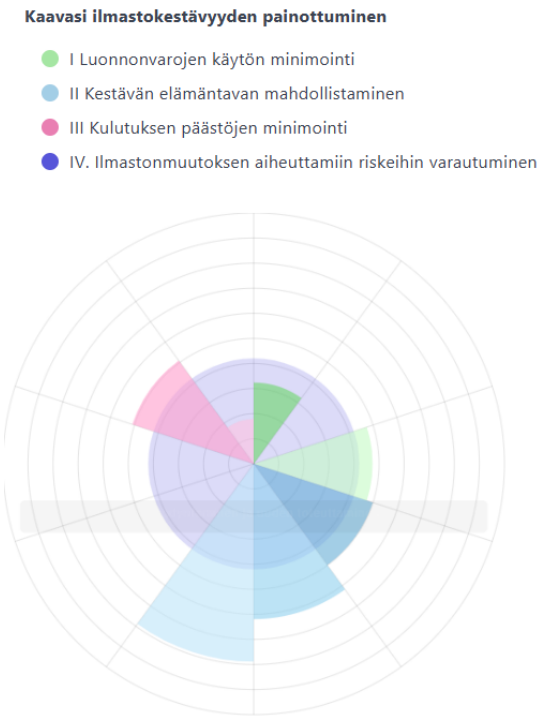

Kuva *KILVA-tarkastelun tulokset.*

6.7 Kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin, ympäristöön

Kaava-alueen luontoarvot on selvitetty kaavatyön yhteydessä ja tunnistetut arvokkaat kohteet on huomioitu kaavaratkaisussa. Luontodirektiivin liitteen IV (a) lajien, kuten sudenkorentojen ja viitasammakon, elinympäristöt on osoitettu luo-merkinnöillä, joilla turvataan lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen säilyminen. Lisäksi vesilain mukaiset arvokkaat pienvedet sekä metsälain mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt on osoitettu omilla luo-merkinnöillään. Rakentamisen sijoittelussa on pyritty säilyttämään arvokkaat luontokohteet sekä vähentämään metsäalueiden ja ekologisten yhteyksien pirstoutumista.

Kaavassa on huomioitu myös alue, jolla voi esiintyä mustaliusketta. Kaavamääräyksellä edellytetään maaperän rikki- ja raskasmetallipitoisuuksien tarkempaa selvittämistä sellaisissa hankkeissa, joissa moreenia kaivetaan, kalliota louhitaan tai pohjaveden tasoa madalletaan. Määräyksellä pyritään ehkäisemään rakentamisesta ja maanmuokkauksesta mahdollisesti aiheutuvaa maaperän ja pintavesien happamoitumista sekä haitallisten aineiden kulkeutumista ympäristöön.

Kokonaisuutena kaavan toteuttaminen muuttaa paikallisesti luonnonympäristöä ja vähentää jonkin verran rakentamattomia alueita. Vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen on kuitenkin pyritty vähentämään luontoselvityksiin perustuvalla rakentamisen sijoittelulla sekä luontoarvojen huomioon ottavilla kaavamerkinnöillä ja -määräyksillä.

6.8 Kuntastrategiaan

Osayleiskaava toteuttaa hyvin Lempäälän kuntastrategian tavoitteita tukemalla hallittua väestönkasvua, elinvoimaisen kyläalueen kehittymistä sekä uusien asuntojen, yritysten ja työpaikkojen sijoittumista alueelle. Kaava vahvistaa samalla olemassa olevien palvelujen, erityisesti kyläkoulun, toimintaedellytyksiä ja lisää kunnan asumisvaihtoehtojen monipuolisuutta

7. Osayleiskaavan oikeusvaikutukset ja toteutus

Osayleiskaavan oikeusvaikutukset

Yleiskaavaa voidaan käyttää rakentamisluvan myöntämisen perusteena AT-, AM-, AP- ja RA-alueilla. Määräys on voimassa enintään 10 vuotta kerrallaan (alueidenkäyttölaki 44 §). Ranta-alueilla yleiskaavaa voidaan käyttää rakentamisluvan perusteena alueidenkäyttölain 72 §:n mukaisesti.

Kaava-alueella on alueidenkäyttölain 43 §:n 3 momentin mukainen rakentamisrajoitus. Koko kaava-alue kuuluu laskennallisen mitoituksen piiriin. Mitoituksessa maanomistajien rakennusoikeus on määritetty yhdenmukaisin perustein ja kohdennettu kaavassa rakentamiseen osoitetuille alueille. Rakentamisrajoituksella turvataan yleiskaavan mitoitusperiaatteiden toteutuminen ja maanomistajien yhdenvertainen kohtelu. Mitoituksessa on huomioitu maanomistajalle kaavassa osoitetut uudet rakennuspaikat sekä muut merkittävät rakentamiseen osoitetut alueet, kuten uudet teollisuusalueet.

Tämä yleiskaava-alue on kokonaisuudessaan suunnittelutarvealuetta (alueidenkäyttölaki 16 §). Ranta-alueilla rakentamista koskee lisäksi alueidenkäyttölain 72 §.

Rakentamisessa noudatetaan kunnan rakennusjärjestystä, jollei kaavamääräykset toisin ohjata.

Rakennuspaikan tulee sijaita kaavassa rakentamiseen osoitetulla alueella.

Lainvoimaisella yleiskaavalla on mm. seuraavia oikeusvaikutuksia:

- Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi (AKL 42 § 1 mom.).
- Yleiskaava korvaa samaa aluetta koskevan aikaisemmin hyväksytyn Lastusten osayleiskaavan 2001. Rantaosayleiskaava korvautuu myös kolmelta järvialueelta sekä pieniltä osin muita yleiskaavoja. Ranta-alueiden mitoitus säilyy voimassa olevan rantaosayleiskaavan mukaisena ja perustuu sen mitoitukseen. Rantaosayleiskaavan kaavamerkintöihin tehdään vain vähäisiä, toteutuneen tilanteen mukaisia muutoksia. Samalla kaavamääräykset uudistetaan näiltä osin ja siirretään rakennusjärjestyksestä uuteen osayleiskaavaan.
- Se ohjaa ja sitoo sekä kunnan omia viranomaisia että muita viranomaisia, kuten maanmittausviranomaisia ja ELY-keskusta (AKL 42 § 2 mom.).
- Yleiskaavan määräykset sivuuttavat rakennusjärjestyksen määräykset. Rakennusjärjestyksen määräykset jäävät kuitenkin voimaan, mikäli yleiskaavassa ei ole niiden kanssa ristiriidassa olevia määräyksiä.
- Jos jotakin aluetta tai rakennusta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisarvojen vuoksi suojeltava, yleiskaavassa voidaan antaa sitä koskevia tarpeellisia määräyksiä (AKL 41 § 2 mom.).

Edellä on esitetty alueidenkäyttölain (AKL) mukaisia yleiskaavan oikeusvaikutuksia. Myös muissa laeissa on säännöksiä, jotka edellyttävät yleiskaavan huomioon ottamista niiden lakien mukaisissa menettelyissä. Näistä keskeisimpiä ovat tielait, maa-aineslaki, vesilaki, metsälaki, jätelaki, laki rakennusperinnön suojelemisesta ja ympäristönsuojelulaki. Luonnonsuojelulain ja muinaismuistolain huomioon ottamisesta säädetään vielä tarkemmin AKL 197 §:ssä.
Osalle alueesta on määrätty alueidenkäyttölain 38 §:n (entinen MRL 38 §) mukainen rakennuskielto sekä RakL 53 §:n (entinen MRL 128 §) tarkoittama toimenpiderajoitus. Alueelle on asetettu rakennuskielto ja toimenpiderajoitus 500 metrin etäisyydelle Helsingintiestä. Päätös tehtiin 9.12.2024. Kunnanhallitus teki 31.8.2026 päätöksen rakennuskiellon ja toimenpiderajoituksen osittaisesta purkamisesta. Rakennuskielto ja toimenpiderajoitus poistuvat, kun osayleiskaava saa lainvoiman.

Osayleiskaavan toteutus

Osayleiskaavan mukainen rakentaminen toteutuu pääosin suoraan yleiskaavan perusteella. Kaavassa osoitettujen rakennuspaikkojen ei arvioida toteutuvan kokonaisuudessaan 10 vuoden aikana. Rakentamisen toteutumiseen vaikuttaa ensisijaisesti kyläalueelle kohdistuva asumisen ja rakennuspaikkojen kysyntä. Koska rakennuspaikat sijaitsevat pääosin yksityisten maanomistajien mailla, niiden toteutumisjärjestystä tai -ajankohtaa ei voida ennakoida tarkasti. Arviolta noin puolet kaavassa osoitetuista uusista rakennuspaikoista voi olla edelleen rakentamatta vuonna 2050.

Osayleiskaavan arvioidaan toteutuvan vähitellen pitkän ajan kuluessa. Aikaisemmassa osayleiskaavassa osoitetuista rakennuspaikoista toteutui yli kahden vuosikymmenen aikana hieman yli puolet. Samana aikana alueelle muodostui rakentamista myös muilla perusteilla. Tässä osayleiskaavassa on säilytetty pääosin aikaisemman kaavan toteutumattomat rakennuspaikat. Rakentamisen tiivistämisen vuoksi uusia rakennuspaikkoja on osoitettu osin myös alueille, joilla esimerkiksi vesihuollon järjestäminen voi aiheuttaa tavanomaista enemmän kustannuksia. Rakennuspaikkojen suurehkosta määrästä huolimatta rakentamisen arvioidaan toteutuvan vähitellen. Myös Säijän osayleiskaavan toteutuminen osoittaa, ettei yleiskaavan valmistuminen itsessään välttämättä lisää rakentamisen määrää nopeasti. Mikäli vesihuoltolinjojen yhteyteen saadaan riittävästi liittyjiä, rakentaminen voi kuitenkin toteutua arvioitua nopeammin. Rakentamisen tahtiin vaikuttavat lisäksi muun muassa Lempäälän ja naapurikuntien tonttitarjonta ja tontinluovutukset. Mikäli alueen asukasluku ja koululaisten määrä kasvavat arvioitua nopeammin, koululaisten määrän alueelliseen jakautumiseen voidaan tarvittaessa vaikuttaa koulupiirijakoa muuttamalla.

Kaavan toteutumisen kannalta merkittävä tekijä on Helsingintien kehittäminen ja siihen liittyvä rinnakkaistievaraus. Kaavaratkaisussa on tarpeen säilyttää riittävä suunnitteluvara tiejärjestelyjen myöhempää suunnittelua ja toteuttamista varten. Helsingintien varren merkitys on kasvanut myös Marjamäen alueen laajentuessa lähemmäksi kaava-aluetta.

Kaavassa on osoitettu alueita myös teollisuudelle ja työpaikkatoiminnoille. Niiden toteuttamisessa tulee ottaa huomioon Helsingintien ja rinnakkaistien pitkän aikavälin kehittämistarpeet ja säilyttää riittävä suunnitteluvara. Helsingintien ja siihen liittyvien tiejärjestelyjen kehittäminen ja toteutuminen riippuvat merkittävästi valtion maantieverkon kehittämisen aikataulusta ja rahoituksesta.

Mikäli mustaliuskealueilla toteutetaan merkittävää maanmuokkausta tai rakentamista, tulee mustaliuskeen esiintyminen ja siitä mahdollisesti aiheutuvat vaikutukset tarvittaessa selvittää tarkemmin ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.

Väestötavoitteen toteutuminen

Kaavan valmistelussa on tarkasteltu yksityiskohtaisesti alueen nykyistä väestöä, väestön sijoittumista kylän eri osiin, ikärakennetta sekä voimassa olevan kaavan toteutumista. Kaava-alueella asuu 392 henkilöä, joista yli 200 sijoittuu ydinkylän alueelle. Koulupiirin alueella asuu yhteensä 601 henkilöä. Lastusten väestörakenne on lapsipainotteinen: alle 15-vuotiaiden osuus kaava-alueen väestöstä on 24,7 %, kun vastaava osuus koko Lempäälässä on 19,5 % ja Suomessa 14,8 %.

Osayleiskaavan mitoituksessa varaudutaan pitkän aikavälin väestönkasvuun vuoteen 2050 saakka. Rakentamisen toteutumista on arvioitu aikaisempien rakentamiseen myönnettyjen lupien ja alueen toteutuneen kehityksen perusteella. Arviossa on otettu huomioon, että kaikki kaavassa osoitettavat rakennuspaikat eivät toteudu kaavan tavoitevuoteen mennessä. Toteutumis- ja väestöarviota tarkennetaan kaavatyön edetessä.

Rakentamislupien määrän arvio vuoteen 2050 mennessä.

Ensimmäisen rivin suluissa on vuosien määrä.

Toisessa rivissä on arvio vuosittain myönnettävistä luvista ja suluissa on kokonaismäärä.

2025-26 (myönnetyt luvat 2024-25) (2)	2027-28 (2)	2029-30 (2)	2031-32 (2)	2033-34 (2)	2036-40 (5)	2041-45 (5)	2046-50 (5)	Yht.rak. 25-50 (2+24)	Yht. Asukkaita x 2,8
5 (5)	2 (4)	5 (10)	5(10)	5 (10)	4(20)	3 (15)	2 (10)	5+79	14 + 221

Kuva Arvio uusien rakennuspaikkojen toteutumisesta ja niiden väestövaikutuksesta vuoteen 2050. Kaavassa osoitetaan noin 126 uutta rakennuspaikkaa. Arviossa on huomioitu, että kaikki rakennuspaikat eivät toteudu tarkastelujakson aikana. Poistumaa ei ole huomioitu

Väestötavoitteet ovat kohdissa 1.2 Kaavan tarkoitus ja tavoitteet. Kohdassa 5.1 kaavamerkinnät on selostettu kaavan mahdollistavan väestön määrän toteutumista.